

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ &
ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

<<ΞΕΝΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΣΕΡΡΩΝ & ΟΙ
ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ>>

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Αθανασίου Χρήστος, Τ.Ε.Ι Μεσολογγίου
Σιώπης Κωνσταντίνος, Τ.Ε.Ι Μεσολογγίου

Επιμέλεια Καθηγητή: Σοφία Τραυαζάνη.

Μεσολόγγι – Νοέμβριος 2007

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ.....	4
1.1 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ.....	4
1.2 ΘΕΩΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ.....	7
1.3 ΑΙΤΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ.....	9
1.4 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ, Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΓΗΓΕΝΩΝ.....	14
2.1 Ο ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ.....	14
2.2 Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΣΕΡΡΩΝ.....	18
2.3 Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΣΕΡΡΩΝ.....	27
2.4 Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΓΗΓΕΝΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΣΕΡΡΩΝ.....	34
2.5 Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ.....	46
2.6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	59
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	62
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ....	68
3.1 ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ.....	70
3.2 ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ.....	71
3.3 ΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΩΝ ΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙ- ΛΗΨΕΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΣΕΡΡΩΝ.....	72
3.4 ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΣΕΡΡΩΝ.....	72
3.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	75
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ..	76
4.1 ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ.....	76
4.2 ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ.....	80
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.....	82
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	86

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το φαινόμενο της μετανάστευσης είναι τόσο παλαιό όσο και η ιστορία της ανθρωπότητας. Μετανάστες υπήρχαν ανέκαθεν. Υπάρχουν και σήμερα και θα συνεχίσουν να υπάρχουν. Η οικονομική και η κοινωνική ιστορία γράφεται και από τους μετανάστες. Κάθε μετακίνηση ανθρώπων από τόπο σε τόπο προκαλούσε και εξακολουθεί να προκαλεί πάντοτε προβλήματα.

Η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια έχει δεχθεί ένα σημαντικό αριθμό παράνομων και νόμιμων μεταναστών. Έχει μετατραπεί από χώρα αποστολής μεταναστών σε χώρα υποδοχής μεταναστών. Είναι μία πραγματικότητα την οποία όλοι αντιμετωπίζουμε. Η ύπαρξη των μεταναστών σε μία χώρα επηρεάζει σημαντικά την οικονομική και κοινωνική διάρθρωση της χώρας. Πέρα από το αν αποδεικνύεται εμπειρικά το πόσο βοηθούν ή όχι οι μετανάστες στην οικονομία της χώρας υποδοχής, ένα είναι σίγουρο: η οικονομική μετανάστευση προκαλείται από την ίδια την αναπτυξιακή διαδικασία την οποία και επηρεάζει. Δηλαδή με άλλα λόγια, το μοντέλο ανάπτυξης μας «παράγει» τους μετανάστες από τη στιγμή που στηρίζεται στην κινητικότητα της εργασίας. Καθετί που το οικονομικό σύστημα «παράγει», ταυτόχρονα το χρησιμοποιεί. Έτσι και στην περίπτωση των μεταναστών, η μετακίνησή τους από τη μια περιοχή στην άλλη ευνοεί την οικονομική ανάπτυξη σε παγκόσμια κλίμακα.

Σήμερα στα πλαίσια της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας διευκολύνεται και ενθαρρύνεται η κινητικότητα όλων των παραγωγικών συντελεστών. Οι επιπτώσεις από την κινητικότητα των παραγωγικών συντελεστών είναι ιδιαίτερα σημαντικές.

Στα πλαίσια αυτής της εργασίας γίνεται μία προσπάθεια διερεύνησης των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της μετανάστευσης στον Νομό Σερρών. Επιπλέον εξετάζεται αν και κατά πόσο ισχύει στην περίπτωση του Ν. Σερρών η γνωστή θέση περι εκτοπισμού ιθαγενών εργαζομένων από αλλοδαπούς. Αν και όπως ήδη αναφέραμε, η Ελλάδα δέχεται συνεχώς

ολοένα και μεγαλύτερο αριθμό μεταναστών, οι οποίοι εντάσσονται στην παραγωγική διαδικασία και επηρεάζουν την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, εντούτοις υπάρχουν ελάχιστα στατιστικά στοιχεία σχετικά με αυτούς και ελάχιστες μελέτες που διερευνούν τις επιπτώσεις από την παραμονή τους νόμιμη και μη στη χώρα μας.

Από πλευράς μεθοδολογίας στο πρώτο κεφάλαιο αναφερόμαστε γενικά στους μετανάστες και στη μετανάστευση. Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται μια σύντομη γνωριμία με το Νομό Σερρών, στη συνέχεια εξετάζουμε το προφίλ των μεταναστών (νόμιμων) που την τελευταία τριετία (2004-2006) εγκαταταστήθηκαν και απασχολήθηκαν στο Νομό Σερρών, προσδιορίζουμε το επίπεδο της ανεργίας για τα έτη 2004, 2005, 2006 και καταγράφουμε την απασχόληση των ιθαγενών σύμφωνα με την απογραφή του 2001. Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στις κοινωνικές επιπτώσεις που προκαλούνται από την συνύπαρξη των μεταναστών με τους γηγενείς. Στο τέταρτο κεφάλαιο αναφερόμαστε στις επιπτώσεις από τη χρήση των μεταναστών στην οικονομία του Νομού μας. Τέλος, στο πέμπτο κεφάλαιο καταλήγουμε σε <<Συμπεράσματα-προτάσεις πολιτικής>> για τους μετανάστες σε ένα περισσότερο γενικό επίπεδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

1.1 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ

Ο ορισμός της μετανάστευσης δεν αποτελεί ένα εύκολο θέμα μιας και επηρεάζεται από ποικίλους ιδεολογικο-πολιτικούς και κοινωνικούς παράγοντες καθώς και θεωρητικές προϋποθέσεις.

Ο όρος μετανάστευση περιλαμβάνει την ιδέα της κίνησης, την αλλαγή τόπου διαμονής και μπορεί να αναφέρεται σε κάθε μετακίνηση - οριστική ή προσωρινή - ομάδων ανθρώπων, προς τόπους διαφορετικούς από εκείνους που μένουν. Αναφέρεται είτε σε οριστικές μετακινήσεις ανθρώπινων ομάδων, είτε σε εποχικές κινήσεις για εργασία.

Με την τεχνική έννοια του όρου η μετανάστευση ορίζει τη μετακίνηση ανθρώπων με κάποια διάρκεια, με σκοπό την εργασία, από ένα κράτος σε ένα άλλο. Ο ορισμός αυτός αποκλείει από την έννοια της μετανάστευσης όλες εκείνες τις μετακινήσεις, με οριστικό ή προσωρινό χαρακτήρα, στο εσωτερικό του ίδιου του κράτους που χαρακτηρίζονται ως εσωτερική μετανάστευση. Η μετατόπιση ατόμων ή ομάδων στο εσωτερικό μιας χώρας για αναζήτηση καλύτερα αμειβόμενης εργασίας ή καλύτερων όρων ζωής είναι σύνηθες φαινόμενο και καθημερινό στις κοινωνίες όλων των τύπων, ιδιαίτερα στις καλύτερα οργανωμένες.

Από την παράθεση αυτή του ορισμού καταδεικνύεται ότι μπορεί μεν κύριο χαρακτηριστικό της μετανάστευσης να αποτελεί η γεωγραφική κινητικότητα αλλά το τι κάθε φορά ορίζεται σαν μετανάστευση εξαρτάται από κοινωνικοοικονομικές και πολιτισμικές συνθήκες.

Για παράδειγμα σήμερα, μιλώντας για μετανάστευση εννοούμε την οικονομική μετανάστευση, διαχωρίζοντάς την έτσι από τις άλλες μορφές μετανάστευσης που μπορεί να πάρει.

Υπάρχουν ακόμα και μαζικές μεταναστεύσεις που οφείλονται σε πολεμικές συρράξεις ή συνοριακές μεταβολές. Μεταναστεύσεις λαών στην εθνολογία είναι οι σε μεγάλη κλίμακα μαζικές μετακινήσεις ανθρώπινων ομάδων τόσο προσωρινού όσο και οριστικού χαρακτήρα. Διαφέρουν από τις μορφές μετακίνησης στο εσωτερικό όσο και από τις μορφές εκπατρισμού που πραγματοποιούνται με κίνητρο την αναζήτηση εργασίας. Τέλος, εκτός από τις μετακινήσεις εντός των ηπείρων υπάρχει και η υπερπόντια μετανάστευση.

Σύμφωνα, με τη CEDEFOP (European Centre for the Development of Vocational Training) οι μετανάστες διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

1. **Οι αιτούντες άσυλο** είναι άνθρωποι που έχουν καταθέσει αίτηση για άσυλο στη χώρα υποδοχής και αναμένουν την έγκρισή της. Είναι άτομα που εγκατέλειψαν τη χώρα τους λόγω πολιτικών ή ιδεολογικών πεποιθήσεων και που η επιστροφή τους σε αυτές εγκυμονεί κινδύνους

για την ακεραιότητά τους εξαιτίας της φυλετικής τους ταυτότητας ή πολιτικών και θρησκευτικών πεποιθήσεων. Σύμφωνα με τη νομοθεσία, δεν έχουν το δικαίωμα εργασίας εκτός αν αποκτήσουν την αντίστοιχη άδεια.

2. **Πρόσφυγες:** είναι αυτοί που έχουν λάβει πολιτικό άσυλο και τους χορηγείται άδεια αορίστου παραμονής στη χώρα με πλήρη εργασιακά δικαιώματα.
3. **Μετανάστες:** υπήκοοι κρατών εκτός ΕΕ που έχουν εισέλθει νόμιμα ή παράνομα στην Ελλάδα ή άλλες χώρες της ΕΕ με σκοπό την εγκατάσταση και την ανεύρεση προσωρινής ή μόνιμης εργασίας. Όσον αφορά την Ελλάδα οι μετανάστες μπορούν να ταξινομηθούν σε 2 κατηγορίες:

- Επαναπατρισμένους έλληνες και έλληνες της διασποράς καθώς και παλιννοστούντες. Ο αριθμός των ποντίων που επαναπατρίστηκαν την δεκαετία 1987-1997 υπολογίζεται στους 80000 ενώ στις αρχές του 1999 ο αριθμός αυτός έφτασε στις 150000.
- Μετανάστες με άδεια εργασίας, άτομα δηλαδή από άλλες χώρες που αναγκάζονται λόγω δουλειάς να μεταναστεύσουν στη χώρα μας (πχ στελέχη πολυεθνικών). Ο αριθμός υπολογίζεται στις 25000-30000.

4. **Ξένοι εργαζόμενοι:** αναφερόμαστε σε αυτούς που εργάζονται στον αγροτικό ή τουριστικό τομέα σε εποχιακή βάση με άδεια εργασίας όμως.

Η CEDEFOP προτείνει επίσης και έναν άλλον διαχωρισμό, που περιλαμβάνει περισσότερο λεπτομερείς τύπους μετανάστευσης:

- **Μετανάστευση για λόγους εκπαίδευσης:** αυτός ο τύπος συμπεριλαμβάνεται γιατί τελικά το κίνητρό τους καταλήγει να είναι οικονομικό και περιλαμβάνει τους σπουδαστές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αλλά και το αντίστοιχο ακαδημαϊκό προσωπικό που κινούνται προς χώρες με παρόμοια ή ανώτερα επίπεδα εκπαίδευσης σε σχέση με τη χώρα προέλευσής τους.

- **Μετανάστευση για κατάρτιση:** περιλαμβάνει τους επαγγελματίες εκείνους που περνούν ένα σχετικό διάστημα σε κάποια χώρα προκειμένου να εξοικειωθούν με τις σύγχρονες τεχνολογίες ή άλλα ειδικευμένα προϊόντα.
 - **Μετανάστευση για επαγγελματικούς λόγους:** εδώ περιλαμβάνονται άτομα που ταξιδεύουν για λόγους απασχόλησης.
 - **Φιλοξενούμενοι εργάτες:** το είδος αυτό μετανάστευσης εμφανίζεται όταν αναγνωρίζεται η ανειδίκευτη ή ημι-ειδικευμένη εργασία για λόγους απασχόλησης σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.
-
- **Μετανάστευση για μόνιμη τακτοποίηση:** ο τύπος αυτός αναφέρεται στα άτομα που πηγαίνουν σε μία χώρα με σκοπό τη μόνιμη κατοικία.
 - **Παράνομη μετανάστευση:** αναφέρεται στα άτομα που εισέρχονται καθόλου νόμιμα στη χώρα προορισμού για διάφορους λόγους.

1.2 ΘΕΩΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Η μετανάστευση αποτελεί μια δυναμική διαδικασία και έννοια, η οποία μεταβάλλεται συνεχώς, αλλάζει μορφή και αποτελεί συστατικό στοιχείο των αλλαγών που συντελούνται στην κοινωνία καθ' όλη την πορεία της ανθρώπινης ιστορίας. Οι αλλαγές αυτές εκτός του ότι έχουν θεωρητικές επιπτώσεις, φανερώνουν επίσης την ανάγκη να στραφούμε σε λιγότερο φιλόδοξες θεωρίες, οι οποίες θα έχουν μεγαλύτερες ερμηνευτικές ικανότητες. Η πολυπλοκότητα του φαινομένου της μετανάστευσης οδήγησε και στη δημιουργία ορισμένων σχολών και θεωριών που επηρέασαν την οικονομική σκέψη και αντιμετώπιση του φαινομένου της μετανάστευσης.

Οι νεοκλασικές θεωρίες για την αγορά εργασίας και τη μετανάστευση βασίζονται στην προϋπόθεση της τέλει γνώσης των λειτουργιών και διαδικασιών της αγοράς εργασίας από το άτομο καθώς και της αντίστοιχης

πληροφόρησής του για τα οικονομικά χαρακτηριστικά άλλων περιοχών. Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή οι προϋποθέσεις αυτές καθίστανται αναγκαίες για τον υποψήφιο μετανάστη εφόσον θα τον καθοδηγήσουν να επιλέξει «ορθολογικά» με σκοπό τη μεγιστοποίηση ατομικών και οικονομικών συμφερόντων. Οι συγκεκριμένες θεωρήσεις αντιμετωπίζουν τη μετανάστευση ως μηχανισμό εξισορρόπησης της ανισότητας στην κατανομή οικονομικών ευκαιριών και χαρακτηρίζονται από έντονο μεθοδολογικό ατομισμό (1). Παραβλέπουν τον παράγοντα ότι είναι σχεδόν αδύνατο για κάποιον να έχει επαρκείς γνώσεις για τις κοινωνικοπολιτικές και οικονομικές συνθήκες άλλων περιοχών.

Οι μαρξιστικές και νεομαρξιστικές θεωρίες ερμηνεύουν τη μετανάστευση ως φαινόμενο άμεσα συνδεδεμένο με τις ευρύτερες κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές και πρεσβεύουν ότι πρέπει να μελετάται η βάση αυτών των αλλαγών. Εδώ, η μετανάστευση αντιμετωπίζεται σαν αποτέλεσμα συλλογικής δράσης στις εκάστοτε κοινωνικές και ταξικές δομές. Εστιάζοντας όμως στο μακρο επίπεδο αγνόησαν το μικρο-επίπεδο που συνδέεται με τις πραγματικές πληθυσμιακές μετακινήσεις και απέτυχαν να συμπεριλάβουν τα κίνητρα που οδηγούν τα άτομα σε μετανάστευση και επηρεάζουν την απόφασή τους για παραμονή.

Οι θεωρίες μέσου επιπέδου (2) αποτέλεσαν την προσπάθεια συγκερασμού των δύο παραπάνω θεωρητικών κατευθύνσεων με σκοπό να ξεπεραστούν οι αδυναμίες που τα χαρακτήρισαν, προτείνοντας ως μονάδα ανάλυσης το νοικοκυριό. Το φαινόμενο της μετανάστευσης, σύμφωνα με αυτή την προσέγγιση μπορεί να αναλυθεί με βάση αυτή τη μονάδα μέτρησης εφόσον η οικονομική και κοινωνική συμπεριφορά του νοικοκυριού μπορεί να ειδωθεί ως σειρά στρατηγικών συντήρησης και επιβίωσης, μία από τις οποίες μπορεί να είναι και η μετανάστευση για ένα ή περισσότερα μέλη του. Έτσι παρόλο που άτομα μόνο μπορεί να μεταναστεύουν, η απόφαση δεν είναι ατομική αλλά συλλογική.

(1) Mousourou, 1990

(2) Bach R.L και Schami L.A, 1982

1.3 ΑΙΤΙΑ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τα τελευταία χρόνια η Ελλάδα έχει μεταβληθεί από χώρα αποδημίας σε τόπο προορισμού έντονης μετανάστευσης, νόμιμης ή παράνομης. Η μετανάστευση έχει ως κύριο κίνητρο την αναζήτηση εργασίας και λιγότερο την επανασύνδεση οικογενειών ή άλλου είδους λόγους.

Στην περίπτωση της Ελλάδας οι παράγοντες που επηρέασαν τη μετανάστευση είναι 1) η γεωγραφική της θέση, 2) η ιδιομορφία των συνόρων μας και η αδυναμία αξιόπιστου ελέγχου αυτών αφού είναι ιδιαίτερα διαπερατά λόγω της μορφολογίας του εδάφους, 3) το μεγάλο μέγεθος της παραοικονομίας, όπου οι μετανάστες μπορούν να απασχοληθούν ευκολότερα και γρηγορότερα απ' ότι στην επίσημη οικονομία και 4) η δομή της ελληνικής οικονομίας που σημαντικό μέρος της οικονομικής δραστηριότητας στηρίζεται στην εργασία.

Οι παραπάνω παράγοντες που επηρεάζουν την μετανάστευση και γενικότερα ωθούν τους πολίτες να μεταναστεύουν σχετίζονται τόσο με ευρύτερους οικονομικο-κοινωνικούς παράγοντες, όσο και με παράγοντες που σχετίζονται με το προφίλ της περιοχής και με τα προσωπικά χαρακτηριστικά των ατόμων που μετακινούνται. Για παράδειγμα οι εισοδηματικές διαφορές μεταξύ χώρας προορισμού και χώρας προέλευσης επηρεάζουν θετικά τη μετανάστευση. Όσο αυξάνεται η διαφορά ανάμεσα στους μισθούς στη χώρα προορισμού και στη χώρα προέλευσης, τόσο αυξάνεται η μετανάστευση. Εκτός όμως από τη διαφορά των μισθών ως σημαντικός παράγοντας της μετανάστευσης θεωρείται και ο παράγοντας <<χρόνος αναζήτησης εργασία>> (3). Όσο επιμηκύνεται ο χρόνος αναζήτησης εργασίας στην χώρα προορισμού, τόσο μειώνεται η πιθανότητα για μετανάστευση. Επιπλέον η γεωγραφική απόσταση ανάμεσα στη χώρα προορισμού και στη χώρα προέλευσης αποτελεί έναν εξίσου σημαντικό παράγοντα που επηρεάζει τη μετανάστευση (4).

(3) Stiglitz, 1974

(4) Schwarz, 1973

Όσο μειώνεται αυτή η απόσταση, τόσο αυξάνονται οι πιθανότητες των ατόμων για μετανάστευση. Υπάρχει μία αρνητική σχέση ανάμεσα στην απόσταση και στην πιθανότητα ενός ατόμου να μεταναστεύσει.

Το άνοιγμα των οικονομιών και γενικότερα ο διεθνής ανταγωνισμός μπορεί να επηρεάσει τη μετανάστευση. Κατά κανόνα η μετανάστευση διευκολύνεται στα πλαίσια ενός ανοικτού διεθνούς συστήματος, στο βαθμό που οι πλουσιότερες χώρες μπορούν να αναζητούν εξειδικευμένη εργασία από τις φτωχότερες χώρες. Βέβαια η διεθνοποίηση της οικονομίας προσδιορίζει σε σημαντικό βαθμό και την παραγωγική διάρθρωση των οικονομιών και ως εκ τούτου και το ύψος και το είδος της μετανάστευσης.

Σαν αποτέλεσμα αυτών των παραγόντων οι πιο ανεπτυγμένες χώρες της Ευρώπης, ιδίως αυτές του "πλούσιου Βορρά", απέκτησαν μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο αξιοσημείωτες μεταναστευτικές μειονότητες, που έφταναν μέχρι και το 10% του εθνικού πληθυσμού. Γερμανία, Βρετανία, Ολλανδία, Βέλγιο, Γαλλία ήταν από τις πρώτες ευρωπαϊκές χώρες που έγιναν "χώρες υποδοχής".

Πάντως το άνοιγμα στους "ξένους", που οφειλόταν στις διεθνείς ανακατατάξεις, δεν θα είχε υλοποιηθεί αν οι χώρες αυτές δεν είχαν τη σχετική βούληση, υπαγορευμένη τις περισσότερες φορές από οικονομικές σκοπιμότητες (π.χ. στην φάση της ανασυγκρότησης των κατεστραμμένων από τον πόλεμο οικονομιών, οπότε υπήρχε ανάγκη για φτηνή εργατική δύναμη) ή οφειλόμενη υποχρέωση, που πρέπει να αναζητηθεί στο αποικιοκρατικό παρελθόν ή και στο δημοκρατικό παρόν. Αξιοσημείωτες μεταναστευτικές μειονότητες απέκτησαν αργότερα και άλλες ευρωπαϊκές χώρες, ιδίως όταν αναπτύχθηκαν περισσότερο και ενσωματώθηκαν στη ζώνη της Ε.Ε. Έτσι, οι χώρες της νότιας Ευρώπης, που κάποτε ήταν "χώρες αποστολής", μετατράπηκαν σε "χώρες υποδοχής" συναντώντας με τη σειρά τους τις δυνάμεις και τους προβληματισμούς που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Τα αίτια για τη μεγάλη έκταση που έχει λάβει το φαινόμενο της μετανάστευσης στη χώρα μας, σχετίζονται με διάφορους λόγους που αφορούν και τις χώρες προελεύσεως.

Η αδυναμία των αγορών εργασίας χωρών όπως Βουλγαρία, Πολωνία, Ρουμανία, Αλβανία, να απορροφήσουν μεγάλο μέρος του εργατικού τους δυναμικού επί τόπου, επηρέασε την ένταση των μεταναστευτικών ρευμάτων προς τη χώρα μας. Ιδιαίτερα δε για την περίπτωση των Αλβανών μεταναστών που αποτελούν σημαντικό ποσοστό των αλλοδαπών εργαζομένων στην Ελλάδα, σημαντικό ρόλο παίζει και το γεγονός ότι οι Αλβανοί μετανάστες ανήκουν σε έναν πληθυσμό που κατά το πλείστον ασχολείται με γεωργικές χειρωνακτικές εργασίες και κατάγονται από καθαρά αγροτικές οικογένειες.

Συνοψίζοντας, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η βασικότερη αιτία της μετανάστευσης πρέπει να αναζητηθεί στην διαφορά οικονομικής, πολιτικής και πολιτιστικής ανάπτυξης ανάμεσα στις Ευρωπαϊκές μητροπόλεις και στις χώρες της “περιφέρειας” σ’ ένα αιώνα που χαρακτηρίστηκε από συνεχή διεθνοποίηση, τεχνολογικό εκσυγχρονισμό και διάδοση ιδεολογιών χειραφέτησης με αποτέλεσμα τις πολλαπλές κινητοποιήσεις των πληθυσμών.

1.4 Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Οι αλλαγές που επέφεραν οι σύγχρονες κοινωνικοπολιτικές συνθήκες και η μετατροπή της Ελλάδας σε χώρα υποδοχής μεταναστών δημιούργησαν νέα προβλήματα τα οποία άλλες χώρες (λχ Γερμανία, Αμερική, Αυστραλία) αντιμετώπισαν σε μεγάλο μήκος χρόνου είτε με νομιμοποίησή τους είτε με μέτρα καταστολής. Επιπροσθέτως η πίεση των αναγκών της προσαρμογής της οικονομίας στα κριτήρια της ΕΕ δυσκόλεψε αυτήν την κατάσταση. Η διογκούμενη ανεργία, οι διαρθρωτικές αλλαγές στην δομή της οικονομίας, το κύμα των παλιννοστούντων ομογενών και άλλα ζητήματα που χαρακτήρισαν έντονα την δεκαετία του 1990 αποτέλεσαν τη συγκυρία μέσα στην οποία έπρεπε να διευθετηθεί το μεταναστευτικό ζήτημα.

Απαραίτητες δομές και προϋποθέσεις για την ομαλή ένταξη κι αφομοίωση στην ουσία δεν υπήρχαν. Ούτε καν αντίστοιχες πολιτικές που θα μπορούσαν να ρυθμίσουν ζητήματα που την τελευταία δεκαετία παρουσιάστηκαν πολύ έντονα όπως η διεκδίκηση ατομικών, κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων, η ανάγκη για οικογενειακή συνένωση, το ζήτημα του κοινωνικού αποκλεισμού και η ένταξη στο κοινωνικό σύνολο.

Οι πρώτες προσπάθειες στον τομέα της μεταναστευτικής πολιτικής στην παρελθούσα δεκαετία είχαν τον χαρακτήρα δειλών βημάτων στην κατεύθυνση του περιορισμού της παράνομης μετανάστευσης. Ωστόσο, η ασταθής πολιτική κατάσταση στα βόρεια σύνορά μας δημιούργησε ένα ανεξέλεγκτο ρεύμα μεταναστών στη χώρα μας που διευκολύνθηκε από την ύπαρξη παραοικονομίας στην Ελλάδα. Η ύπαρξη μεγάλου αριθμού μεταναστών αναδείχθηκε σε σημαντικό πολιτικό θέμα επειδή συνέτρεξαν κατά την παρελθούσα δεκαετία και μία σειρά από παράγοντες όπως η αυξημένη ανεργία, η μαζικότητα στα μεγάλα αστικά κέντρα, το αίσθημα οικονομικής και προσωπικής ανασφάλειας, η κατά καιρούς ένταση πολλών εθνικών θεμάτων και οι εν γένει σημαντικές ανακατατάξεις και αναστατώσεις του κοινωνικού ιστού.

Η πρώτη απόπειρα πάντως κάποιας ρύθμισης σε σχέση με τους <<ξένους>> τοποθετείται στα 1929 όπου με τον αντίστοιχο νόμο ν.4310 της 6/16 Αυγούστου “περί εγκαταστάσεως και κινήσεως αλλοδαπών εν Ελλάδι, αστυνομικού ελέγχου διαβατηρίων, απελάσεων και εκτοπίσεων” ρυθμίζονται τα πρώτα θέματα αλλοδαπών στην Ελλάδα και ο οποίος ίσχυσε για 60 περίπου χρόνια. Βάσει αυτού ρυθμίζονταν ορισμένες υποχρεώσεις των αλλοδαπών έναντι του κράτους καθώς και ορισμένα δικαιώματα. Αντικαταστάθηκε το 1991 από το νόμο ν.1975/1991 “Είσοδος - έξοδος, παραμονή, εργασία, απέλαση αλλοδαπών, διαδικασία αναγνώρισης αλλοδαπών προσφύγων και άλλες διατάξεις”. Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του νόμου άδεια παραμονής χορηγούνταν μόνο στους αλλοδαπούς που είχαν συμβόλαιο εργασίας και άδεια μόνιμης παραμονής μόνο μετά από 15 χρόνια για τους υπηκόους εκτός Ε.Ε. Επίσης θεσπίζει το μέτρο της

επαναπροώθησης στη χώρα προέλευσης ή καταγωγής των αλλοδαπών, οι οποίοι παράνομα εισέρχονται ή εξέρχονται στο Ελληνικό έδαφος.

Το 1997 με δύο προεδρικά διατάγματα επιχειρείται η πρώτη απόπειρα νομιμοποίησης η οποία όμως δεν έτυχε των καλύτερων αποτελεσμάτων και επιπροσθέτως οδήγησε σε μαζικές απελάσεις. Τα προεδρικά διατάγματα Π.Δ. 358 και 359 διακρίνουν πλέον μόνο ανάμεσα σε νόμιμα και παράνομα εργαζόμενο αλλοδαπό εξισώνοντας τους μετανάστες με τους ημεδαπούς ως προς το μισθό και τις συνθήκες εργασίας.

Ο νέος νόμος 2910/2001 έχει τύχει έντονης κριτικής μιας και πολλοί είναι αυτοί που υποστηρίζουν ότι θα αυξήσει την παράνομη μετανάστευση λόγω της αδυναμίας εξασφάλισης υγειονομικής περίθαλψης, τη δυσκολία ανανέωσης εγγράφων και τη μικρή διάρκειά τους καθώς και λόγω της υπερβολικής επιβάρυνσης των μεταναστών για την απόκτηση των απαιτούμενων εγγράφων και δικαιολογητικών.

Τόσο τα κενά όσο και οι παραλείψεις αλλά και ο μεγάλος βαθμός αναληψίας της ελληνικής νομοθεσίας απέναντι στο ευαίσθητο ζήτημα των μεταναστών ενδεχομένως να οφείλεται:

1. Στην αδυναμία ενσωμάτωσης του συνόλου των μεταναστών στη νόμιμη πλευρά της οικονομίας και την έξοδό της από το καθεστώς παρανομίας και μαύρης εργασίας.
2. Στα "δάνεια" από ξένες νομοθεσίες τα οποία αποδείχθηκαν δυσλειτουργικά για την ελληνική πραγματικότητα.
3. Στην έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού και χάραξη μεταναστευτικής πολιτικής.

Μία απλούστευση των διαδικασιών και ενίσχυση του ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης θα βοηθήσουν στην κατανόηση της μετανάστευσης και διαχείρισής της ως νέο κοινωνικό πλούτο και θα συμβάλλει στην αναδιάρθρωση και εκλογίκευση των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας και οικονομίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΣΕΡΡΩΝ & ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ

Βασικός σκοπός της έρευνας είναι :

- να προσδιορίσει το μέγεθος και τη σύνθεση των αλλοδαπών στα όρια του Νομού Σερρών
- να παρουσιάσει με στατιστικές απεικονίσεις διάφορα ποιοτικά χαρακτηριστικά (εκπαίδευση, είδος απασχόλησης, θέση στο επάγγελμα) τόσο των αλλοδαπών όσο και των ιθαγενών
- να προσδιορίσει το μέγεθος της ανεργίας την τριετία 2004, 2005, 2006
- να εξετάσει την ισχύ του ερωτήματος περι εκτοπισμού ή όχι των ιθαγενών εργαζομένων από τους μετανάστες
- και να αναδείξει τις τυχόν επιπτώσεις από την παρουσία των ξένων στην τοπική οικονομία και κοινωνία.

2.1 Ο ΝΟΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ

Ο Νομός Σερρών είναι ένας από τους 13 Νομούς της Μακεδονίας, του μεγαλύτερου διαμερίσματος της πατρίδας μας σε έκταση και πλούτο. Καταλαμβάνει το Ανατολικό της τμήμα και απλώνεται από το Στρυμονικό κόλπο, που βρίσκεται στη Νότια πλευρά του, μέχρι τα Ελληνοβουλγαρικά σύνορα στο Βορρά. Ανατολικά συνορεύει με τους Νομούς Δράμα και Καβάλας και Δυτικά με τους Νομούς Θεσσαλονίκης και Κιλκίς.

Ανήκει στους πεδινότερους Νομούς της χώρας, δεδομένου ότι το 48% της συνολικής έκτασης του χαρακτηρίζεται σαν πεδινό-ημιορεινό, και περικλείεται από τις οροσειρές Κερκίνης - Βερτίσκου - Κερδυλίων, δυτικά και Ορβήλου - Μενοικίου - Παγγαίου, Ανατολικά. Το νομό διασχίζει ο ποταμός Στρυμόνας, που πηγάζει από τη Βουλγαρία και εκβάλλει στο Στρυμονικό κόλπο (Ορφανού). Κυριότερος παραπόταμος του είναι ο Αγγίτης, στο ανατολικό τμήμα του Νομού.

Ο συνολικός πληθυσμός του Νομού, κατά την απογραφή 2001, ήταν 201471 κάτοικοι, δηλαδή το 2% της χώρας και κατανέμεται σε αστικό (23.6%), ημιαστικό (26.4%) και αγροτικό (50.0%).

Η συνολική έκταση του Νομού ανέρχεται σε 3790 τετρ. χιλιόμετρα, δηλ. το 3% της χώρας, από την οποία το 41% είναι γεωργική γη πράγμα που καθορίζει και την κυριότερη ασχολία των κατοίκων του Νομού.

Το κυρίαρχο στοιχείο στο φυσικό περιβάλλον του Νομού Σερρών είναι η εύφορη πεδιάδα του, που περικλείεται από οροσειρές δασώδεις και χειμαρρόπληκτες, 68 χείμαρροι εκβάλλουν στην καταπράσινη αυτή πεδιάδα εμπλουτίζοντας την διαρκώς με φερτές ύλες. Η περιοχή συνεπώς, από άποψη γεωργικού και κτηνοτροφικού ενδιαφέροντος, ανήκει στα κατ' εξοχήν γεωργικά διαμερίσματα της Ελλάδας και η συμβολή του Νομού στη διαμόρφωση του γεωργοκτηνοτροφικού εισοδήματος της χώρας είναι αποφασιστική.

Η προνομιούχος αυτή θέση του Νομού δεν οφείλεται μόνο στη μεγάλη καλλιεργήσιμη έκταση και στη γονιμότητα των εδαφών. Τα επιφανειακά ύδατα του Νομού καταλαμβάνουν 170000 στρέμματα και αξιοποιούνται με μεγάλα εγχειοβελτιωτικά έργα που συμβάλλουν στην αύξηση της παραγωγής εκλεκτών γεωργικών προϊόντων, όπως καπνός, βαμβάκι, ρύζι, ζαχαρότευτλα, μηδική κ.α. Σημαντικό ρόλο παίζει και η ικανότητα του αγροτικού πληθυσμού να προσαρμόζεται γρήγορα σε βελτιωμένα συστήματα γεωργοκτηνοτροφικής εκμετάλλευσης.

Το ιδιοκτησιακό καθεστώς της καλλιεργούμενης γης αποτελείται κατά 90% από ιδιωτικές εκτάσεις με μέσο όρο έκτασης κατά οικογένεια 28 στρέμματα. Ο ημιαστικός και αγροτικός πληθυσμός φθάνει το 76% του πληθυσμού του Νομού. Ο λόγος αστικού προς αγροτικό πληθυσμό είναι για το Νομό Σερρών 0.41 έναντι 1.91 που είναι για όλη την χώρα, ο δε λόγος αστικού προς ημιαστικού είναι 1.21 έναντι 5.0 για τη χώρα. Τα στοιχεία αυτά δείχνουν την αποφυγή πόλωσης στο αστικό κέντρο, τις προοπτικές μεσαίου μεγέθους οικισμών και το σημαντικό βάρος των αγροτικών οικισμών στο Νομό.

Ο Νομός είναι από τους πρώτους κτηνοτροφικούς της χώρας μα και ο κύριος προμηθευτής βοδινού κρέατος της αγοράς των Αθηνών σε ποσότητες βοδινού, χοιρινού, αιγοπροβείου και ορνηθίου κρέατος, αυγών και τυροκομικών προϊόντων άριστης ποιότητας.

Στο Νομό υπάρχει μια ενδιαφέρουσα δυναμική βιομηχανία που είναι συγκεντρωμένη κυρίως στην περιοχή της πόλης των Σερρών, ενώ τελευταία αναπτύσσεται βιομηχανικά και η περιοχή του Σιδηροκάστρου. Αξιόλογες βιοτεχνικές δραστηριότητες αναπτύσσονται και σποραδικά στο Νομό, όπως στην περιοχή Καστανούσας, Ποροΐων, Πρώτης, Αλιστράτης κ.λ.π.

~~Υπάρχει εδώ μια βιομηχανία Φαστερίωσης Γάλακτος, μια Παρασκευής Ζάχαρης, μια Άλατος, πέντε Τοματοπολτού και Παρασκευής Προϊόντων Τομάτας, Τυροκομία, Ποτοποιία, Χαλβαδοποιία, Αλλαντοποιία, Γλυκισμάτων, Ζωοτροφών, Εκκοκκιστήρια Βάμβακος, επεξεργασίας Ξύλου-Επίπλων. Ακόμα υπάρχουν εργοστάσια παραγωγής Λεβήτων, πλαστικών, ελαστικών, Σκυροδέματος, Ασφαλτομειγμάτων και Δομικών υλικών, Εξατμίσεων, Έτοιμων Ενδυμάτων κ.ά. Ο δυναμικότερος κλάδος ωστόσο είναι οι βιομηχανίες διατροφής. Τα εξαγωγικά προϊόντα είναι κατά κύριο λόγο τα γεωργικά: τοματοπολτός, ρύζι, άλευρα, βαμβάκι, καπνός, ζάχαρη κ.λ.π.~~

Οι εμπορικές επιχειρήσεις του Νομού ανέρχονται σε 4011 και απασχολούν 6694 άτομα. Η αγορά του Νομού είναι πολύ πλούσια και ικανοποιεί τις ανάγκες των κατοίκων σε όλα τα είδη διατροφής, ένδυσης κλπ., ενώ ο αριθμός των καταστημάτων θεωρείται μεγαλύτερος απ' αυτόν που απαιτείται για το Νομό.

Ο Νομός έχει περιορισμένες ακτές κοντά στις εκβολές του ποταμού Στρυμόνα, στο Στρυμονικό κόλπο. Τα νερά του ποταμού δημιουργούν ευνοϊκές προϋποθέσεις για την ύπαρξη πλούσιων αλιευμάτων, των οποίων η εκμετάλλευση γίνεται μόνο από τα αλιευτικά συγκροτήματα που υπάρχουν στα Νέα Κερδύλια.

Στο εσωτερικό του Νομού η αλιεία γίνεται κατά πρώτο λόγο στη λίμνη Κερκίνη και μετά στους ποταμούς Στρυμόνα και Αγγίτη και στις τάφρους των

αρδευτικών δικτύων. Έχουν δημιουργηθεί επίσης πέντε μονάδες καλλιέργειας πέστροφας, δυναμικότητας 160 τόννων, μια μονάδα χελοκαλλιέργειας στην Αναγέννηση, υπερσύγχρονη με σύστημα κλειστού κυκλώματος, πέντε μονάδες καλλιέργειας γριβαδιών και μια μονάδα μεταποίησης πέστροφας (καπνιστή) στο Άγκιστρο. Συνολικά η παραγωγή ψαριών φθάνει τους 700 τόνους το χρόνο.

Τα δάση του Νομού καλύπτουν έκταση 820000 στρέμ. (το 20.7% της συνολικής έκτασης του Νομού) και περιορίζονται στον ορεινό όγκο που περιβάλλει την πεδιάδα και μόνον οι λευκοκαλλιέργειες ακολουθούν τα αναχώματα του ποταμού Στρυμόνα μέχρι την αποξηραμένη λίμνη του Αχινού.

Υδροβία και υδροχαρή μικροδάση αναπτύσσονται στις άλλοτε στρατιωτικές ζώνες του Στρυμόνα, πάνω από τη γέφυρα του Πετριτσίου και σ' όλα τα μεγάλα ορεινά ρέματα, στο φαράγγι του Αγγίτη, στα πηγαία νερά του Αγκίστρου κλπ.

Τα δάση του Νομού αποδίδουν κάθε χρόνο 130000 κ.μ. περίπου ξυλώδη όγκο. Απ' αυτά η μισή περίπου ποσότητα διατίθεται στο εμπόριο με δημοπρασίες. Στο Νομό λειτουργούν 50 βιοτεχνίες και βιομηχανίες ξύλου. Σημαντική είναι η λευκοκαλλιέργεια, δημόσια και ιδιωτική, των αναχωμάτων του Στρυμόνα, η πρώτη σε έκταση, όγκο παραγωγής και ποιότητα ξύλου σ' όλη την Ελλάδα.

Δεν θα έπρεπε να παραληφθεί ίσως η προσφορά των δασών και δασικών εκτάσεων του Νομού στη βοσκή των ζώων. Η αξία της βοσκήσιμης ύλης εκτιμάται σε 3000000 ΕΥΡΩ το χρόνο. Η παραγωγή μελιού εξαρτάται επίσης σημαντικά από τη βοσκή των μελισσών στα δάση και στις δασικές εκτάσεις. Η συμβολή της βοσκής αυτής στη μελισσοκομία υπολογίζεται σε 60000 ΕΥΡΩ το χρόνο.

Ένα πολύ ενδιαφέρον ακόμα στοιχείο, που αφορά την οικονομία του Νομού είναι το ποσοστό των ατόμων που αποσύρονται από την ενεργό εργασία προς εκείνους, που πρόκειται να μπου σ' αυτήν και που είναι στο Νομό Σερρών σημαντικά χαμηλότερο του εθνικού (48.1% και 56.9% αντίστοιχα),

πράγμα που δείχνει έναν ενδιαφέροντα δυναμισμό για την περιφερειακή αγορά εργασίας, μια και περισσότερα νεότερα άτομα εισέρχονται σ' αυτήν.

2.2 Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΣΕΡΡΩΝ (Στατιστική απεικόνιση)

Για την ανάλυση των κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων της μετανάστευσης στο Νομό Σερρών, κρίθηκε σκόπιμο σε πρώτο στάδιο να αναλυθούν τα δεδομένα που σχετίζονται με την συνολική παρουσία των νομίμων μεταναστών, προερχόμενοι από χώρες εκτός Ε.Ε, στην πόλη μας για την τριετία 2004-2006.

Με βάση τα στοιχεία της ΕΣΥΕ (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος www.statistics.gr), παραθέτουμε παρακάτω πίνακες στους οποίους περιέχονται δεδομένα που αφορούν στην συνολική παρουσία των μεταναστών στο Νομό Σερρών.

Ο αριθμός¹ των ξένων εργατών που βρίσκονταν νόμιμα στο Νομό Σερρών την τριετία 2004-2006 ήταν 6110 χιλιάδες και εκτιμάται ότι άλλοι 750-1000 βρίσκονταν στην πόλη μας παράνομα.

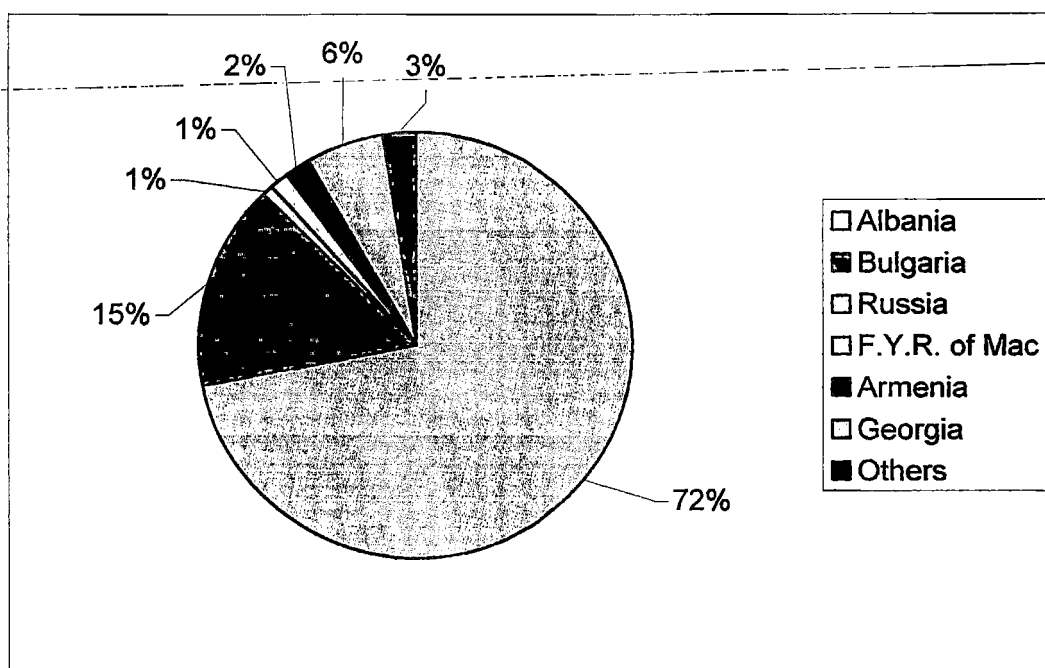
		2006	2005	2004
AL	Albania	1589	1431	1378
BG	Bulgaria	345	330	295
RU	Russia	22	18	18
MK	F.Y.R.O.M	26	21	23
AM	Armenia	36	28	41
GE	Georgia	134	119	108
OT	Others	57	41	50
	TOTAL	2209	1988	1913

Πίνακας 1: Συνολικός αριθμός μεταναστών κατά εθνικότητα για την τριετία 2004-2006

Παρατηρώντας τον πίνακα 1 διαπιστώνουμε τα εξής: Για την τριετία που εξετάζουμε η πλειοψηφία των μεταναστών που εγκαταστήθηκαν στο Νομό Σερρών και απασχολείται σε κάποιο τομέα παραγωγής, προέρχεται κατά

κύριο λόγο από την Αλβανία με ένα σταθερό ποσοστό της τάξης του 72% σε σχέση με το σύνολο των μεταναστών που έφτασαν στη χώρα μας. Αντίθετα οι οικονομικοί μετανάστες που προέρχονται από τη Ρωσία φτάνουν το 1% της συνολικής παρουσίας των μεταναστών στην υπο εξέταση τριετία.

Στα διαγράμματα A1 και A2 που ακολουθούν παρακάτω, παρουσιάζεται συγκεντρωτικά το ποσοστό που αντιστοιχεί στους αλλοδαπούς εργάτες (μετανάστες) οι οποίοι εργάστηκαν νόμιμα στο Νομό Σερρών το 2004 και το 2005.

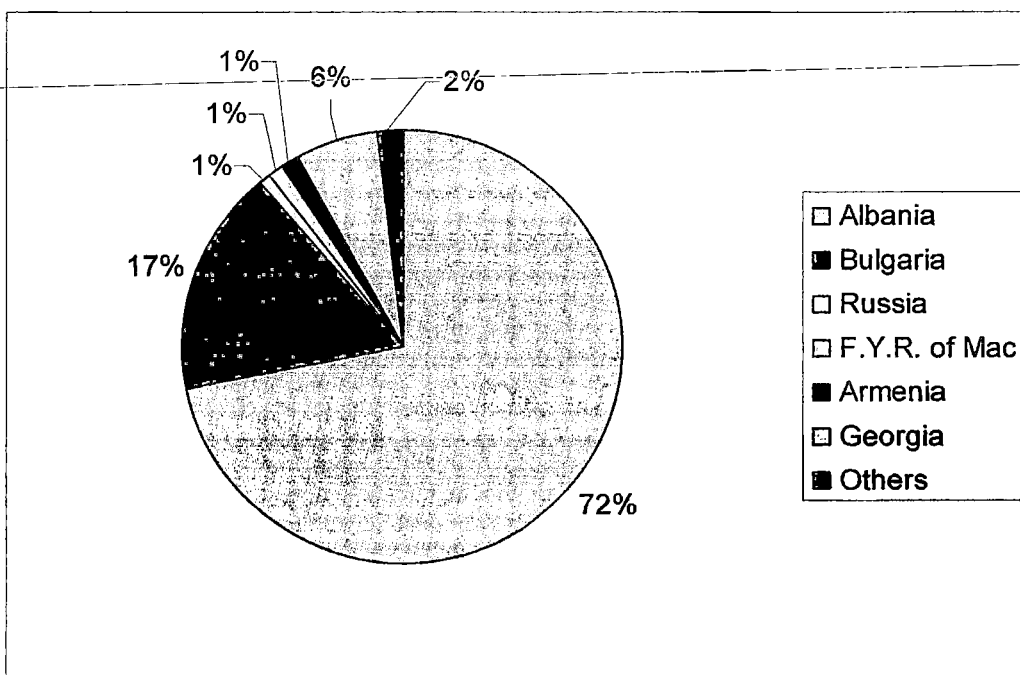

Διάγραμμα A1: Μεταναστευτική κίνηση για το 2004

Στο διάγραμμα A1 απεικονίζεται η μεταναστευτική κίνηση στο Νομό μας για το 2004. Σύμφωνα με τα ποσοστά που προέκυψαν, εξάγουμε τα εξής συμπεράσματα:

¹ Οι αριθμοί βέβαια αυτοί είναι ενδεικτικοί κι ενδέχεται να μην απεικονίζουν τον πραγματικό αριθμό μεταναστών που φιλοξενεί ο Νομός, μιας και το φαινόμενο της λαθρομετανάστευσης εξακολουθεί να υφίσταται. Επιπροσθέτως στα ανωτέρω ποσοστά δεν συμπεριλαμβάνονται οι μετανάστες οι οποίοι παραμένουν για μικρό χρονικό διάστημα στη πόλη μας μέχρις ότου πάνε σε κάποια άλλη χώρα ή αυτοί που μετακινούνται για μικρό χρονικό διάστημα κι επιστρέφουν ξανά στη χώρα τους.

Το 72% του συνόλου των ξένων εργατών που βρισκόταν στο Νομό Σερρών το 2004 προέρχεται από την Αλβανία. Με σημαντική διαφορά (της τάξεως του 57%) οι εργάτες από τη Βουλγαρία καταλαμβάνουν τη δεύτερη θέση με ένα 15% της συνολικής ποσοστιαίας κλίμακας που αφορά στη μεταναστευτική κίνηση, στη συνέχεια ακολουθούν οι υπόλοιποι μετανάστες από την Γεωργία, τις άλλες χώρες, την Αρμενία, την Ρωσία και το FYROM με ποσοστά της τάξεως του 6%, του 3%, του 2%, του 1% και 1% αντίστοιχα.

Διάγραμμα Α2:Μεταναστευτική κίνηση για το 2005

Επιπλέον, για τα έτη 2004-2005 θα αναλύσουμε και την κατά φύλο μεταναστευτική κίνηση που έχει παρατηρηθεί. Συγκεκριμένα, θα συγκρίνουμε την παρουσία αντρών και γυναικών κατά χώρα προέλευσης όπως φαίνεται και στο διάγραμμα Α3.

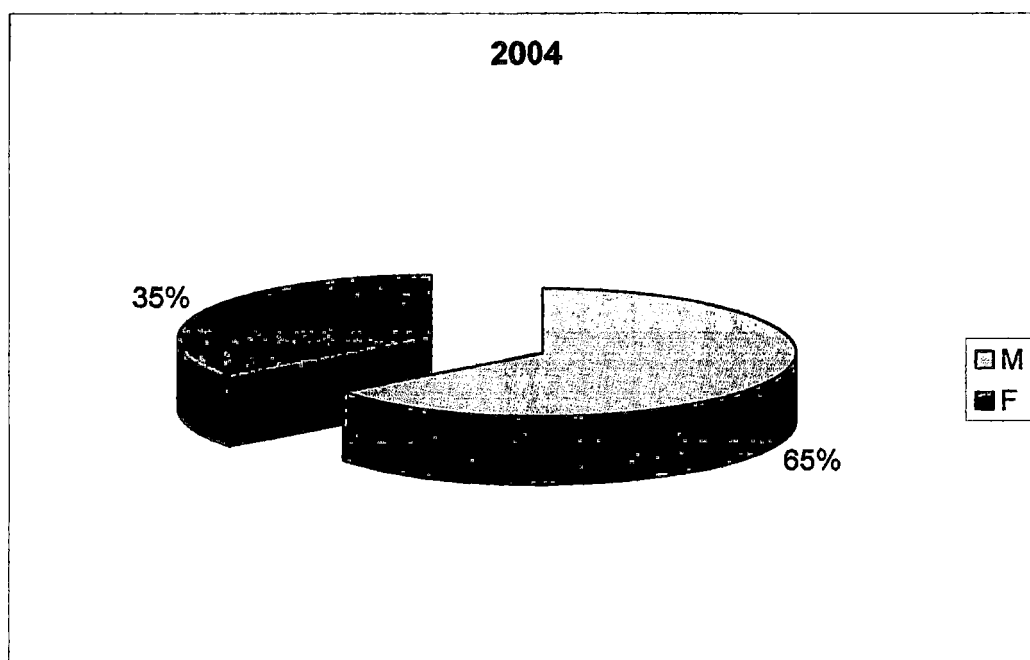
Στο διάγραμμα Α3 απεικονίζεται συγκριτικά η παρουσία αντρών (M) και γυναικών (F) από την Αλβανία, την Βουλγαρία, την Ρωσία, το FYROM, την Αρμενία, την Γεωργία και τις άλλες χώρες.

Με βάση τα στοιχεία του πίνακα 2 συμπεραίνουμε ότι η παρουσία των αντρών είναι ανάλογη με εκείνη των γυναικών.

COUNTRY	M	%	F	%	TOTAL	%
Albania	893	72,02	485	72,07	1378	72,03
Bulgaria	185	14,92	110	16,34	295	15,42
Russia	15	1,21	3	0,45	18	0,94
F.Y.R. of Mac	15	1,21	8	1,19	23	1,20
Armenia	19	1,53	22	3,27	41	2,14
Georgia	81	6,53	27	4,01	108	5,65
Others	32	2,58	18	2,67	50	2,61
	1240		673		1913	

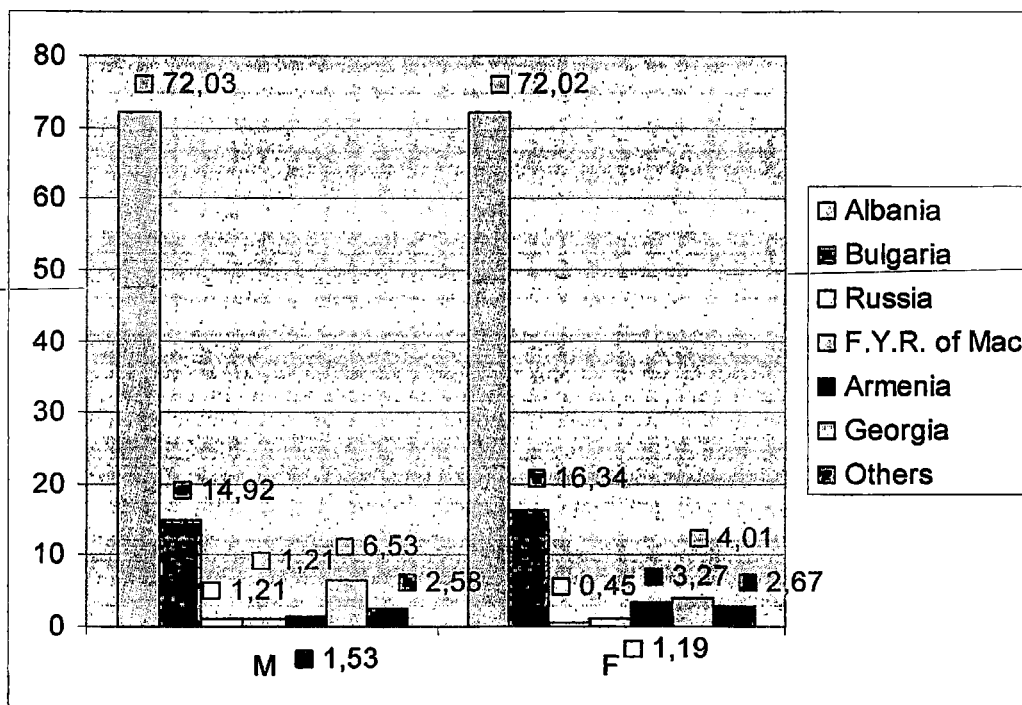
Πίνακας 2: Αριθμητική & ποσοστιαία κατά φύλο κίνηση για το έτος 2004

Το έτος 2004 έφτασαν συνολικά στο Νομό Σερρών 1913 μετανάστες από τους οποίους οι 1240 (65%) ήταν άντρες (M) και οι 673 (35%) γυναίκες (F).

Σύμφωνα με τον πίνακα 2 και το διάγραμμα A3 οι περισσότεροι άντρες και γυναίκες στο νομό για το έτος 2004 κατάγονται από την Αλβανία με ποσοστό 72.02% και 72.07% αντίστοιχα επί του συνόλου αυτών. Επίσης παρατηρούμε ότι ο αριθμός των Βουλγάρων εργατών αγγίζει τους 295 (185 για τους άντρες και 110 για τις γυναίκες). Τέλος, οι γυναίκες από την Αρμενία είναι οι

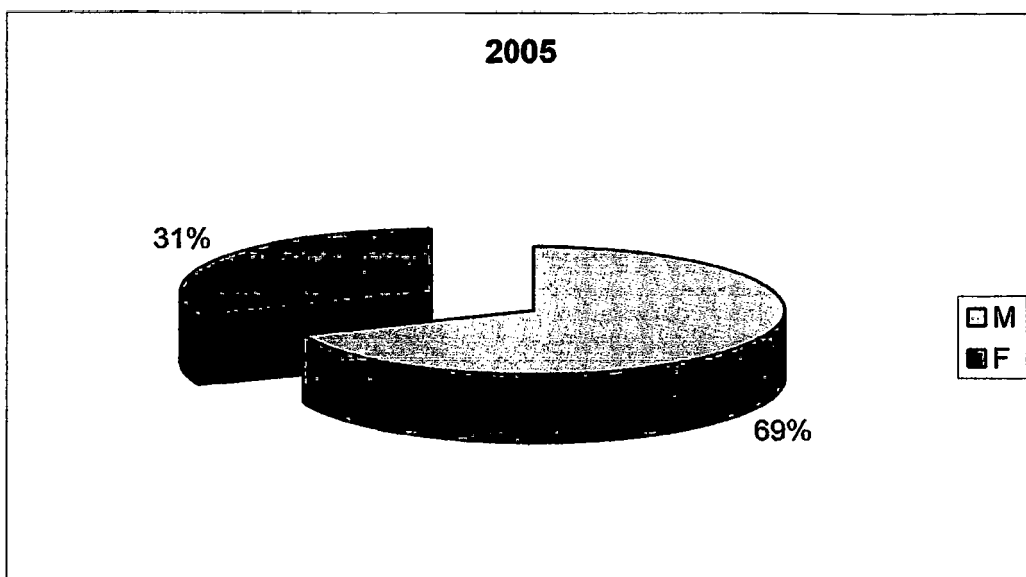
μοναδικές επι του συνόλου των γυναικών οι οποίες και αριθμητικά και ποσοστιαία υπερτερούν έναντι των αντρών από την ίδια χώρα προέλευσης (22 γυναίκες-3.27% και 19 άνδρες-1.57%). Για τις υπόλοιπες χώρες οι άνδρες αριθμητικά είναι περισσότεροι ενώ στην ποσοστιαία κλίμακα παρουσιάζουν μικρές διαφοροποιήσεις (0.5%-1%) έναντι πάντα των γυναικών.

Διάγραμμα Α3: Μεταναστευτική κίνηση κατά φύλο για το 2004

Για το έτος 2005 υπάρχουν αμελητέες διαφοροποιήσεις στην συνολική μεταναστευτική κίνηση σε σχέση με το 2004. Οι εργάτες από την Αλβανία καταλαμβάνουν και πάλι το 72% του συνόλου των μεταναστών, ακολουθούμενοι από τους Βούλγαρους οι οποίοι παρουσιάζουν μία μικρή αύξηση του 2% και αγγίζουν το 17% του συνόλου. Το υπόλοιπο 11% περιλαμβάνει τους μετανάστες από τη Ρωσία, από τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης (Αρμενία, Γεωργία και άλλες) και το FYROM.

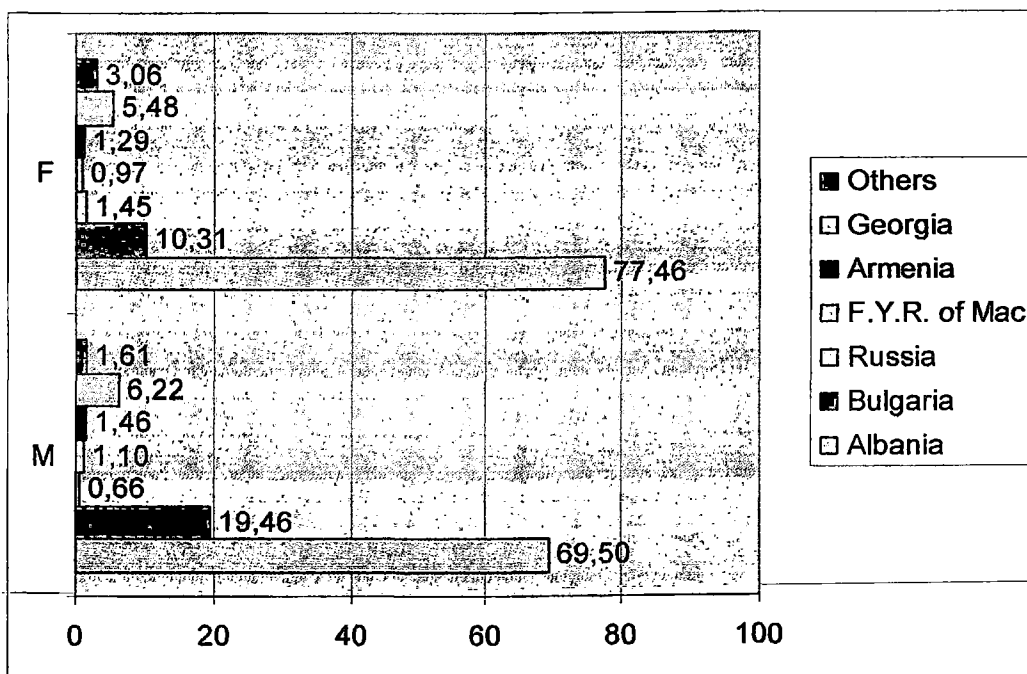
Όσον αφορά την κατά φύλο προσέλευση (βλ. πιν. 3) συνολικά οι νόμιμοι μετανάστες έφτασαν τους 1988 από τους οποίους οι 1365 (69%) ήταν άντρες (M) και οι 621 (31%) γυναίκες (F).

COUNTRY	M	%	F	%	TOTAL	%
Albania	950	69,50	481	77,46	1431	71,98
Bulgaria	266	19,46	64	10,31	330	16,60
Russia	9	0,66	9	1,45	18	0,91
F.Y.R. of Mac	15	1,10	6	0,97	21	1,06
Armenia	20	1,46	8	1,29	28	1,41
Georgia	85	6,22	34	5,48	119	5,99
Others	22	1,61	19	3,06	41	2,06
	1367		621		1988	

Πίνακας 3: Αριθμητική & ποσοστιαία κατά φύλο κίνηση για το έτος 2005

Σε σχέση με το 2004 το ποσοστό των αντρών από την Αλβανία μειώθηκε κατά 2.5% ενώ εκείνο των γυναικών από την ίδια χώρα αυξήθηκε κατά 5%. Σημαντική αύξηση της τάξης του 5% παρουσιάζουν και οι άντρες που κατάγονται από τη Βουλγαρία ενώ αντίθετα στις γυναίκες από τη συγκεκριμένη χώρα το ποσοστό μειώνεται κατά 6% περίπου. Τα ποσοστά προσέλευσης που αφορούν τις υπόλοιπες χώρες παραμένουν περίπου στα ίδια επίπεδα (βλ. πιν. 2 και 3).

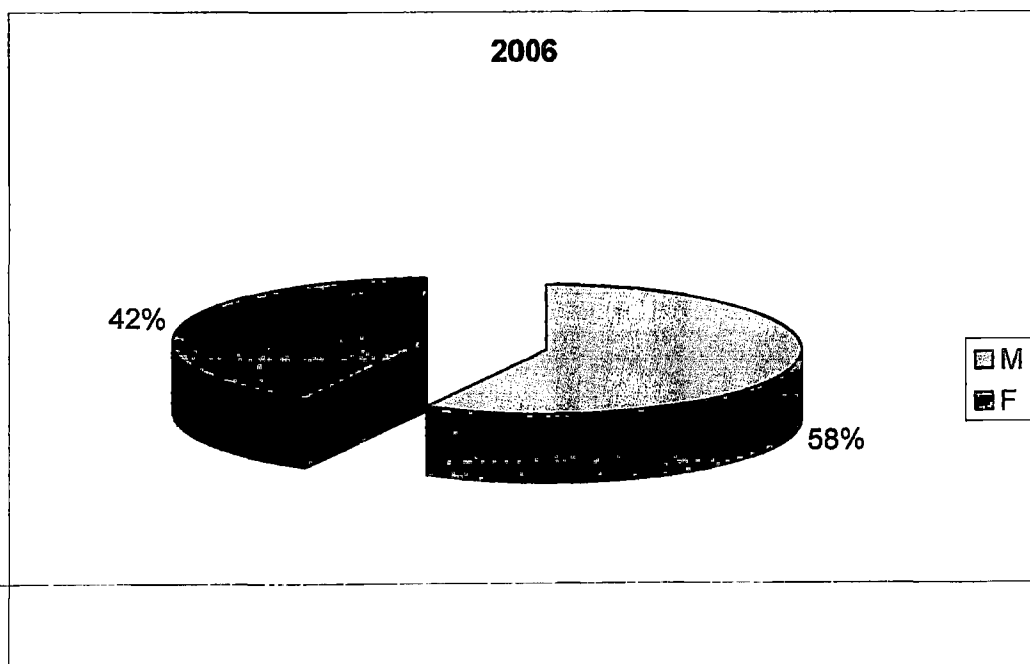

Διάγραμμα A4: Μεταναστευτική κίνηση κατά φύλο για το 2005

COUNTRY	F	%	M	%	TOTAL	%
Albania	892	69,47	697	75,35	1589	71,93
Bulgaria	203	15,81	142	15,35	345	15,62
Russia	18	1,40	4	0,43	22	1,00
F.Y.R. of Mac	20	1,56	6	0,65	26	1,18
Armenia	21	1,64	15	1,62	36	1,63
Georgia	95	7,40	39	4,22	134	6,07
Others	35	2,73	22	2,38	57	2,58
	1284		925		2209	

Πίνακας 4: Αριθμητική & ποσοστιαία κατά φύλο κίνηση για το έτος 2006

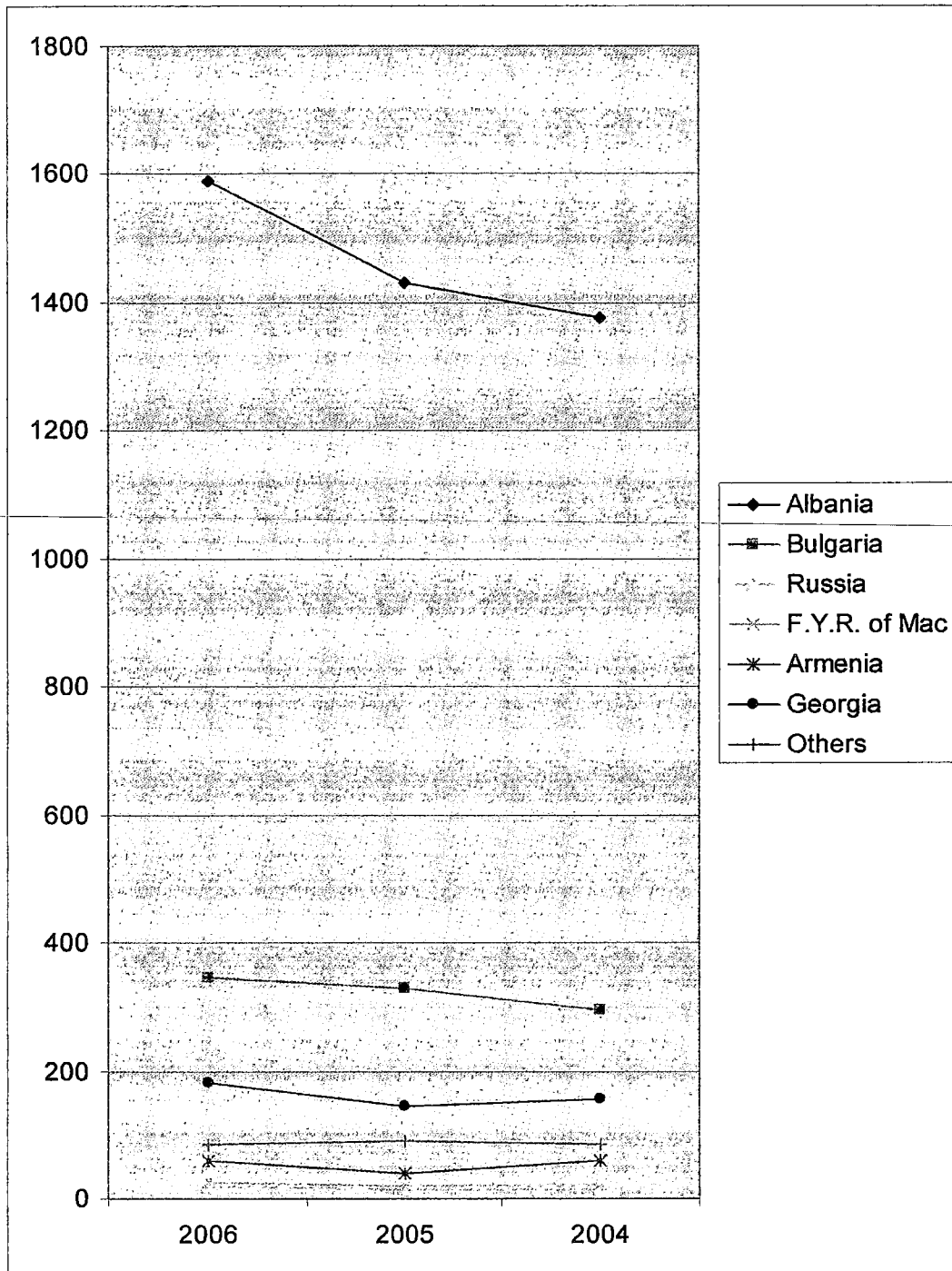
Από των ανωτέρω πίνακα παρατηρούμε ότι το 2006 ο συνολικός αριθμός των μεταναστών στο Νομό Σερρών έφτασε τους 2209 δηλαδή τους περισσότερους σε σχέση με το 2004 (1913 μετανάστες) και το 2005 (1988). Απο τους 2209 μετανάστες οι 1284 (58%) ήταν άντρες (M) και οι 925 (42%) γυναίκες (F).

Παρατηρώντας τους πίνακες 2, 3 και 4 συμπεραίνουμε ότι:

- Ο μέγιστος αριθμός αντρών που πέρασαν νόμιμα τα σύνορα ήταν το 2005. Ο αριθμός αυτός έφτασε τους 1367 αντίθετα ο ελάχιστος αριθμός ήταν 1240 το 2004, δηλαδή παρατηρούμε μία διαφορά της τάξεως του 10%.
- Όσον αφορά τις γυναίκες το 2006 οι νόμιμες απασχολούμενες ήταν 925 (μέγιστο) ενώ αντίθετα το 2005 ήταν 621 (ελάχιστο).

Το διάγραμμα που ακολουθεί απεικονίζει αριθμητικά τις διακυμάνσεις στις τιμές της συνολικής μεταναστευτικής κίνησης.

Διάγραμμα A5: Συγκριτική απεικόνιση της συνολικής μεταναστευτικής κίνησης την τριετία 2004-2006

2.3. Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΣΕΡΡΩΝ (στατιστική απεικόνιση)

Στο παρόν κεφάλαιο θα εξετάσουμε την επαγγελματική δραστηριότητα των μεταναστών στο Νομό μας. Παρά το γεγονός ότι η στατιστική απεικόνιση τις περισσότερες φορές που αναφερόμαστε σε μετανάστες είναι ελλιπής εξαιτίας του μεγάλου ποσοστού των παράνομων μεταναστών, εντούτοις χρησιμοποιώντας ως πηγή των δεδομένων μας την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία θα προσπαθήσουμε να παρουσιάσουμε και να αναλύσουμε σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο τη δομή των επαγγελμάτων που εκπροσωπούν οι μετανάστες.

Πίνακας 5: Κατανομή των απασχολούμενων μεταναστών ανα επάγγελμα την τριετία 2004-2006

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
A	4398	182	31	1625	1789	524	85	77	85
B	970	108	22	433	265	32	72	30	8
Γ	54	0	0	24	17	6	5	0	2
Δ	70	11	0	33	16	5	2	0	3
E	105	29	0	38	25	4	0	0	9
ΣΤ	361	54	42	120	110	22	7	3	3
Z	148	22	11	55	35	10	7	6	2

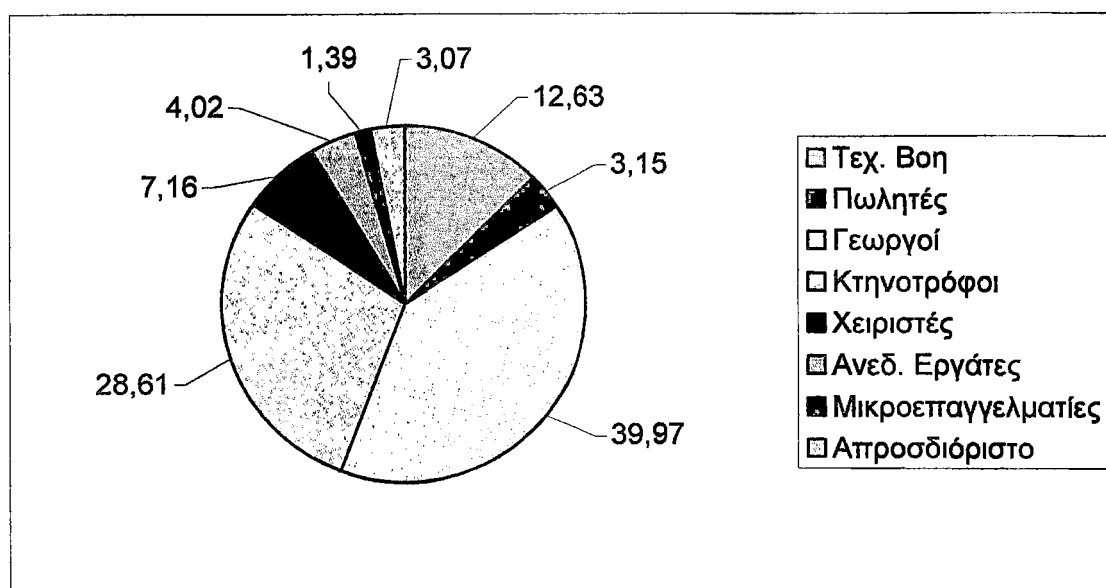
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
A	100	4,14	0,70	36,95	40,68	11,91	1,93	1,75	1,93
B	100	11,13	2,27	44,64	27,32	3,30	7,42	3,09	0,82
Γ	100	0,00	0,00	44,44	31,48	11,11	9,26	0,00	3,70
Δ	100	15,71	0,00	47,14	22,86	7,14	2,86	0,00	4,29
E	100	27,62	0,00	36,19	23,81	3,81	0,00	0,00	8,57
ΣΤ	100	14,96	11,63	33,24	30,47	6,09	1,94	0,83	0,83
Z	100	14,86	7,43	37,16	23,65	6,76	4,73	4,05	1,35
M.O		12,63	3,15	39,97	28,61	7,16	4,02	1,39	3,07

Πηγή: ΕΣΥΕ, Αποτελέσματα της μεταναστευτικής κίνησης για το 2004-2006

A = ΑΛΒΑΝΙΑ
 Β = ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ
 Γ = ΡΩΣΙΑ
 Δ = F.Y.R.O.M
 Ε = ΑΡΜΕΝΙΑ
 ΣΤ = ΓΕΩΡΓΙΑ
 Ζ = ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ

και

- 1 = ΣΥΝΟΛΟ
 2 = ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ
 3 = ΠΩΛΗΤΕΣ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΑΙΘΡΙΕΣ ΑΓΟΡΕΣ
 4 = ΓΕΩΡΓΟΙ
 5 = ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ
 6 = ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ
 7 = ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ
 8 = ΜΙΚΡΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ
 9 = ΔΗΛΩΣΑΝ ΑΝΕΠΑΡΚΩΣ Η ΑΣΑΦΩΣ ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥΣ

Διάγραμμα Α6: Ποσοστιαία κατανομή της επαγγελματικής δραστηριότητας των μεταναστών

Από το ανωτέρω διάγραμμα προκύπτει ότι:

► η συντριπτική πλειοψηφία των μεταναστών απασχολείται ως γεωργοί και κτηνοτρόφοι. Στο σύνολο του Νομού το ποσοστό των απασχολούμενων στην προαναφερόμενη κατηγορία ανέρχεται κατά μέσο όρο στο 39.97% για τους γεωργούς και 28.61% για τους κτηνοτρόφους στο σύνολο των εθνικοτήτων. Η επόμενη επαγγελματική κατηγορία είναι οι τεχνικοί βοηθοί, το ποσοστό των οποίων ανέρχεται στο 12.63% του συνόλου των μεταναστών. Επιπλέον, συμπεραίνουμε ότι το ποσοστό των απασχολούμενων μεταναστών ως χειριστές, ανειδίκευτοι εργάτες, πωλητές, απροσδιόριστο επάγγελμα και μικροεπαγγελματίες κυμαίνεται μεταξύ του 7.5% και 1%.

Από τον πίνακα 5 προκύπτει ότι το υψηλότερο ποσοστό απασχολούμενων μεταναστών ως τεχνικοί βοηθοί προέρχεται από την Αρμενία (27,62%). Αντίθετα, δεν φαίνεται να απασχολούνται με το επάγγελμα αυτό οι μετανάστες από την Ρωσία.

Όσον αφορά τους πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές αυτοί στον μεγαλύτερο όγκο τους προέρχονται από την Γεωργία (11.63%). Ενώ οι μετανάστες από την Αρμενία, τη Ρωσία και το F.Y.R.O.M δεν έχουν καμία ενασχόληση με το συγκεκριμένο επάγγελμα.

Στον γεωργικό τομέα την κορυφή της πυραμίδας καταλαμβάνουν οι μετανάστες από το F.Y.R.O.M (47.14%) ακολουθούμενοι από τους Βούλγαρους (44.64%) και τους Ρώσους (44.44%). Το μικρότερο ποσοστό ενασχόλησης με το συγκεκριμένο επάγγελμα συγκεντρώνουν οι μετανάστες από την Γεωργία. Στον κτηνοτροφικό τομέα το μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης αντιστοιχεί στους Αλβανούς οι οποίοι συγκεντρώνουν το 40.68% των συνολικών προτιμήσεων για το συγκεκριμένο επάγγελμα ενώ την μειοψηφία αποτελούν οι εργαζόμενοι από το F.Y.R.O.M (22.86%).

Στην πλειοψηφία τους ως χειριστές μεταφορικών μέσων απασχολούνται οι Αλβανοί (11.91%) και Ρώσοι (11.11%). Το μικρότερο ποσοστό για το συγκεκριμένο τομέα απασχόλησης καταλαμβάνουν οι Αρμένιοι (3.81%).

Σχετικά με τους ανειδίκευτους εργάτες και μικροεπαγγελματίες που βρίσκονται στο Νομό μας αυτοί προέρχονται κατά το μεγαλύτερο μέρος τους από την Αλβανία με ποσοστά της τάξης του 7.42% και 3.09% αντίστοιχα, αντίθετα με τις συγκεκριμένες κατηγορίες επαγγελματιών δεν απασχολούνται οι Αρμένιοι.

Τέλος, όσον αφορά τους μετανάστες οι οποίοι δεν είναι σε θέση να προσδιορίσουν το είδος του επαγγέλματός τους, στην πλειοψηφία τους προέρχονται από την Αρμενία (8.57%).

Το γεγονός ότι η πλειοψηφία των μεταναστών στο σύνολο του Νομού απασχολείται κυρίως στον γεωργικό και κτηνοτροφικό τομέα είναι μία ένδειξη της συμβολής των μεταναστών στην ανάπτυξη της Σερραϊκής οικονομίας η οποία κατά κύριο λόγο βασίζεται στη γεωργία και κτηνοτροφία (βλ. Κεφ. 2).

Πίνακας 6: Κατανομή των απασχολούμενων μεταναστών ανάλογα με τη θέση στο επάγγελμα

		ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ	ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΔΙΚΟ ΤΟΥΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ	ΜΙΣΘΩΤΟΙ	ΣΥΜΒΟΗΘΟΥΝΤΑ ΚΑΙ ΜΗ ΑΜΕΙΒΟΜ ΜΕΛΗ
A	4398	752	1023	2552	71
B	970	120	302	505	43
Γ	54	0	18	36	0
Δ	70	5	25	40	0
Ε	105	12	36	52	5
ΣΤ	361	87	95	150	29
Z	148	12	45	75	16

A	100	17,10	23,26	58,03	1,61
B	100	12,37	31,13	52,06	4,43
Γ	100	0,00	33,33	66,67	0,00
Δ	100	7,14	35,71	57,14	0,00

Ε	100	11,43	34,29	49,52	4,76
ΣΤ	100	24,10	26,32	41,55	8,03
Z	100	8,11	30,41	50,68	10,81
	M.O	11,46	30,64	53,66	4,24

Πηγή: ΕΣΥΕ, Αποτελέσματα της μεταναστευτικής κίνησης για το 2004-2006

A = ΑΛΒΑΝΙΑ

B = ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Γ = ΡΩΣΙΑ

Δ = F.Y.R.O.M

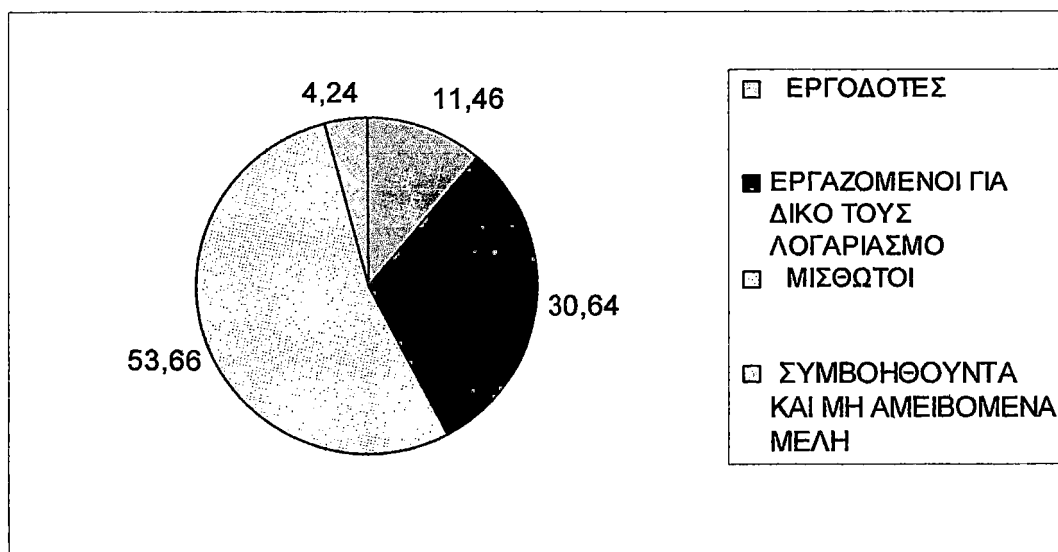
E = ΑΡΜΕΝΙΑ

ΣΤ = ΓΕΩΡΓΙΑ

Z = ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ

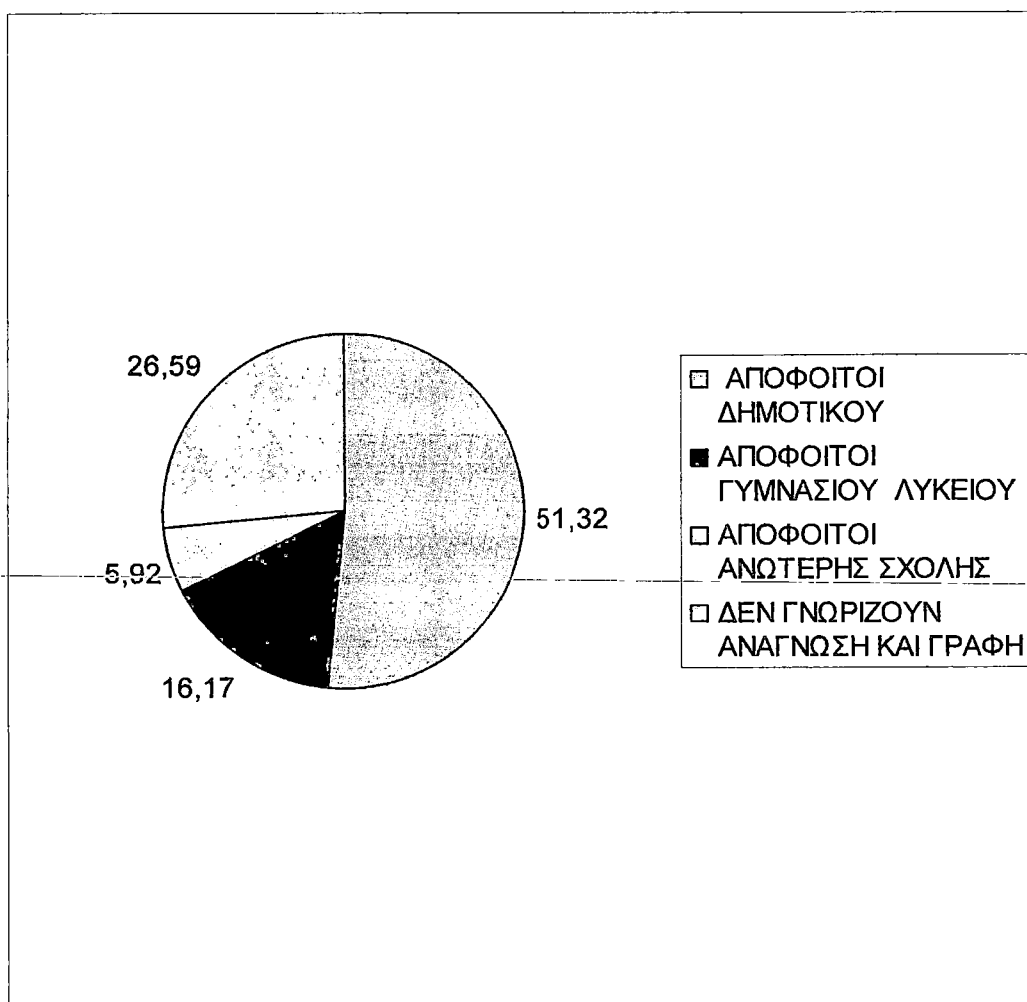
Από τον ανωτέρω πίνακα προκύπτει ότι:

► οι απασχολούμενοι μετανάστες ως μισθωτοί παρουσιάζουν το μεγαλύτερο ποσοστό (53.66% μ.ο επι του συνόλου των απασχολούμενων). Προέρχονται στο μέγιστο βαθμό τους από την Ρωσία (66.67%) και στον ελάχιστο βαθμό τους από την Γεωργία (41.55%). Οι μετανάστες που απασχολούνται για δικό τους λογαριασμό καταλαμβάνουν την δεύτερη θέση με ποσοστό της τάξης του (30.64%). Οι απασχολούμενοι για δικό τους λογαριασμό κατάγονται στην πλειοψηφία τους από το F.Y.R.O.M (35.71%) ενώ αντίθετα η μειοψηφία προέρχεται από την Αλβανία (23.26%). Όσον αφορά τους εργοδότες, βρίσκονται στην τρίτη θέση και το ποσοστό τους μόλις που ανέρχεται στο 11.46%. Την πλειοψηφία καταλαμβάνουν οι Γεωργιανοί απασχολούμενοι (24.10%). Αξίζει να σημειωθεί το γεγονός ότι οι μετανάστες από την Ρωσία δεν απασχολούνται καθόλου ως εργοδότες (0.0%). Τέλος, ένα ποσοστό 4.24% κατά μέσο όρο αντιστοιχεί στα συμβοηθούντα και μη αμειβόμενα μέλη.

Διάγραμμα Α7: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων μεταναστών ανάλογα με τη θέση στο επάγγελμα

Το διάγραμμα Α8 που ακολουθεί αμέσως παρακάτω καθώς και ο πίνακας 7 παρουσιάζουν την ποσοστιαία κατανομή των μεταναστών ανάλογα με το εκπαιδευτικό τους επίπεδο. Στην συντριπτική τους πλειοψηφία οι μετανάστες στο Νομό είναι απόφοιτοι δημοτικού (51.32%), το 26.59% επι του συνόλου των μεταναστών δεν γνωρίζει ανάγνωση και γραφή. Το 16.17% έχουν αποφοιτήσει από το γυμνάσιο ή το λύκειο και μόλις το 5.92% είναι απόφοιτοι κάποιας ανώτερης σχολής.

Διάγραμμα Α8: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων μεταναστών ανάλογα με το εκπαιδευτικό τους επίπεδο

		ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΣΧΟΛΗΣ	ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΓΡΑΦΗ
A	4398	1952	985	268	1193
B	970	626	128	53	163
Γ	55	42	3	1	9
Δ	70	25	8	7	30
Ε	105	66	22	3	14
ΣΤ	361	155	90	6	110
Z	148	48	22	20	58

A	100	44,38	22,40	6,09	27,13
B	100	64,54	13,20	5,46	16,80
Γ	100	76,36	5,45	1,82	16,36
Δ	100	35,71	11,43	10,00	42,86
Ε	100	62,86	20,95	2,86	13,33
ΣΤ	100	42,94	24,93	1,66	30,47
Z	100	32,43	14,86	13,51	39,19
	M.O	51,32	16,17	5,92	26,59

Πηγή: ΕΣΥΕ, Αποτελέσματα της μεταναστευτικής κίνησης για το 2004-2006

Πίνακας 7: Κατανομή των απασχολούμενων μεταναστών ανάλογα με το εκπαιδευτικό τους επίπεδο

2.4 Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΓΗΓΕΝΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΣΕΡΡΩΝ (στατιστική απεικόνιση)

Ο αριθμός του εργατικού δυναμικού (άθροισμα απασχολούμενων και ανέργων) κατά την απογραφή του 2001 στο Νομό Σερρών ανήλθε στα 75398 άτομα. Το 62.08% απασχόλησης αφορούσε του άνδρες και το υπόλοιπο 37.92% τις γυναίκες. Οι περισσότεροι Σερραίοι εργάζονται στην γεωργία, την κτηνοτροφία, την δασοκομία και καταλαμβάνουν ένα ποσοστό της τάξεως του 31.17% κατά μέσο όρο για τα δύο φύλα (27.86% για τους άνδρες και 36.57% για τις γυναίκες). Αντίθετα, το 1.21% αποτελεί τους ανειδίκευτους εργάτες, τους χειρωνάκτες και μικροεπαγγελματίες (βλ. πιν. 8 και διάγραμμα Α9). Συγκρίνοντας τα ποσοστά της απασχόλησης των γηγενών σύμφωνα με την απογραφή του 2001 με εκείνα της μεταναστευτικής κίνησης και απασχόλησης κατά την τριετία 2004-2006, παρατηρούμε τα εξής:

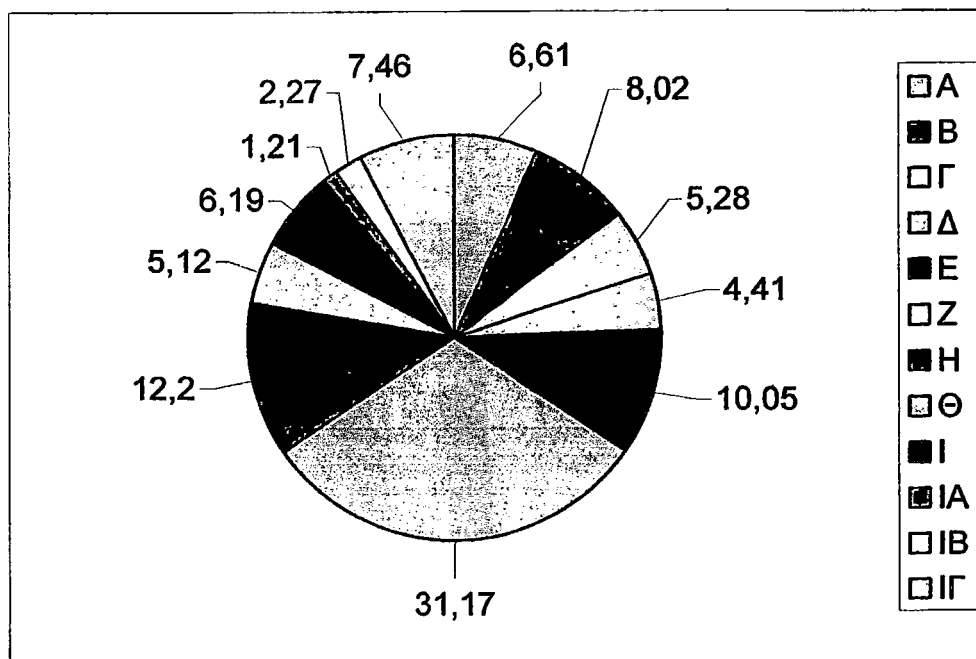
- Υπάρχει αυξημένη ζήτηση για απασχόληση στην γεωργία και στην κτηνοτροφία καθώς παρατηρώντας τον πιν. 8 και τον πιν. 5 διαπιστώνουμε ότι τόσο οι γηγενείς (31.17%) όσο και οι μετανάστες (38.50%) εργάζονται κατά κύριο λόγο ως γεωργοί και κτηνοτρόφοι.
- Στο ίδιο συμπέρασμα καταλήγουμε εξετάζοντας και τις υπόλοιπες κατηγορίες επαγγελμάτων. Επομένως, τόσο για τους μετανάστες όσο και για τους ντόπιους τα ποσοστά απασχόλησης κατανέμονται ανάλογα, δηλαδή στην πλειοψηφία τους και οι Σερραίοι και οι μετανάστες ασχολούνται με επαγγέλματα γεωργικού και κτηνοτροφικού

ενδιαφέροντος, ενώ στην μειοψηφία τους απασχολούνται ως εργάτες χωρίς εξειδίκευση, χειρωνάκτες κ.τ.λ.

	ΑΝΤΡΕΣ	%	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	%	ΣΥΝΟΛΟ	%
A	3567	7,62	1418	4,96	4985	6,61
B	3135	6,70	2914	10,19	6049	8,02
Γ	1750	3,74	2231	7,80	3981	5,28
Δ	1488	3,18	1835	6,42	3323	4,41
E	4463	9,53	3116	10,90	7579	10,05
Z	13043	27,86	10455	36,57	23498	31,17
H	7661	16,37	1540	5,39	9201	12,20
Θ	3537	7,56	327	1,14	3864	5,12
I	3033	6,48	1633	5,71	4666	6,19
IA	633	1,35	280	0,98	913	1,21
IB	1125	2,40	590	2,06	1715	2,27
IG	3374	7,21	2250	7,87	5624	7,46
ΣΥΝΟΛΟ	46809	100%	28589	100%	75398	100%

Πηγή: ΕΣΥΕ, Αποτελέσματα απογραφής του 2001 για το Νομό Σερρών

Πίνακας 8: Η απασχόληση των γηγενών σε αριθμητική και ποσοστιαία απεικόνιση

Διάγραμμα A9: Ποσοστιαία κατανομή της εργασίας των γηγενών σύμφωνα με το επάγγελμα

A= ΑΝΩΤΕΡΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ & ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ & ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

B= ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Γ= ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΙ, ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Δ= ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Ε= ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Ζ= ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΓΕΩΡΓΟΙ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ, ΔΑΣΟΚΟΜΟΙ, ΚΑΙ ΛΙΒΕΙΣ

Η= ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

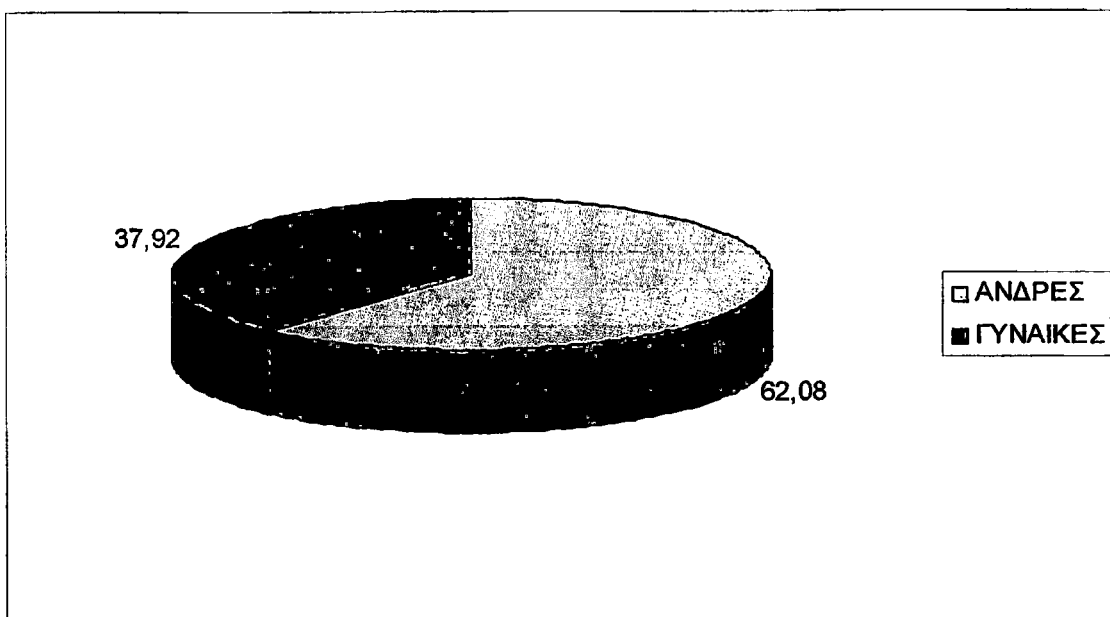
Θ= ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ

Ι= ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ, ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ

ΙΑ= ΔΗΛΩΣΑΝ ΑΝΕΠΑΡΚΩΣ Η ΑΣΑΦΩΣ ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥΣ

ΙΒ= ΔΕ ΔΗΛΩΣΑΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

ΙΓ= ΑΝΕΡΓΟΙ

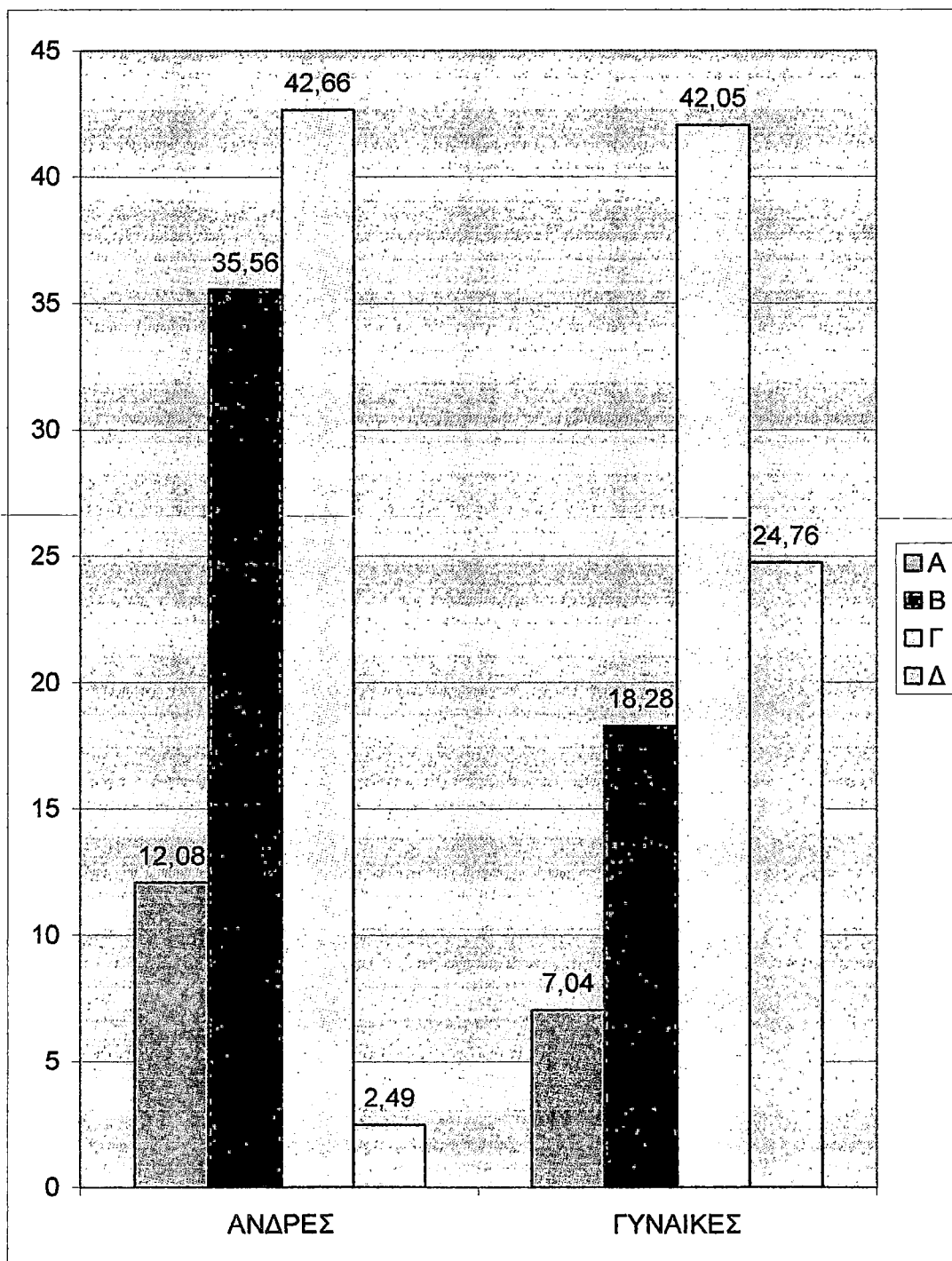

Διάγραμμα Α10: Ποσοστιαία κατανομή της εργασίας των γηγενών ανάλογα με το φύλλο.

Στη συνέχεια θα εξετάσουμε την απασχόληση των κατοίκων του Ν. Σερρών, σύμφωνα με τη θέση (εργοδότες, εργαζόμενοι για δικό τους λογαριασμό, μισθωτοί, συμβοηθούντα και μη αμειβόμενα μέλη νοικοκυριού) που κατέχουν στο επάγγελμα που ασκούν.

Σε ένα ποσοστό της τάξεως 42.43% οι εργαζόμενοι φαίνεται να απασχολούνται ως μισθωτοί. Οι άντρες καταλαμβάνουν το 42.66% και οι γυναίκες το 42.05%. Το 29.01% του συνόλου εργάζεται για δικό του λογαριασμό, με τους άντρες σε ποσοστό 35.56% και τις γυναίκες σε ποσοστό 18.28%. Στη συνέχεια παρατηρούμε ότι οι εργοδότες και τα συμβοηθούντα, μη αμειβόμενα μέλη καταλαμβάνουν το 10.17% και 10.93% αντίστοιχα.

Επιπλέον, επί του συνόλου των συμβοηθούντων και μη αμειβομένων μελών μόνο το 2.49% είναι άντρες ενώ το 24.76% αποτελείται από γυναίκες (βλ. διάγραμμα A11).

Διάγραμμα Α11: Ποσοστιαία κατανομή των εργαζομένων ανάλογα με το φύλλο και τη θέση στο επάγγελμα

	A	B	Γ	Δ	E	Z
ΣΥΝΟΛΟ	7668	21873	31991	8242	5624	75398
1	4002	139	844	0	0	4985
2	432	888	4725	4	0	6049
3	204	311	3429	37	0	3981
4	55	86	3141	41	0	3323
5	616	1151	5375	437	0	7579
6	708	15128	625	7037	0	23498
7	1070	2096	5820	215	0	9201
8	240	950	2625	49	0	3864
9	102	470	3817	277	0	4666
10	106	172	594	41	0	913
11	133	482	996	104	0	1715
12	0	0	0	0	5624	5624

	A	B	Γ	Δ	E	Z
ΣΥΝΟΛΟ	10,17	29,01	42,43	10,93	7,46	100
1	80,28	2,79	16,93	0	0	100
2	7,14	14,68	78,11	0,07	0	100
3	5,12	7,81	86,13	0,93	0	100
4	1,66	2,59	94,52	1,23	0	100
5	8,13	15,19	70,92	5,77	0	100
6	3,01	64,38	2,66	29,95	0	100
7	11,63	22,78	63,25	2,34	0	100
8	6,21	24,59	67,93	1,27	0	100
9	2,19	10,07	81,8	5,94	0	100
10	11,61	18,84	65,06	4,49	0	100
11	7,76	28,1	58,08	6,06	0	100
12	0	0	0	0	100	100

ΑΝΤΡΕΣ	A	B	Γ	Δ	Ε	Z
ΣΥΝΟΛΟ	5655	16646	19970	1164	3374	46809
1	2846	104	617	0	0	3567
2	264	565	2305	1	0	3135
3	143	198	1392	17	0	1750
4	34	54	1389	11	0	1488
5	356	683	3242	182	0	4463
6	564	11362	493	624	0	13043
7	973	1942	4599	147	0	7661
8	226	914	2361	36	0	3537
9	78	343	2510	102	0	3033
10	83	131	405	14	0	633
11	88	350	657	30	0	1125
12	0	0	0	0	3374	3374

ΑΝΤΡΕΣ	A	B	Γ	Δ	Ε	Z
ΣΥΝΟΛΟ	12,08	35,56	42,66	2,49	7,21	100
1	79,79	2,92	17,3	0	0	100
2	8,42	18,02	73,52	0,03	0	100
3	8,17	11,31	79,54	0,97	0	100
4	2,28	3,63	93,35	0,74	0	100
5	7,98	15,3	72,64	4,08	0	100
6	4,32	87,11	3,78	4,78	0	100
7	12,7	25,35	60,03	1,92	0	100
8	6,39	25,84	66,75	1,02	0	100
9	2,57	11,31	82,76	3,36	0	100
10	13,11	20,7	63,98	2,21	0	100
11	7,82	31,11	58,4	2,67	0	100
12	0	0	0	0	100	100

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	A	B	Γ	Δ	Ε	Ζ
ΣΥΝΟΛΟ	2013	5227	12021	7078	2250	28589
1	1156	35	227	0	0	1418
2	168	323	2420	3	0	2914
3	61	113	2037	20	0	2231
4	21	32	1752	30	0	1835
5	260	468	2133	255	0	3116
6	144	3766	132	6413	0	10455
7	97	154	1221	68	0	1540
8	14	36	264	13	0	327
9	24	127	1307	175	0	1633
10	23	41	189	27	0	280
11	45	132	339	74	0	590
12	0	0	0	0	2250	2250

ΓΥΝΑΙΚΕΣ	A	B	Γ	Δ	Ε	Ζ
ΣΥΝΟΛΟ	7,04	18,28	42,05	24,76	8	100
1	81,52	2,47	16,01	0	0	100
2	5,77	11,08	83,05	0,1	0	100
3	2,73	5,06	91,3	0,9	0	100
4	1,14	1,74	95,48	1,63	0	100
5	8,34	15,02	68,45	8,18	0	100
6	1,38	36,02	1,26	61,34	0	100
7	6,3	10	79,29	4,42	0	100
8	4,28	11,01	80,73	3,98	0	100
9	1,47	7,78	80,04	10,72	0	100
10	8,21	14,64	67,5	9,64	0	100
11	7,63	22,37	57,46	12,54	0	100
12	0	0	0	0	100	100

Πηγή: ΕΣΥΕ, Αποτελέσματα απογραφής του 2001 για το Νομό Σερρών

Πίνακας 9: Η απασχόληση των γηγενών σε αριθμητική και ποσοστιαία απεικόνιση ανάλογα με το φύλλο και τη θέση στο επάγγελμα

A= ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ

B= ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΔΙΚΟ ΤΟΥΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ

Γ= ΜΙΣΘΩΤΟΙ

Δ= ΣΥΜΒΟΗΘΟΥΝΤΑ ΚΑΙ ΜΗ ΑΜΕΙΒΟΜΕΝΑ ΜΕΛΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ

Ε= ΑΝΕΡΓΟΙ

Z= ΣΥΝΟΛΟ

1= ΑΝΩΤΕΡΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ & ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ & ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

2= ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

3= ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΙ, ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

4= ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

5= ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

6= ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΓΕΩΡΓΟΙ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ, ΔΑΣΟΚΟΜΟΙ, ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΣ

7= ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

8= ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ

9= ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ, ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ

10= ΔΗΛΩΣΑΝ ΑΝΕΠΑΡΚΩΣ Η ΑΣΑΦΩΣ ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥΣ

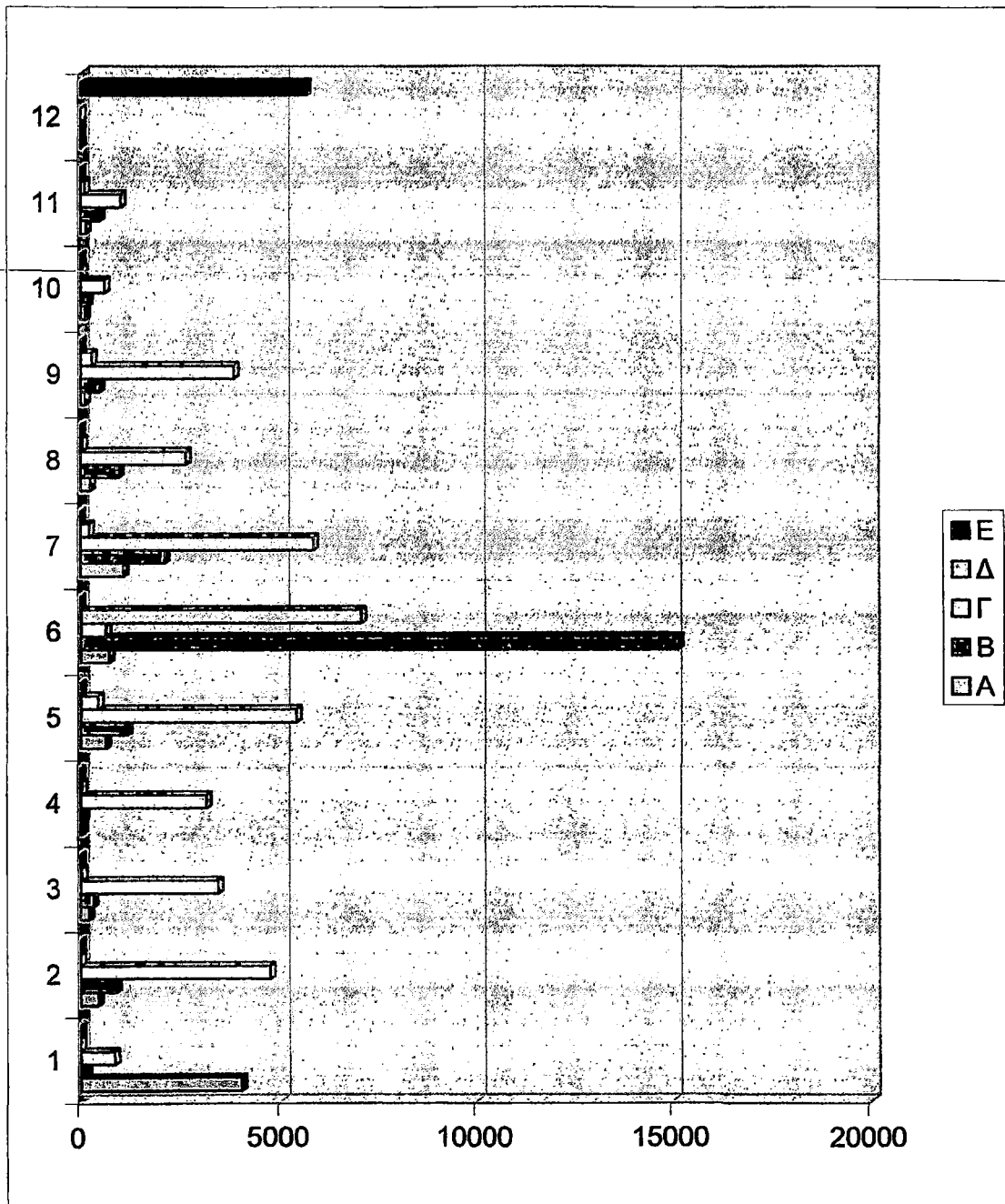
11= ΔΕ ΔΗΛΩΣΑΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

12= ΑΝΕΡΓΟΙ

Από το διάγραμμα A12 που ακολουθεί προκύπτει ότι 15128 Σερραίοι κατά την απογραφή του 2001 εργάζονταν για δικό τους λογαριασμό ως γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι κ.τ.λ.

Ο μικρότερος αριθμός απασχόλησης (στο σύνολο των εργαζομένων) είναι 4 και συναντάται στην κατηγορία των συμβοηθούντων και μη αμειβομένων μελών που ακούν επιστημονικά ή συναφή επαγγέλματα.

Σχετικά με την κατά φύλο απασχόληση παρατηρούμε ότι στην πλειοψηφία τους 11362 άνδρες εργάζονται για δικό τους λογαριασμό στον πρωτογενή τομέα (δηλ. γεωργία, κτηνοτροφία, δασοκομία) ενώ 6413 γυναίκες προτιμούν να εργάζονται επίσης στον πρωτογενή τομέα αλλά ως συμβοηθούσα και μη αμειβόμενα μέλη.

Διάγραμμα A12: Αριθμητική κατανομή των γηγενών ανάλογα με το επάγγελμα και τη θέση που κατέχουν σε αυτό

1= ΑΝΩΤΕΡΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ & ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ&
ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

2= ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

3= ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΙ, ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

4= ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

5= ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ ΣΕ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

~~6= ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΓΕΩΡΓΟΙ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ, ΔΑΣΟΚΟΜΟΙ, ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΣ~~

7= ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΤΕΧΝΙΚΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

8= ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ

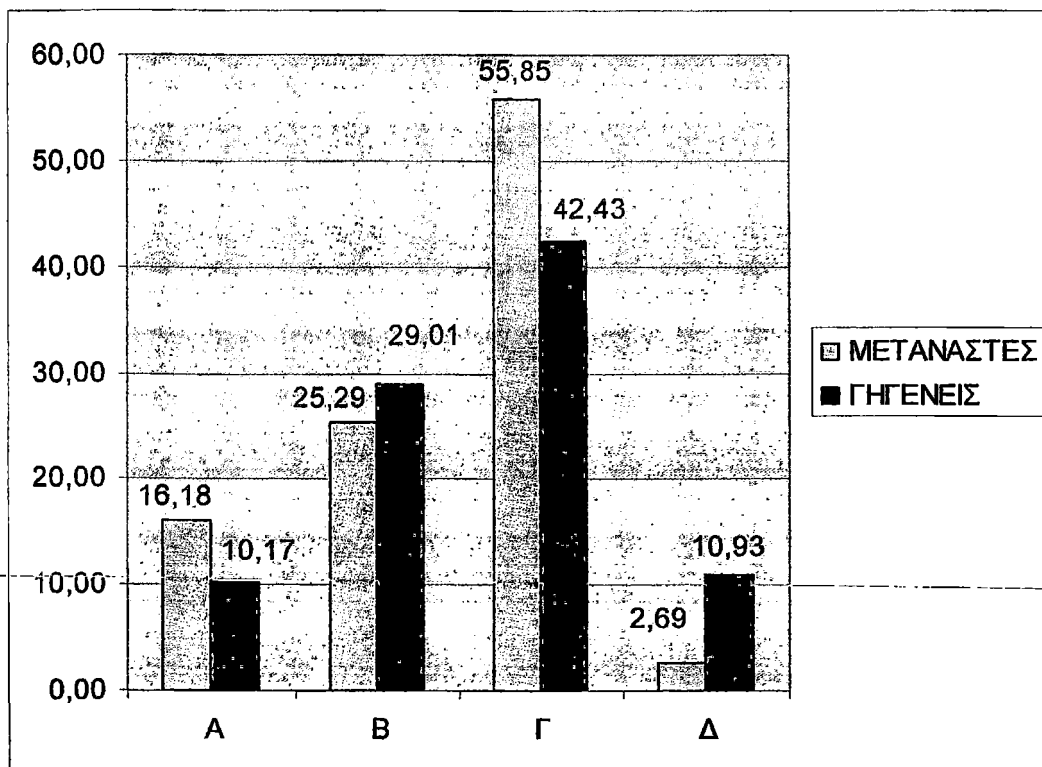
9= ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ, ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ

10= ΔΗΛΩΣΑΝ ΑΝΕΠΑΡΚΩΣ Η ΑΣΑΦΩΣ ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥΣ

11= ΔΕ ΔΗΛΩΣΑΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

12= ΑΝΕΡΓΟΙ

Το διάγραμμα A13 απεικονίζει τις συσχετίσεις στις προτιμήσεις των εργαζομένων με βάση την καταγωγή τους (ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ και ΓΗΓΕΝΕΙΣ) και τη θέση που έχουν στο επάγγελμα. Διαπιστώνουμε ότι και οι μετανάστες αλλά και οι γηγενείς είναι στην πλειοψηφία τους μισθωτοί (βλ. πιν. 6 και πιν. 9). Επιπλέον, ως προς τη θέση που κατέχουν στο επάγγελμα παρατηρούμε και το εξής: περισσότεροι μετανάστες απασχολούνται ως εργοδότες και μισθωτοί με ποσοστά 55.85% και 16.18% αντίστοιχα, σε σχέση με τους Έλληνες. Αντίθετα, οι γηγενείς απασχολούνται περισσότερο σε σύγκριση με τους μετανάστες, κατέχοντας θέσεις στα επαγγέλματα που ασκούν ως εργαζόμενοι για δικό τους λογαριασμό και συμβοηθούντα ή μη αμειβόμενα μέλη με ποσοστά 29.01% και 10.93% αντίστοιχα.

Διάγραμμα Α13: Συγκριτική ποσοστιαία απεικόνιση των εργαζομένων ανάλογα με την καταγωγή και τη θέση στο επάγγελμα

A= ΕΡΓΟΔΟΤΕΣ

B= ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΓΙΑ ΔΙΚΟ ΤΟΥΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ

Γ= ΜΙΣΘΩΤΟΙ

Δ= ΣΥΜΒΟΗΘΟΥΝΤΑ ΚΑΙ ΜΗ ΑΜΕΙΒΟΜΕΝΑ ΜΕΛΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ

2.5 Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ 2004-2006

Κατά το 2004 το ποσοστό ανεργίας (δηλαδή η επί τοις % αναλογία των ανέργων στο σύνολο του εργατικού δυναμικού, που είναι το άθροισμα απασχολούμενων και ανέργων) ανήλθε στο 40.39% για τους άντρες και στο 59.61% για τις γυναίκες.

Κατά το 2005 συμπληρώνεται ένας ακόμη χρόνος αύξησης του ποσοστού ανεργίας των γυναικών στο 60.63% ενώ στους άντρες το ποσοστό μειώνεται στο 39.37%.

Το 2006 το ποσοστό ανεργίας στους άντρες είναι 40.72% και στις γυναίκες 59.28%.

Έτος	2004		2005		2006	
Φύλο	Άνεργοι	%	Άνεργοι	%	Άνεργοι	%
ΑΝΤΡΕΣ	4060	40,39%	3238	39,37%	3073	40,72%
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	5993	59,61%	4986	60,63%	4473	59,28%
ΣΥΝΟΛΑ	10053	100,00%	8224	100,00%	7546	100,00%

Πίνακας 10: Η εξέλιξη της ανεργίας την τριετία 2004-2006

ΕΤΟΣ 2004		
ΑΝΤΡΕΣ	ΑΝΕΡΓΟΙ	%
ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	32	0,79
ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	260	6,40
ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΙ, ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	200	4,93
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	286	7,04
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΑΙΘΡΙΕΣ ΑΓΟΡΕΣ	375	9,24
ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΓΕΩΡΓΟΙ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ, ΔΑΣΟΚΟΜΟΙ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΣ	11	0,27
ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	1301	32,04
ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ, ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΤΕΣ (ΜΟΝΤΑΔΟΡΟΙ)	459	11,31
ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ, ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ	1136	27,98
ΣΥΝΟΛΑ	4060	100,00

ΕΤΟΣ 2004		
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΑΝΕΡΓΟΙ	%
ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	44	0,73
ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	589	9,83
ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΙ, ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	994	16,59
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	1164	19,42
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΑΙΘΡΙΕΣ ΑΓΟΡΕΣ	1147	19,14
ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΓΕΩΡΓΟΙ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ, ΔΑΣΟΚΟΜΟΙ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΣ	5	0,08
ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	528	8,81
ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ, ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΤΕΣ (ΜΟΝΤΑΔΟΡΟΙ)	14	0,23
ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ, ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ	1508	25,16
ΣΥΝΟΛΑ	5993	100,00

ΕΤΟΣ 2005		
ΑΝΤΡΕΣ	ΑΝΕΡΓΟΙ	%
ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	15	0,46
ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	167	5,16
ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΙ, ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	146	4,51
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	212	6,55
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΑΙΘΡΙΕΣ ΑΓΟΡΕΣ	327	10,10
ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΓΕΩΡΓΟΙ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ, ΔΑΣΟΚΟΜΟΙ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΣ	10	0,31
ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	1117	34,50
ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ, ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΤΕΣ (ΜΟΝΤΑΔΟΡΟΙ)	391	12,08
ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ, ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ	853	26,34
ΣΥΝΟΛΑ	3238	100,00

ΕΤΟΣ 2005		
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΑΝΕΡΓΟΙ	%
ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	34	0,68
ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	544	10,91
ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΙ, ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	838	16,81
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	950	19,05
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΑΙΘΡΙΕΣ ΑΓΟΡΕΣ	994	19,94
ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΓΕΩΡΓΟΙ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ, ΔΑΣΟΚΟΜΟΙ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΣ	2	0,04
ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	434	8,70
ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ, ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΤΕΣ (ΜΟΝΤΑΔΟΡΟΙ)	13	0,26
ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ	1177	23,61
ΣΥΝΟΛΑ	4986	100,00

ΕΤΟΣ 2006		
ΑΝΤΡΕΣ	ΑΝΕΡΓΟΙ	%
ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	18	0,59
ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ, ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	125	4,07
ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΙ, ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	126	4,10
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	204	6,64
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΑΙΘΡΙΕΣ ΑΓΟΡΕΣ	327	10,64
ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΓΕΩΡΓΟΙ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ, ΔΑΣΟΚΟΜΟΙ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΣ	5	0,16
ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	1091	35,50
ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ, ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΤΕΣ (ΜΟΝΤΑΔΟΡΟΙ)	307	9,99
ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ, ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ	870	28,31
ΣΥΝΟΛΑ	3073	100,00

ΕΤΟΣ 2006		
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΑΝΕΡΓΟΙ	%
ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	34	0,76
ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	448	10,02
ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΙ, ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	786	17,57
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	864	19,32
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΑΙΘΡΙΕΣ ΑΓΟΡΕΣ	924	20,66
ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΓΕΩΡΓΟΙ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ, ΔΑΣΟΚΟΜΟΙ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΣ	4	0,09
ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	343	7,67
ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ, ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΤΕΣ (ΜΟΝΤΑΔΟΡΟΙ)	9	0,20
ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ, ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ	1061	23,72
ΣΥΝΟΛΑ	4473	100,00

Πηγή: Παρατηρητήριο απασχόλησης

Πίνακας 11: Η κατά φύλο και επάγγελμα ανεργία για το 2004, 2005 και 2006

ΕΤΟΣ 2004		
ΑΝΤΡΕΣ		
Ηλικιακή Ομάδα	Πλήθος Ανέργων	%
15-18 ετών	47	1,16
19-25 ετών	774	19,06
26-35 ετών	1292	31,82
36-45 ετών	935	23,03
46-55 ετών	727	17,91
56 ετών και άνω	285	7,02
ΣΥΝΟΛΑ	4060	100,00
ΓΥΝΑΙΚΕΣ		
Ηλικιακή Ομάδα	Πλήθος Ανέργων	%
15-18 ετών	66	1,10
19-25 ετών	1324	22,09
26-35 ετών	2174	36,28
36-45 ετών	1573	26,25
46-55 ετών	714	11,91
56 ετών και άνω	142	2,37
ΣΥΝΟΛΑ	5993	100,00

ΕΤΟΣ 2005		
ΑΝΤΡΕΣ		
Ηλικιακή ομάδα	Πλήθος Ανέργων	%
15-18 ετών	22	0,68
19-25 ετών	534	16,49
26-35 ετών	998	30,82
36-45 ετών	808	24,95
46-55 ετών	647	19,98
56 ετών και άνω	229	7,07
ΣΥΝΟΛΑ	3238	100,00
ΓΥΝΑΙΚΕΣ		
Ηλικιακή ομάδα	Πλήθος Ανέργων	%
15-18 ετών	27	0,54
19-25 ετών	1046	20,98
26-35 ετών	1842	36,94
36-45 ετών	1301	26,09
46-55 ετών	640	12,84
56 ετών και άνω	130	2,61
ΣΥΝΟΛΑ	4986	100,00

ΕΤΟΣ 2006		
ΑΝΤΡΕΣ		
Ηλικιακή Ομάδα	Πλήθος Ανέργων	%
15-18 ετών	19	0,62
19-25 ετών	444	14,45
26-35 ετών	1007	32,77
36-45 ετών	764	24,86
46-55 ετών	617	20,08
56 ετών και άνω	222	7,22
ΣΥΝΟΛΑ	3073	100,00
ΓΥΝΑΙΚΕΣ		
Ηλικιακή Ομάδα	Πλήθος Ανέργων	%
15-18 ετών	39	0,87
19-25 ετών	873	19,52
26-35 ετών	1659	37,09
36-45 ετών	1144	25,58
46-55 ετών	617	13,79
56 ετών και άνω	141	3,15
ΣΥΝΟΛΑ	4473	100,00

Πηγή: Παρατηρητήριο απασχόλησης

Πίνακας 12: Η ανεργία κατά φύλο και ηλικιακή ομάδα

ΕΤΟΣ 2004		
ΑΝΤΡΕΣ		
Εκπαιδευτικό επίπεδο	Πλήθος Ανέργων	%
Διδακτορικό	1	0,02
Μεταπτυχιακά	12	0,30
Απόφοιτος ΑΕΙ	196	4,83
Απόφοιτος ΤΕΙ	149	3,67
Απόφοιτος ΙΕΚ	97	2,39
Απόφοιτος λυκείου	875	21,55
Απόφοιτος 3-τάξιου γυμνασίου	1021	25,15
Απόφοιτος δημοτικού	1538	37,88
Δεν έχει τελειώσει το δημοτικό	44	1,08
Άλλο	127	3,13
ΣΥΝΟΛΟ	4060	100,00

ΓΥΝΑΙΚΕΣ		
Εκπαιδευτικό επίπεδο	Πλήθος Ανέργων	%
Διδακτορικό	1	0,02
Μεταπτυχιακά	4	0,07
Απόφοιτος ΑΕΙ	497	8,29
Απόφοιτος ΤΕΙ	403	6,72
Απόφοιτος ΙΕΚ	307	5,12
Απόφοιτος λυκείου	2167	36,16
Απόφοιτος 3-τάξιου γυμνασίου	1015	16,94
Απόφοιτος δημοτικού	1328	22,16
Δεν έχει τελειώσει το δημοτικό	69	1,15
Άλλο	202	3,37
ΣΥΝΟΛΟ	5993	100,00

ΕΤΟΣ 2005		
ΑΝΤΡΕΣ		
Εκπαιδευτικό επίπεδο	Πλήθος Ανέργων	%
Μεταπτυχιακά	9	0,28
Απόφοιτος ΑΕΙ	147	4,54
Απόφοιτος ΤΕΙ	93	2,87
Απόφοιτος ΙΕΚ	72	2,22
Απόφοιτος λυκείου	669	20,66
Απόφοιτος 3-τάξιου γυμνασίου	893	27,58
Απόφοιτος δημοτικού	1223	37,77
Δεν έχει τελειώσει το δημοτικό	30	0,93
Άλλο	102	3,15
Σύνολο	3238	100,00

ΓΥΝΑΙΚΕΣ		
Εκπαιδευτικό επίπεδο	Πλήθος Ανέργων	%
Διδακτορικό	1	0,02
Μεταπτυχιακά	3	0,06
Απόφοιτος ΑΕΙ	431	8,64
Απόφοιτος ΤΕΙ	384	7,70
Απόφοιτος ΙΕΚ	248	4,97
Απόφοιτος λυκείου	1719	34,48
Απόφοιτος 3-τάξιου γυμνασίου	917	18,39
Απόφοιτος δημοτικού	1025	20,56
Δεν έχει τελειώσει το δημοτικό	41	0,82
Άλλο	217	4,35
Σύνολο	4986	100,00

ΕΤΟΣ 2006		
ΑΝΤΡΕΣ		
Εκπαιδευτικό επίπεδο	Πλήθος Ανέργων	%
Μεταπτυχιακά	4	0,13
Απόφοιτος ΑΕΙ	101	3,29
Απόφοιτος ΙΕΚ	50	1,63
Απόφοιτος ΤΕΙ	93	3,03
Απόφοιτος λυκείου	691	22,49
Απόφοιτος 3-τάξιου γυμνασίου	877	28,54
Απόφοιτος δημοτικού	1164	37,88
Δεν έχει τελειώσει το δημοτικό	33	1,07
Άλλο	60	1,95
Σύνολο	3073	100,00

ΓΥΝΑΙΚΕΣ		
Εκπαιδευτικό επίπεδο	Πλήθος Ανέργων	%
Μεταπτυχιακά	3	0,07
Απόφοιτος ΑΕΙ	371	8,29
Απόφοιτος ΙΕΚ	238	5,32
Απόφοιτος ΤΕΙ	387	8,65
Απόφοιτος λυκείου	1605	35,88
Απόφοιτος 3-τάξιου γυμνασίου	809	18,09
Απόφοιτος δημοτικού	903	20,19
Δεν έχει τελειώσει το δημοτικό	33	0,74
Άλλο	124	2,77
Σύνολο	4473	100,00

Πηγή: Παρατηρητήριο απασχόλησης

Πίνακας 13: Η ανεργία κατά φύλο και εκπαιδευτικό επίπεδο

Οι πίνακες 11, 12 και 13 περιέχουν στοιχεία για την ανεργία που σημειώθηκε στο Νομό την τριετία 2004-2006.

Συμπεραίνουμε τα εξής:

Για το 2004:

- Το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας κατέχουν με βάση το επάγγελμα οι άντρες που ειδικεύονται ως τεχνίτες ή ασκούν συναφή τεχνικά επαγγέλματα (32.04%). Στις γυναίκες το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας με βάση το επάγγελμα σημειώνεται στην κατηγορία των ανειδίκευτων εργατών, χειρωνακτών και μικροεπαγγελματιών με ποσοστό 25.16%.
- Η ηλικιακή ομάδα των αντρών που παρουσιάζει το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας είναι εκείνη μεταξύ 26-35 ετών με 31.82%. Επίσης και οι γυναίκες της συγκεκριμένης ηλικιακής ομάδας (δηλαδή 26-35 ετών) εμφανίζονται άνεργες σε ποσοστό 36.28%.
- Σχετικά με το εκπαιδευτικό επίπεδο, το 37.88% των αντρών που είναι απόφοιτοι δημοτικού φαίνονται άνεργοι ενώ το 36.16% των γυναικών που είναι απόφοιτοι λυκείου δεν μπορεί να βρει εργασία (βλ. Παράρτημα).

Για το 2005:

- Το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας των αντρών που ειδικεύονται ως τεχνίτες ή ασκούν συναφή τεχνικά επαγγέλματα αυξάνεται στο 34.50% (αύξηση 2.46% σε σχέση με το 2004). Για τις γυναίκες το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας στην κατηγορία των ανειδίκευτων εργατών, χειρωνακτών και μικροεπαγγελματιών μειώνεται σε 23.61%.
- Στην πλειοψηφία τους οι άντρες μεταξύ 26-35 ετών παραμένουν άνεργοι με ποσοστό 30.82% (μικρότερο κατά 1 μονάδα σε σχέση με το 2004). Οι γυναίκες μεταξύ 26-35 ετών και για το 2005 παραμένουν στην πλειοψηφία τους άνεργες με ποσοστό της τάξεως του 36.94%.
- Συγκριτικά με το 2004, το 37.77% των αντρών που είναι απόφοιτοι δημοτικού συνεχίζουν και παραμένουν άνεργοι. Στις γυναίκες το

34.48% που παραμένουν άνεργες είναι απόφοιτοι λυκείου (βλ. Παράρτημα).

Για το 2006:

- Το ποσοστό ανεργίας των αντρών που ειδικεύονται ως τεχνίτες ή ασκούν συναφή τεχνικά επαγγέλματα αυξάνεται στο 35.50% σε σχέση με το 2005. Για τις γυναίκες το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας σημειώνεται και για το 2006 στην κατηγορία των ανειδίκευτων εργατών, χειρωνακτών και μικροεπαγγελματιών αλλά παραμένει σχεδόν το ίδιο (23.72%) σε σχέση με το 2005.
- Το μεγαλύτερο ποσοστό των αντρών της ηλικιακής ομάδας 26-35 ετών συνεχίζει να μην εργάζεται σε ποσοστό του 32.77%, ενώ και οι γυναίκες της ίδιας ηλικιακής ομάδας με εκείνη των αντρών αλλά σε ποσοστό 37.09% συνεχίζει να βρίσκεται χωρίς εργασία.
- Όσον αφορά το εκπαιδευτικό επίπεδο το 37.88% των αντρών που είναι απόφοιτοι του δημοτικού παραμένουν άνεργοι και το 2006. Σχετικά με τις γυναίκες το 35.88% που είναι άνεργες είναι απόφοιτοι λυκείου (βλ. Παράρτημα).

2.6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία συμπεραίνουμε ότι:

Για τους μετανάστες:

- Την πολυπληθέστερη ομάδα αποτελούν οι προερχόμενοι εξ Αλβανίας μετανάστες, δεν είναι τυχαίο καθώς η γεωγραφική της θέση και οι πολιτικές συνθήκες ευνόησαν την εισοδό τους στον ελληνικό χώρο.
- Σχετικά με τη διάκριση κατά φύλο το 65% των μεταναστών είναι άντρες και το υπόλοιπο 35% γυναίκες.
- Το μεγαλύτερο ποσοστό απασχολείται στην γεωργία και στην κτηνοτροφία, επιπλέον στην πλειοψηφία τους οι μετανάστες εργάζονται ως μισθωτοί.

- Το εκπαιδευτικό τους επίπεδο θα μπορούσε να χαρακτηριστεί χαμηλό προσδιορίζοντας έτσι και τις δυνατότητες απασχολησής τους.

Για τους γηγενείς:

- Το συνολό του εργατικού δυναμικού στο Νομό Σερρών κατά την απογραφή του 2001 περιλαμβάνει: 62.08% άντρες και 37.92% γυναίκες.
- Οι άντρες στην πλειοψηφία τους εργάζονται στον πρωτογενή τομέα (γεωργία, κτηνοτροφία) 13043 άτομα (27.86%) ενώ η μειοψηφία αποτελείται από 633 άτομα (1.35%) που απασχολούνται σε χειρωνακτικές εργασίες. Στην πλειοψηφία τους (42.66%) είναι μισθωτοί ενώ μόλις το 2.49% αποτελεί τα συμβοηθούντα και μη αμειβόμενα μέλη.
- Επίσης και οι γυναίκες κατά κύριο λόγο εργάζονται σε επαγγέλματα αγροτικού και κτηνοτροφικού χαρακτήρα: 10455 γυναίκες (36.57%). Αντίθετα, μόνο 327 γυναίκες (1.14%) εργάζονται ως χειριστές σταθερών βιομηχανικών εγκαταστάσεων και μηχανημάτων
- Όσον αφορά τη θέση στο επαγγελματά τους, είναι μισθωτές σε ποσοστό 42.05% και εργοδότες σε ποσοστό 7.04%.

Για την ανεργία:

- Το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας των αντρών σημειώνεται το 2006 και των γυναικών το 2005. Στο σύνολο των ανέργων η ηλικιακή ομάδα μεταξύ 26-35 ετών εμφανίζεται με το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας. Οι άντρες απόφοιτοι του δημοτικού είναι εκείνοι που στο μεγαλύτερο βαθμό τους δεν μπορούν να βρουν εργασία ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό των γυναικών που παραμένει άνεργο έχει τελειώσει το λύκειο

Εξετάζοντας προσεκτικότερα όλους τους παραπάνω πίνακες και διαγράμματα που παραθέσαμε, τίθεται ένα βασικό ζήτημα: **καλύπτουν οι ξένοι εργάτες κενές θέσεις εργασίας ή καταλαμβάνουν θέσεις Ελλήνων;**

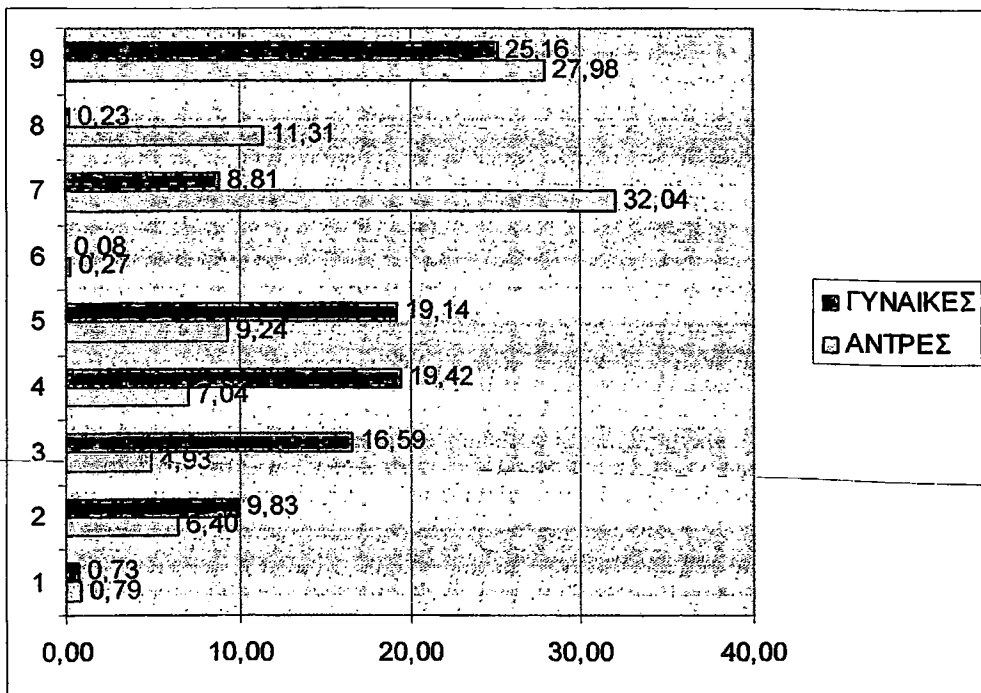
Συσχετίζοντας τα στοιχεία της απασχόλησης των μεταναστών στους διάφορους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας σε σχέση με το επίπεδο της ανεργίας κατά το 2004-2006, παρατηρούμε ότι 4585 μετανάστες εργάζονται στον πρωτογενή τομέα (δηλαδή στην κτηνοτροφία και στην γεωργία), ενώ στο ίδιο διάστημα οι άνεργοι στο συγκεκριμένο τομέα απασχόλησης είναι μόλις 37. Επομένως, οι μετανάστες δεν καταλαμβάνουν τυχόν κενές θέσεις Ελλήνων αλλά συμπληρώνουν θέσεις, υποβοηθώντας με τον τρόπο αυτό την ανάπτυξη της παραγωγικής διαδικασίας.

Όσον αφορά στους τεχνικούς βοηθούς και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (για το 2004-2006) παραμένουν άνεργοι 1030 κατά μέσο όρο. Την ίδια περίοδο 135 μετανάστες κατά μέσο όρο ανα έτος εργάζονται στη συγκεκριμένη κατηγορία επαγγέλματος, επομένως οι ξένοι καταλαμβάνουν θέσεις Ελλήνων (οι οποίοι ίσως για λόγους χαμηλής αμοιβής ή του υποτιμητικού χαρακτήρα του επαγγέλματος δεν δέχονται να εργαστούν ως τεχνικοί βοηθοί).

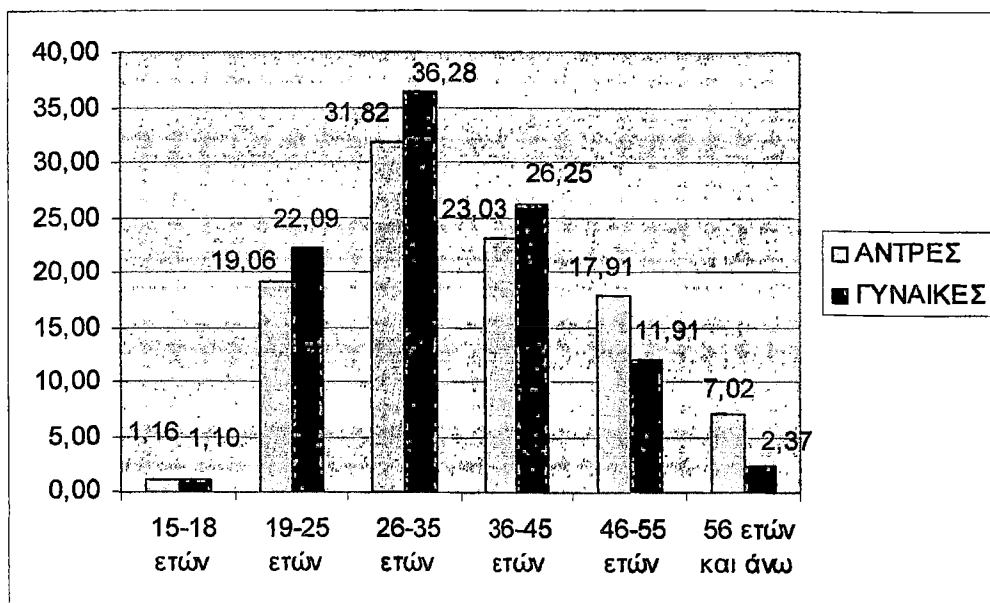
Συνοψίζοντας, θα μπορούσαμε να εξάγουμε το εξής συμπέρασμα:

Οι μετανάστες συμπληρώνουν τους Έλληνες εργαζομένους σε θέσεις στις οποίες τα ποσοστά απασχόλησης είναι υψηλά π.χ γεωργία και κτηνοτροφία ενώ καλύπτουν θέσεις Ελλήνων σε επαγγέλματα τα οποία παρουσιάζουν υψηλά ποσοστά ανεργίας.

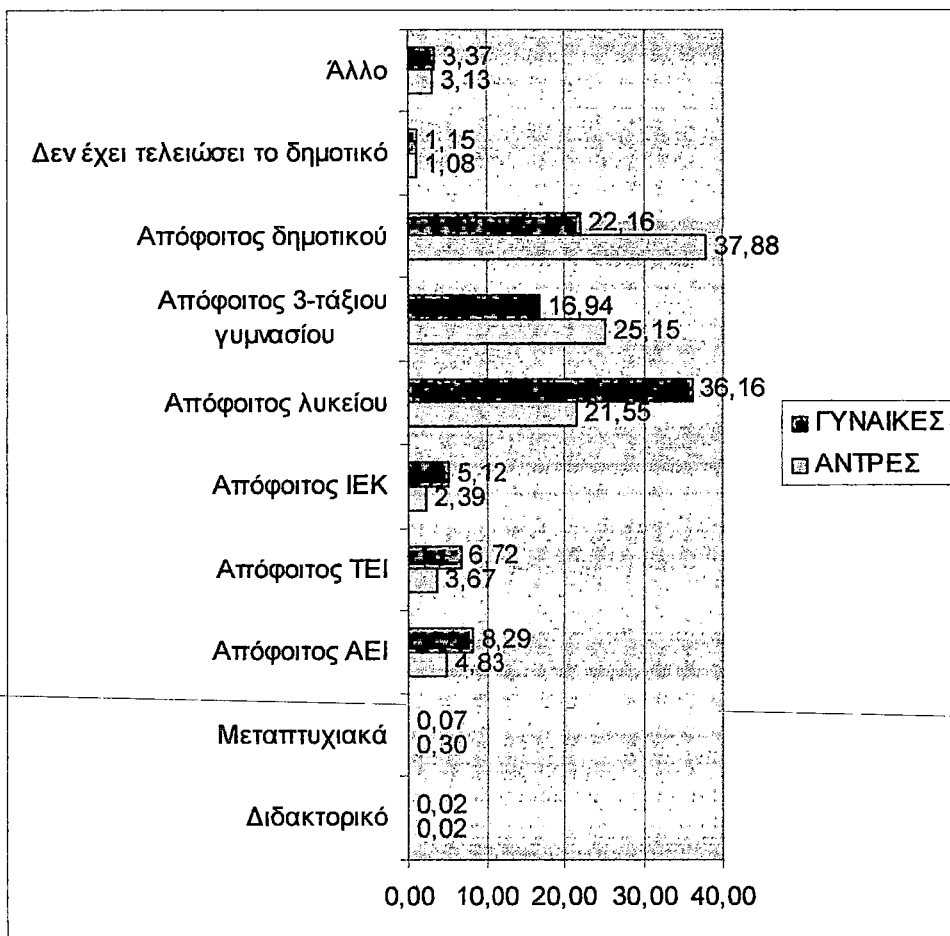
Παράρτημα

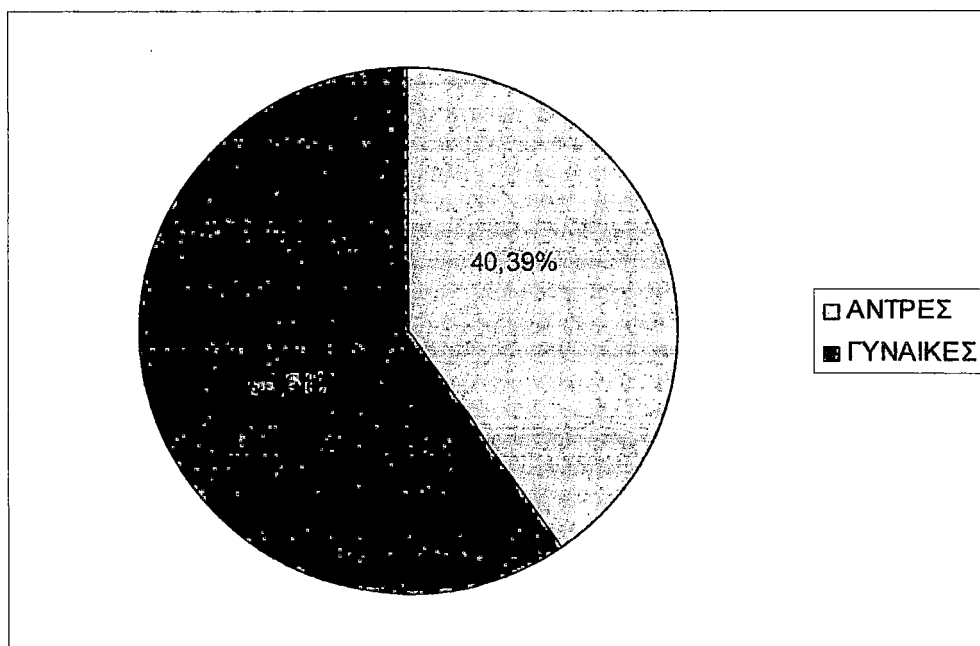
Η ανεργία κατά επάγγελμα (2004)

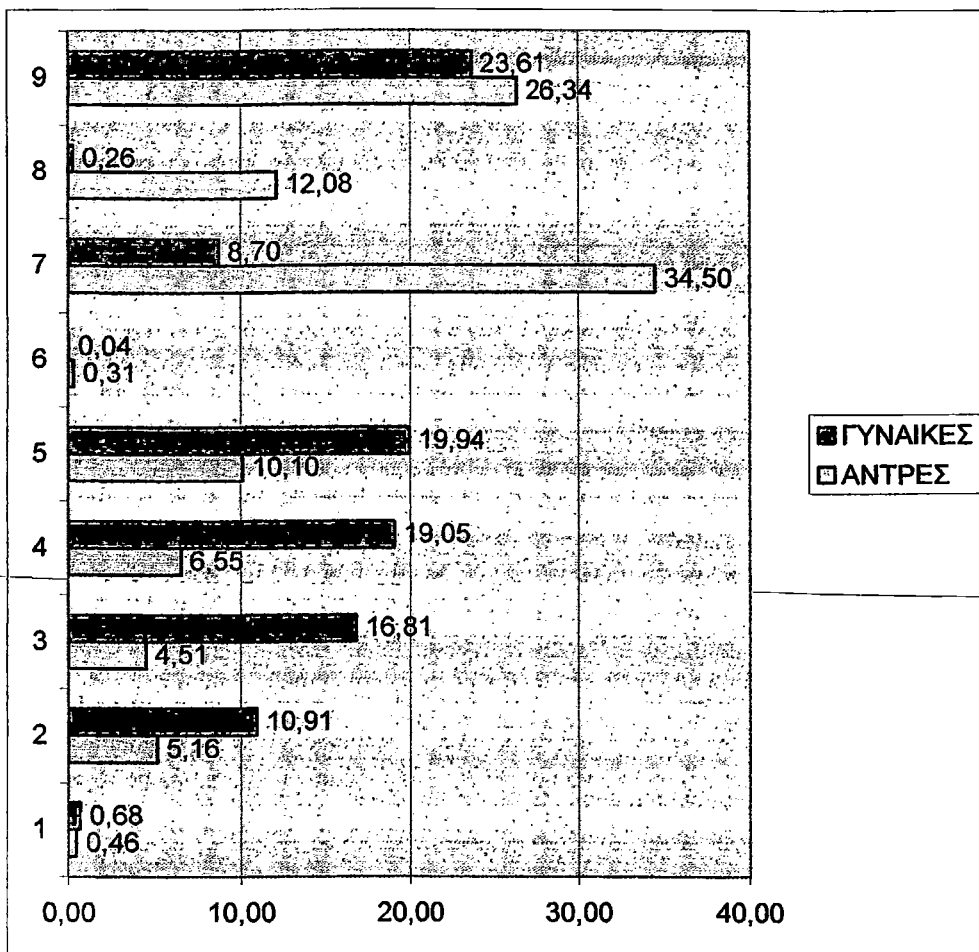
Η ανεργία κατά ηλικιακές ομάδες (2004)

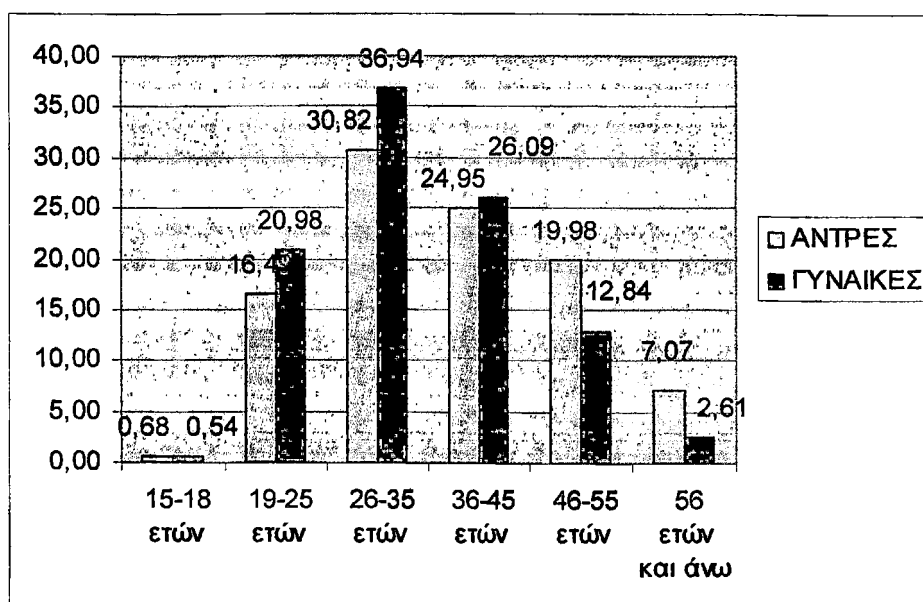
Η ανεργία κατά εκπαιδευτικό επίπεδο (2004)

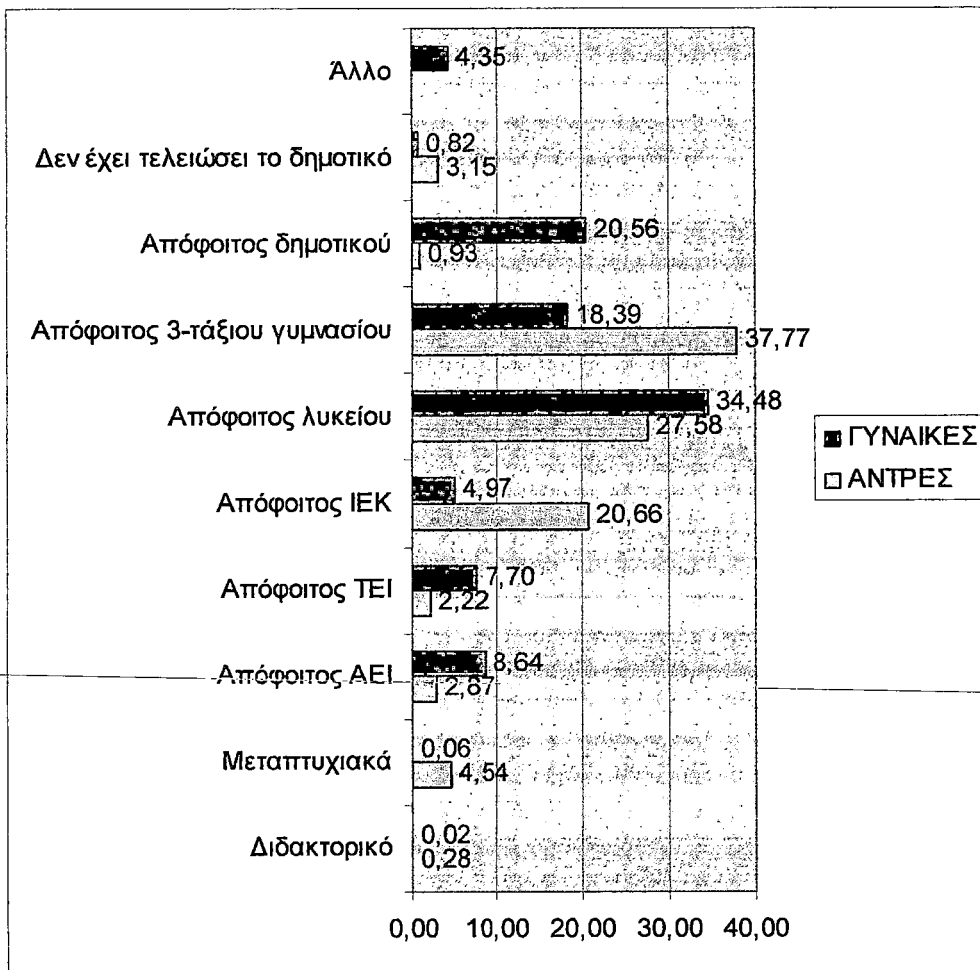
Η ανεργία κατά φύλο (2004)

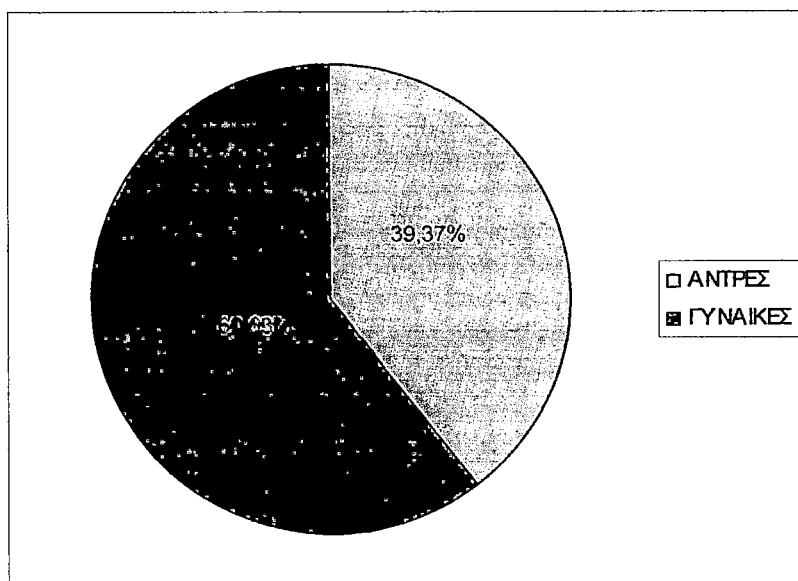
Η ανεργία κατά επάγγελμα (2005)

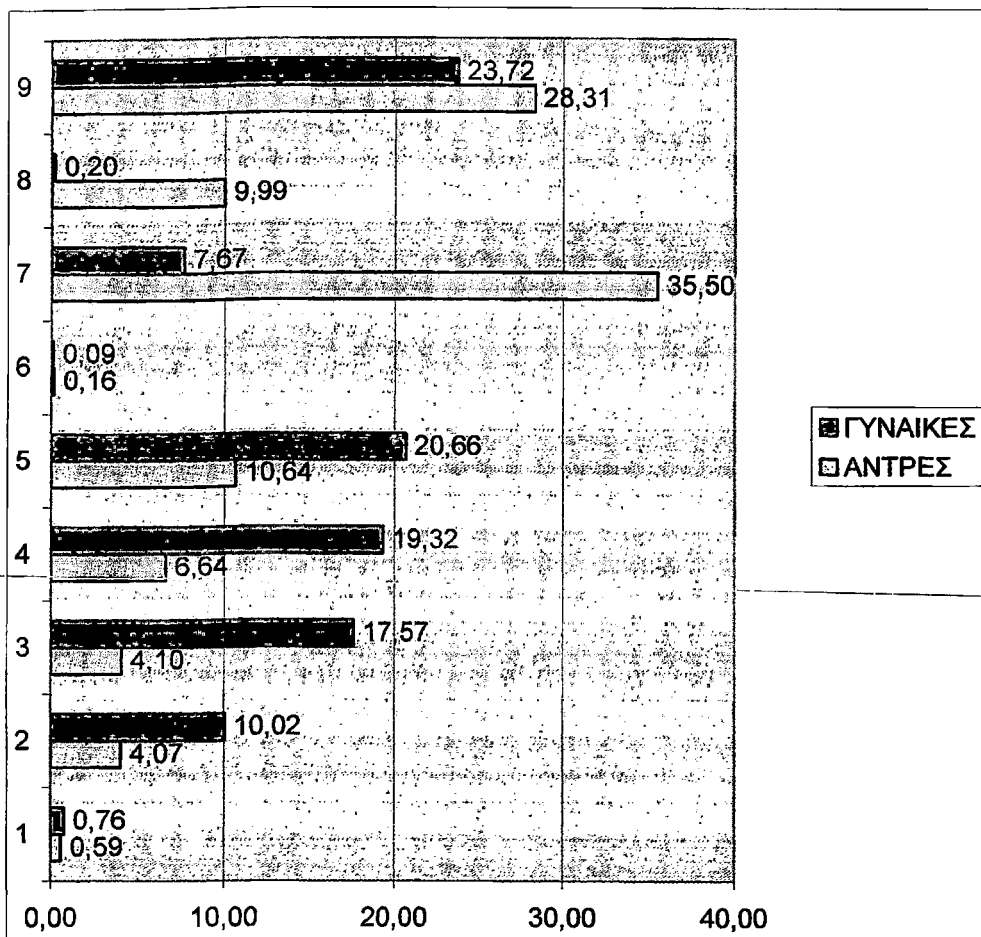
Η ανεργία κατά ηλικιακές ομάδες (2005)

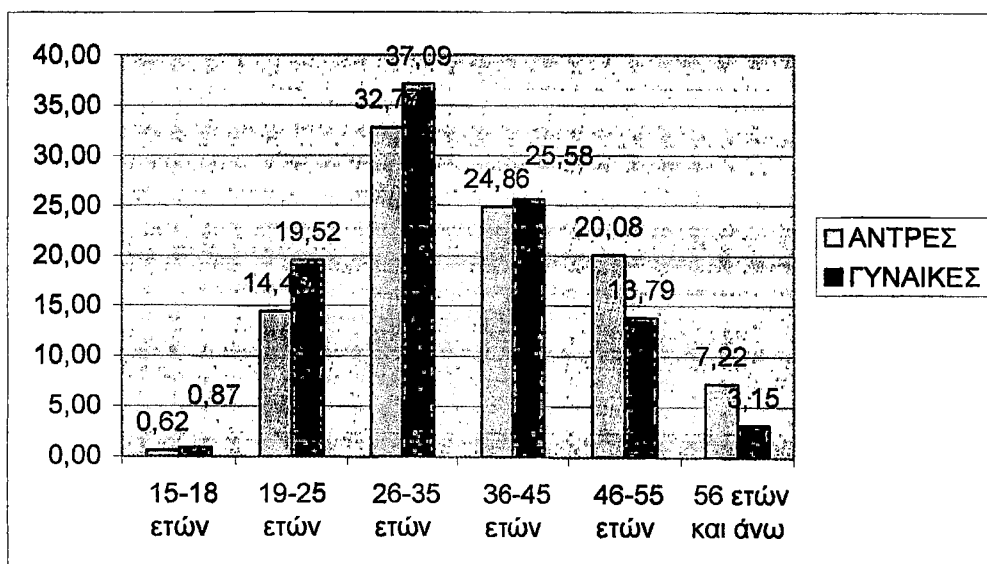
Η ανεργία κατά εκπαιδευτικό επίπεδο (2005)

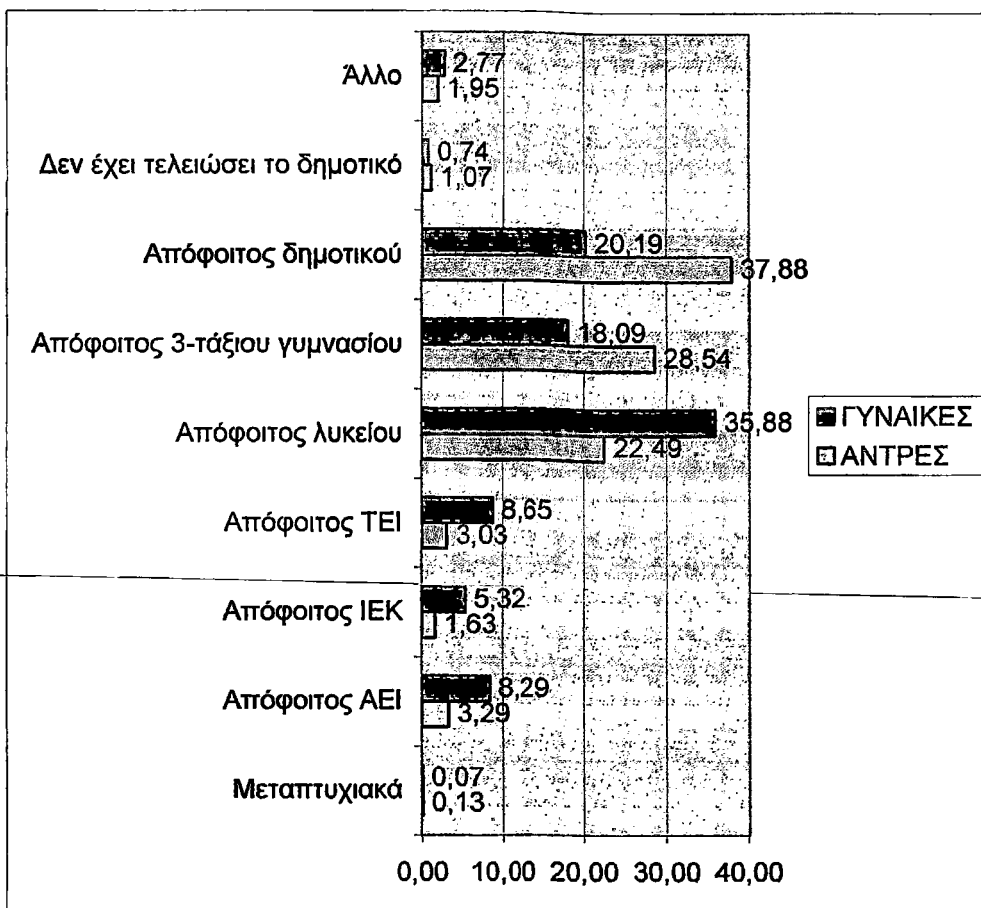
Η ανεργία κατά φύλο (2005)

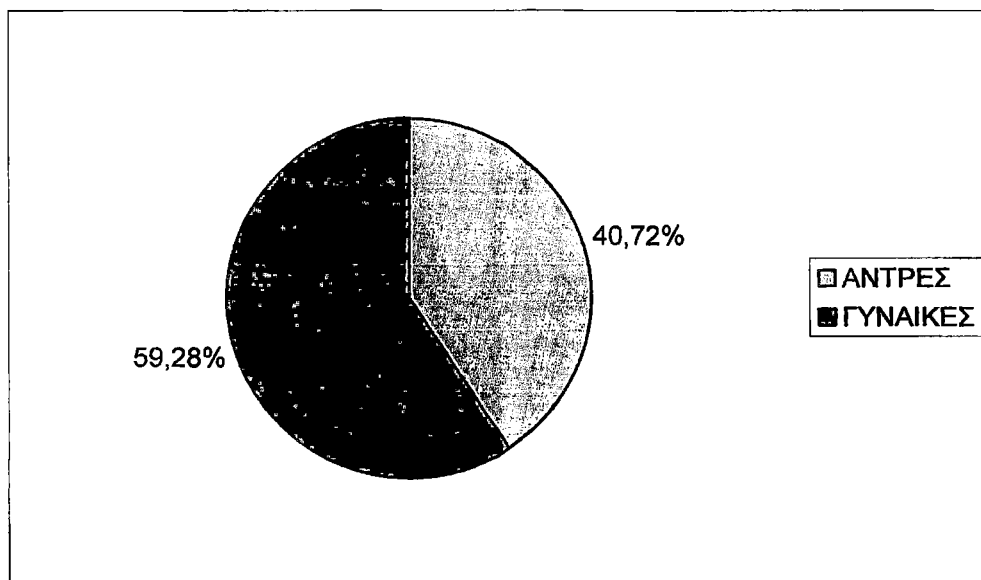
Η ανεργία κατά επάγγελμα (2006)

Η ανεργία κατά ηλικιακές ομάδες (2006)

Η ανεργία κατά εκπαιδευτικό επίπεδο (2006)

Η ανεργία κατά φύλο (2006)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Τόσο οι συνέπειες όσο και η αξιολόγηση των συνεπειών της μετανάστευσης, διαφοροποιούνται για κάθε χώρα ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της αλλά και το είδος μεταναστευτικού δυναμικού που δέχεται στους κόλπους της (5).

Αποτελεί αναγνωρίσιμο γεγονός ότι οι μετανάστες συμβάλλουν τόσο στον κοινωνικό και πολιτιστικό εμπλουτισμό της χώρας υποδοχής όσο και στην επιχειρηματικότητα, επηρεάζοντας τους αντίστοιχους δείκτες εφόσον αυξάνουν την προσφορά εργατικού δυναμικού και συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των ελλείψεων.

Παρ' όλα αυτά, υπάρχουν φόβοι κατά καιρούς, ότι η ύπαρξη μεγάλου αριθμού αλλοδαπών στην αγορά εργασίας, στερεί την δυνατότητα στους «ντόπιους» να απασχοληθούν. Αυτό πιθανότατα μπορεί να οφείλεται στους παρακάτω λόγους:

- Στην όχι και τόσο σταθερή οικονομική κατάσταση των Ελλήνων πολιτών, η αύξηση της ανεργίας και η πτώση του βιοτικού επιπέδου έχουν σαν αποτέλεσμα να βλέπουν τους μετανάστες ως ανταγωνιστές στην ίδια κοινωνία, με αποτέλεσμα να τους θεωρούν και άμεσο κίνδυνο.
- Στην έλλειψη υποδομής από την πλευρά της πολιτείας για την υποδοχή και διαμονή σε πρώτο στάδιο των μεταναστών καθώς και η έλλειψη μιας ευρύτερης μεταναστευτικής πολιτικής εντείνουν το πρόβλημα και το γιγαντώνουν.
- Στην έλλειψη παιδείας, αφού τα παιδιά αναπαράγουν απόψεις ξενοφοβίας και ρατσισμού που αντλούν από τους ενηλίκους επειδή δεν υπάρχει κάποιος τρόπος εκπαίδευσης με ειδικά μαθήματα στα σχολεία, έτσι ώστε να αντιμετωπισθεί σε πρώτη φάση αυτή η πολυφυλετική και πολυπολιτισμική κοινωνία.

Ο "οικονομικός ρατσισμός" των Ελλήνων βασίζεται στην παραδοχή ότι ο αριθμός των θέσεων εργασίας είναι δεδομένος, σταθερός, αμετάβλητος και ότι καθορίζεται από την ελληνική οικονομία. Ο αριθμός των θέσεων εργασίας καθορίζεται από την οικονομική πολιτική, δηλαδή από την πολιτική εξουσία. Η Ελλάδα είναι μια πλούσια χώρα που μπορεί να έχει πλήρη απασχόληση, να δώσει εργασία σε όλους, στους ανέργους της και τους μετανάστες της.

Πέραν τούτου, ο "οικονομικός ρατσισμός" των Ελλήνων βασίζεται στην ιδέα πως οι μετανάστες επωφελούνται από την ελληνική οικονομία. Αυτό επίσης αποτελεί παρεξήγηση, αφού η εργασία των μεταναστών κάνει κατά πολύ πλουσιότερους τους Έλληνες από ό,τι κάνει τους ίδιους του μετανάστες.

Τελικά όμως, ο "οικονομικός ρατσισμός" των Ελλήνων βασίζεται κυρίως στην ιδέα ότι η εργασία των μεταναστών μετατοπίζει Έλληνες από την απασχόληση και τους ρίχνει στην ανεργία. Αυτό είναι μια ακόμη παρεξήγηση: η εργασία των μεταναστών δημιουργεί θέσεις εργασίας για Έλληνες, οι οποίες είναι περισσότερες από αυτές που μετατοπίζει. Οι μετανάστες διαιρούνται σε δύο μερίδες: σε αυτούς που αναλαμβάνουν εργασίες για τις οποίες οι Έλληνες δεν δείχνουν το παραμικρό ενδιαφέρον και σε αυτούς που καταλαμβάνουν θέσεις εργασίας τις οποίες υπό κανονικές συνθήκες θα κατελάμβαναν Έλληνες εργαζόμενοι. Έτσι, σε κάποιες εργασίες, σε κάποιους κλάδους, υπάρχει μετατόπιση Ελλήνων από αλλοδαπούς. Εντούτοις, οι μετανάστες που αναλαμβάνουν εργασίες για τις οποίες οι Έλληνες δεν δείχνουν ενδιαφέρον, όχι μόνον δεν δημιουργούν ανεργία, αλλά αυξάνουν την απασχόληση. Διότι, η εργασία τους δημιουργεί εισοδήματα, όχι μόνον για τον εαυτό τους, αλλά και για τους εργοδότες τους. Τα εισοδήματα αυτά δαπανώνται, μετατρέπονται σε αύξηση της ζήτησης, άρα και της παραγωγής. Η αύξηση της παραγωγής, όμως, επιφέρει αύξηση της απασχόλησης-της απασχόλησης των Ελλήνων. Η αύξηση της απασχόλησης των Ελλήνων δημιουργεί και πάλι νέα εισοδήματα που δαπανώνται και αυξάνουν την παραγωγή.

3.1 ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Οι στάσεις και αντιλήψεις απέναντι στους μετανάστες διακρίνονται σε δύο κατηγορίες. Η πρώτη ομάδα αφορά τις κοινωνικο-εθνοτικο-πολιτισμικές επιπτώσεις της μετανάστευσης, ενώ η δεύτερη τις οικονομικές επιπτώσεις της τελευταίας.

Η διαδικασία <<κοινωνικής ταύτισης>>, διαμέσου της οποίας μία κοινωνική ομάδα προσδιορίζει και στερεώνει τα χαρακτηριστικά της, υλοποιείται μέσα από την απόδοση θετικών χαρακτηριστικών στα μέλη της και αντιθέτως, στην απόδοση αρνητικών χαρακτηριστικών στα μέλη των άλλων κοινωνικών-εθνοτικών ομάδων. Η συγκεκριμένη διαδικασία συνδέεται με την ανάγκη των μελών μιας ομάδας να αισθανθούν ανώτερα έναντι άλλων εθνοτικών ομάδων (Θεωρία της κοινωνικής ταυτότητας).

Από την παραπάνω θεωρία προκύπτει το εξής συμπέρασμα:

► ο ανταγωνισμός τόσο σε ατομικό επίπεδο όσο και σε συλλογικό επίπεδο είναι σε θέση να ενισχύσει τους μηχανισμούς κοινωνικής ταύτισης και αντι-ταύτισης, επακόλουθο αποτέλεσμα των οποίων αποτελεί ο εθνοτικός αποκλεισμός.

Η σύνθεση της <<Θεωρίας της κοινωνικής ταυτότητας>> συνέβαλε και στον καθορισμό των παρακάτω υποθέσεων εργασίας:

1. Τα επίπεδα εθνοτικού αποκλεισμού είναι ιδιαίτερα υψηλά στον γηγενή πληθυσμό που ανήκει σε ορισμένες κοινωνικο-επαγγελματικές κατηγορίες. Οι κατηγορίες αυτές συγκροτούνται από άτομα με χαμηλές δεξιότητες, εργάτες, ανέργους, άτομα με χαμηλά εισοδήματα και άτομα που ζουν σε αστικές περιοχές.
2. Ο εθνοτικός αποκλεισμός είναι συνάρτηση των ατομικών στάσεων και αντιλήψεων για τον βαθμό στον οποίο οι μετανάστες αποτελούν απειλή σε συλλογικό και ατομικό επίπεδο.
3. Ο εθνοτικός αποκλεισμός είναι συνάρτηση του αριθμού νόμιμων και παράνομων μεταναστών, του αριθμού αιτούντων άσυλο καθώς και του

ποσοστού ανεργίας. Υψηλά ποσοστά ανεργίας σε συνδυασμό με υψηλό αριθμό μεταναστών οδηγούν στην εντατικοποίηση του ανταγωνισμού.

Αναλυτικότερα, οι κοινωνικές επιπτώσεις είναι συνάρτηση των ιστορικών, πολιτικών, θεσμικών, γεωγραφικών και πολιτισμικών χαρακτηριστικών του κάθε κράτους.

3.2 ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Τα βασικά μοντέλα ενσωμάτωσης των μεταναστών προσδιορίζουν την ποικιλομορφία που χαρακτηρίζει την πολιτική, εργασιακή, κοινωνική και νομική ενσωμάτωση των μεταναστών στον τόπο υποδοχής.

Διακρίνονται 4 βασικά μοντέλα πολιτικής ενσωμάτωσης:

- Το πρώτο μοντέλο επιδιώκει μία πλήρη ενσωμάτωση των μεταναστών. Η παροχή των πολιτικών δικαιωμάτων δεν προϋποθέτει την πολιτισμική και θρησκευτική αφομοίωση των μεταναστών. Αντιθέτως, η ενσωμάτωση των μεταναστών προϋποθέτει την προσαρμογή των θεσμών και κανόνων στα ευρύτερα πολιτισμικά χαρακτηριστικά των μεταναστών.
- Το δεύτερο μοντέλο επιδιώκει την πολιτική και κοινωνικοοικονομική ενσωμάτωση.
- Η τρίτη περίπτωση αφορά τόπους υποδοχής που στοχεύουν στη διασφάλιση των κοινωνικοοικονομικών και πολιτισμικών δικαιωμάτων των μεταναστών, χωρίς ωστόσο να προβλέπουν την πολιτική και νομική ενσωμάτωση των τελευταίων.
- Τέλος, το τέταρτο μοντέλο αντιμετωπίζει τους μετανάστες ως περιοδικούς εργαζόμενους οι οποίοι δεν χαίρουν ίσης μεταχείρισης με τους γηγενείς σε κανένα από τα προαναφερόμενα πεδία.

Συμπερασματικά, η ποικιλομορφία που διακρίνει τα διάφορα μοντέλα ενσωμάτωσης αντανακλά διαφοροποιημένες στάσεις και αντιλήψεις απέναντι στους μετανάστες. Οι στάσεις αυτές συνδέονται με τα ιδιαίτερα οικονομικά, κοινωνικά, πολιτισμικά, θρησκευτικά, ιστορικά και γεωγραφικά χαρακτηριστικά του κάθε κράτους.

3.3 ΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΩΝ ΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΣΕΡΡΩΝ

Όπως προέκυψε από τα παραπάνω, η ανάπτυξη ξενοφοβικών τάσεων τροφοδοτείται από ένα σύνολο ετερογενών παραγόντων, που σχετίζονται είτε με τις οικονομικές επιπτώσεις της μετανάστευσης, είτε με τους φόβους περί αλλοίωσης της εθνικής και πολιτισμικής ομοιογένειας, είτε ακόμα με την υπερεκτίμηση του αριθμού αλλοδαπών που κατοικούν στη χώρα υποδοχής.

Τα εθνικά-γενεαλογικά-πολιτισμικά συστατικά της κοινωνίας του Νομού αποτελούν τα κύρια σημεία αναφοράς για τη διάκριση μεταξύ του «εμείς» και του «άλλου». Αν και τα πολιτισμικά, γλωσσικά και θρησκευτικά χαρακτηριστικά αποτελούν ισχυρά στοιχεία διάκρισης, δεν αποτελούν ωστόσο αξεπέραστα εμπόδια. Τα στοιχεία αυτά αποτελούν γνωρίσματα που μπορούν να αποκτηθούν σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα σε αντίθεση με την ελληνική καταγωγή.

3.4 ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΣΤΟΝ ΝΟΜΟ ΣΕΡΡΩΝ

Όπως ειπώθηκε προηγουμένως, η ελληνική ταυτότητα συγκροτείται κατά κύριο λόγο από εθνικούς και πολιτισμικούς παράγοντες. Ως εκ τούτου είναι πιθανό οι μετανάστες να αντιλαμβάνονται για ένα τμήμα του γηγενούς πληθυσμού, ως μια σοβαρή απειλή για την εθνική ομοιογένειά τους.

Ενδεικτικά, για την ανάδειξη των κοινωνικών επιπτώσεων θα μπορούσε να αναζητήσει κανείς απαντήσεις στα παρακάτω ερωτήματα: κατά πόσο οι

μετανάστες αποτελούν απειλή για τη γλωσσική, πολιτισμική και θρησκευτική ομογένεια; Σε τι βαθμό η δεύτερη γενιά μεταναστών υιοθετεί τα πολιτισμικά και εθνοτικά πρότυπα της κοινωνίας υποδοχής ή της χώρας καταγωγής των γονιών τους; Σε τι βαθμό η εισροή μεταναστών αποτελεί εν δυνάμει απειλή για την εθνική ανεξαρτησία και την ασφάλεια του τόπου; Τελικά, σε τι βαθμό η παραμονή των μεταναστών στην πόλη αναμένεται να αποφέρει ριζικές αλλαγές στην εθνοτική και πολιτισμική ταυτότητα του τόπου και κατά πόσο οι αλλαγές αυτές θα επηρεάσουν τις συνθήκες διαβίωσης, τα ήθη και έθιμα, καθώς και τα ευρύτερα πολιτισμικά πρότυπα του γηγενούς πληθυσμού;

Ανακεφαλαιώνοντας τα παραπάνω, προκύπτουν τα παρακάτω σημαντικά συμπεράσματα:

1. οι στάσεις και αντιλήψεις του γηγενούς πληθυσμού καθορίζονται μεταξύ άλλων, από το αίσθημα απειλής για την εθνοτική και πολιτισμική ομοιογένεια που αντιπροσωπεύει η παρουσία αλλοδαπών στα όρια του Νομού
2. ενώ μπορούμε να αποδεχθούμε την «ηθική νομιμότητα» των φόβων περί χειροτέρευσης της οικονομικής κατάστασης τμήματος των εργαζόμενων γηγενών (π.χ. η μετατόπιση από την αγορά εργασίας γηγενών εργαζομένων από μετανάστες οφείλει να αντιμετωπιστεί μέσα από την κοινωνική και οικονομική πολιτική), κάτι τέτοιο δεν ισχύει και για την «ηθική νομιμότητα» της προσκόλλησης στην πολιτισμική και εθνοτική ομοιογένεια χωρίς να έχουν διερευνηθεί προκαταρκτικά το σύνολο των μακροπρόθεσμων επιπτώσεων από την ενδεχόμενη αποδοχή ή απόρριψη των μεταναστών.

Επιπλέον, οι αρνητικές επιπτώσεις της μετανάστευσης ως προς την εγκληματικότητα έχουν προβληθεί κατά κόρον από τα ΜΜΕ. Είναι γεγονός ότι οι περισσότεροι συνδέουν την αύξηση της εγκληματικότητας με την εισροή μεταναστών στην επικράτεια.

Η ταύτιση μετανάστη-εγκληματία (που προβλήθηκε κατά κόρον από τα ΜΜΕ και που επικρατεί στις στάσεις και αντιλήψεις του γηγενούς πληθυσμού) δεν επιβεβαιώνεται από τα στοιχεία αυτά. Ο συντριπτικός αριθμός των

εγκλημάτων συνεχίζεται να διαπράττεται από Έλληνες πολίτες. Δηλαδή, η αυξημένη συμμετοχή των μεταναστών στην διάπραξη εγκλημάτων δεν αιτιολογεί σε καμιά περίπτωση τον στιγματισμό των μεταναστών (πρέπει να σημειωθεί ότι τα εγκλήματα των μεταναστών δεν έχουν υποχρεωτικά ως θύματα Έλληνες πολίτες).

Είναι γεγονός ότι η τελευταία δεκαετία χαρακτηρίζεται από σημαντικές αλλαγές στο σύνολο των ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Η σταδιακή επικράτηση σε ιδεολογικό και πολιτικό επίπεδο της οικονομίας της αγοράς, η κοινωνία της πληροφορίας, η ραγδαία ανάπτυξη των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας, η μετάβαση σε μια οικονομία βασισμένη στη γνώση, η ραγδαία οικονομική ανάπτυξη χωρών του τρίτου κόσμου, οι ιδιωτικοποιήσεις, η απολιτικοποίηση, η επικράτηση της έννοιας του καταναλωτή έναντι αυτής του πολίτη, η οικονομική και επαγγελματική χειραφέτηση των γυναικών, η αναζήτηση σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο νέων ισορροπιών μεταξύ παραδοσιακών και σύγχρονων πολιτισμικών προτύπων καθώς και η ανεργία δεν αντιπροσωπεύουν παρά ένα περιορισμένο αριθμό των δομικών αλλαγών που διέπουν τα ευρύτερα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά συστήματα σε διεθνές, εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Αντιμέτωπο με τα παραπάνω, μεγάλο τμήμα του σερραϊκού πληθυσμού στερείται κατάλληλων αναλυτικών εργαλείων και πληροφόρησης για τη σύλληψη και κατανόηση των ευκαιριών και απειλών που προκύπτουν από το νέο οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον. Η σύνδεση του μεταναστευτικού φαινομένου με τις τρέχουσες κοινωνικοοικονομικές και πολιτισμικές αλλαγές παρουσιάζεται, σε πολλές περιπτώσεις, ως αναπόφευκτη.

Οι μετανάστες ενσαρκώνουν το πρότυπο του «αποδιοπομπαίου τράγου». Χωρίς δικαιώματα, χωρίς δηλαδή δυνατότητα υπεράσπισης, οι μετανάστες «ενοχοποιούνται» για τις ευρύτερες αρνητικές εξελίξεις σε συλλογικό και ατομικό επίπεδο. Η συγκεκριμένη αντίληψη οδηγεί στην παρακάτω υπόθεση

εργασίας: η ξενοφοβία και η απόρριψη των μεταναστών είναι συνάρτηση των προσωπικών και συλλογικών αδιεξόδων.

3.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αντικείμενο του συγκεκριμένου κεφαλαίου υπήρξε η εξέταση των εθνοτικο-πολιτισμικών παραγόντων της ξενοφοβίας και οι επιπτώσεις που αυτοί προκαλούν. Αναλυτικότερα, διακρίνονται τα εξής σημαντικά συμπεράσματα:

- Οι εθνοτικοί και πολιτισμικοί παράγοντες διαδραματίζουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των ξενοφοβικών στάσεων και αντιλήψεων. Οι Θεωρίες της Κοινωνικής Ταυτότητας αναδεικνύουν τις συμβολικές διαστάσεις της ξενοφοβίας.
- Ο ρόλος των συγκεκριμένων παραγόντων είναι ιδιαίτερα έντονος στην περίπτωση των τοπικών κοινωνιών.
- Ο έντονα εθνοτικός χαρακτήρας της ελληνικής ταυτότητας πιθανόν να ενισχύει το ρόλο των συλλογικών παραδοχών στη διαμόρφωση των στάσεων και αντιλήψεων απέναντι στους μετανάστες.
- Η έλλειψη πληροφόρησης για τον ακριβή αριθμό των μεταναστών καθώς και η υποτίμηση-άγνοια για τον πολιτισμό και την ιστορία των μεταναστευτικών ομάδων που εισέρχονται στην Ελλάδα συντελούν καθοριστικά στην ανάπτυξη της ξενοφοβίας και της απόρριψης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΣΕΡΡΩΝ

4.1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

Αντικείμενο της παρούσας ενότητας αποτελεί η συνοπτική παρουσίαση των οικονομικών επιπτώσεων της μετανάστευσης. Όπως και το προηγούμενο κεφάλαιο, η ενέργεια αυτή εξυπηρετεί τη διαμόρφωση ενός πλαισίου για την εξέταση των στάσεων και αντιλήψεων απέναντι στους μετανάστες, καθώς και των προσδιοριστικών τους παραγόντων.

Στο κεφάλαιο αυτό θα περιοριστούμε σε μια συνοπτική παρουσίαση των κύριων απόψεων και θέσεων για τις οικονομικές και εργασιακές επιπτώσεις της μετανάστευσης στον τόπο υποδοχής.

Οι εμπειρικές μελέτες που έχουν υλοποιηθεί με αντικείμενο τη σχέση μετανάστευσης και ευημερίας καταλήγουν σε διαφορετικά αποτελέσματα ανάλογα με τον τόπο και το χρόνο διεξαγωγής τους (6). Σε γενικές γραμμές, η διεθνής βιβλιογραφία πάνω στις οικονομικές επιπτώσεις της μετανάστευσης διακρίνεται σε δύο κατηγορίες: η πρώτη κατηγορία ερευνών επικεντρώνεται στις μορφές και διαστάσεις της προσαρμογής των μεταναστών στη χώρα υποδοχής, και ειδικότερα στην αγορά εργασίας. Και διακρίνεται με τη σειρά της σε μια σειρά θεμάτων, όπως η κοινωνική και οικονομική εξέλιξη των μεταναστών στη χώρα υποδοχής. Η δεύτερη κατηγορία ερευνών συνδέεται άμεσα με τις ανησυχίες και τους φόβους που εκδηλώνονται ολοένα και περισσότερο στην Ευρώπη σχετικά με τις αρνητικές επιπτώσεις της μετανάστευσης στην οικονομία της χώρας υποδοχής, και πιο συγκεκριμένα σε ορισμένες κοινωνικο επαγγελματικές ομάδες του πληθυσμού.

(6) Λυμπεράκη Α., Πελαγίδης Θ., 2000

Συνοπτικά, ξεχωρίζουν δύο πεδία διερεύνησης. Το πρώτο αφορά στις επιπτώσεις της μετανάστευσης στους εργαζόμενους της χώρας υποδοχής. Το δεύτερο συνδέεται με τις επιπτώσεις της εισροής μεταναστών στα δημόσια οικονομικά.

Ο σημαντικότερος φόβος του γηγενή πληθυσμού, απέναντι στη μετανάστευση, αφορά στις αρνητικές επιπτώσεις της εισροής μεταναστών στην αγορά εργασίας και ειδικότερα ως προς τους εργαζόμενους με χαμηλές δεξιότητες. Μια ιδεατή προσέγγιση της μετανάστευσης σχετίζεται με την αντίληψη ότι οι μετανάστες παρουσιάζουν σε γενικές γραμμές συμπληρωματικές δεξιότητες ως προς αυτές του γηγενούς εργατικού δυναμικού. Το σενάριο αυτό περιγράφει τις ωφέλειες που προκύπτουν για την οικονομία από τον θετικό αντίκτυπο που παρουσιάζουν οι συμπληρωματικές δεξιότητες των μεταναστών σε σχέση με αυτές των εργαζομένων στην εγχώρια αγορά εργασίας. Ωστόσο, μια τέτοια περίπτωση σπάνια συναντάται στην πραγματικότητα. Τις περισσότερες φορές τα χαρακτηριστικά των μεταναστών ανταγωνίζονται αυτά τμήματος του γηγενούς εργατικού δυναμικού. Η πραγματικότητα αυτή επικαλείται συχνά για την προάσπιση των θέσεων απασχόλησης και των αμοιβών των εργαζομένων.

Η οικονομική επιστήμη δεν είναι σε θέση να προσδιορίσει με νομοτελειακό τρόπο τις επιπτώσεις της μετανάστευσης στην απασχόληση και τους μισθούς. Μια πιο ρεαλιστική προσέγγιση παραπέμπει στη συστηματική εξέταση δύο παραμέτρων καθοριστικής σημασίας. Συγκεκριμένα, ξεχωρίζουν:

(Α) Η σύνθεση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού σε σχέση με αυτά των μεταναστών.

(Β) Τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά της έκαστης οικονομίας, δηλαδή την ικανότητά της να προσαρμοστεί στα νέα χαρακτηριστικά της προσφοράς εργασίας χωρίς αυτό να οδηγεί σε μείωση των επιπέδων απασχόλησης ή των μισθών. Η ικανότητα αυτή παραπέμπει σε διαρθρωτικά χαρακτηριστικά, όπως το άνοιγμα των κρατών στο διεθνές εμπόριο καθώς και τα χαρακτηριστικά των προϊόντων και υπηρεσιών που παράγονται.

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η δημόσια συζήτηση γύρω από τις οικονομικές επιπτώσεις της μετανάστευσης περιστρέφεται γύρω από δύο επιχειρήματα.

Το δεύτερο επιχείρημα των επικριτών της μετανάστευσης παραπέμπει στην επικαλούμενη αρνητική επίδραση των «οικονομικών» μεταναστών στο σύστημα υγείας και πρόνοιας, και γενικότερα στα ευρύτερα δημόσια οικονομικά του κράτους. Οι μετανάστες, ως κάτοικοι ενός κράτους, έχουν πρόσβαση σε μια σειρά δημόσιων υπηρεσιών, όπως και ο γηγενής πληθυσμός. Ταυτόχρονα, οι μετανάστες συμβάλλουν στη χρηματοδότηση των εν λόγω υπηρεσιών πληρώνοντας φόρους. Το ερώτημα που τίθεται όμως, έχει ως εξής: το συνολικό ποσό που καταβάλλουν οι μετανάστες διαμέσου των φόρων υπερβαίνει το κόστος των διαφόρων δημόσιων υπηρεσιών των οποίων είναι αποδέκτες και χρήστες;

Η επίπτωση της μετανάστευσης ως προς τα δημόσια οικονομικά και το σύστημα υγείας και πρόνοιας είναι συνάρτηση μιας σειράς παραγόντων. Οι παράγοντες αυτοί αφορούν:

-Τα κίνητρα της μετανάστευσης. Σε γενικές γραμμές, οι μετανάστες αναζητούν τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους με αποτέλεσμα να παρουσιάζουν υψηλά ποσοστά απασχόλησης. Συχνά όμως, η έλλειψη βασικών δεξιοτήτων (π.χ. εκμάθηση της γλώσσας) δυσχεραίνει την ενσωμάτωσή τους στην αγοράς εργασίας.

-Την ηλικιακή σύνθεση των μεταναστευτικών ροών. Οι μετανάστες γενικότερα παρουσιάζουν χαμηλότερο μέσο όρο ηλικίας από το γηγενή πληθυσμό. Συνεπώς, οι μετανάστες, λόγω ηλικίας, έχουν περισσότερες πιθανότητες να εργαστούν και ως εκ τούτου να συμβάλλουν στα δημόσια οικονομικά.

Συμπερασματικά, ο βαθμός συνεισφοράς των μεταναστών στα δημόσια οικονομικά είναι συνάρτηση του ποσοστού απασχόλησης των τελευταίων σε σχέση με το γηγενή πληθυσμό. Τα αντικειμενικά χαρακτηριστικά των μεταναστών (ηλικία και διάθεση για οικονομική χειραφέτηση) αιτιολογούν σε μεγάλο βαθμό τη δυνητική συνεισφορά των τελευταίων στα δημόσια

οικονομικά και κατ' επέκταση στη διασφάλιση της βιωσιμότητας του κράτους πρόνοιας.

Σε γενικές γραμμές, η ανεργία και η αύξηση των κοινωνικών δαπανών αποτελούν τα πλέον διαδεδομένα «οικονομικά» επιχειρήματα υπέρ των περιοριστικών μεταναστευτικών πολιτικών. Η έξαρση αντι-μεταναστευτικών στάσεων και αντιλήψεων, αναδεικνύουν το γεγονός ότι η κινητοποίηση της κοινής γνώμης είναι σε θέση να αντικρούσει με σφοδρότητα τη συναίνεση μεταξύ των μελών μιας ελίτ που χαρακτηρίζεται από (Α) ανεκτικότητα απέναντι στους μετανάστες καθώς και από (Β) μια ορισμένη αντίληψη και ευαισθησία ως προς τις μακροπρόθεσμες ανάγκες για αύξηση του ευρωπαϊκού πληθυσμού. Είναι γεγονός ότι η δημόσια συζήτηση για τους μετανάστες επικεντρώνεται στις βραχυπρόθεσμες επιπτώσεις της μετανάστευσης, δηλαδή στις επιπτώσεις στην αγορά εργασίας και τα δημόσια οικονομικά. Η λογική είναι απλή: η μετακίνηση ενός εργαζομένου από μια οικονομία με χαμηλή οριακή παραγωγικότητα (χαμηλός μισθός) σε μια χώρα με υψηλή οριακή παραγωγικότητα (υψηλός μισθός), παράγει ένα πλεόνασμα που ωφελεί τόσο τον εργαζόμενο όσο και την κοινότητα στο σύνολό της.

Παράλληλα, η μετανάστευση συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη σε εθνικό επίπεδο. Αναλυτικότερα, η αύξηση της οικονομικής ευημερίας επιτυγχάνεται διαμέσου δύο μηχανισμών σε μακροοικονομικό επίπεδο:

Πρώτον, η εργασία των μεταναστών (κυρίως σε θέσεις που δεν καλύπτονται από γηγενείς εργαζομένους) είναι πηγή εισοδημάτων τόσο για τον εργαζόμενο μετανάστη όσο και για τους εργοδότες (και κατ' επέκταση για τους προμηθευτές τους). Με βάση τη συγκεκριμένη διαπίστωση αναδιπλώνονται μια σειρά από ευεργετικές επιδράσεις με αφετηρία την αύξηση της ζήτησης (που προκύπτει από την προαναφερόμενη αύξηση του εισοδήματος). Η ζήτηση αυξάνει την παραγωγή και ως εκ τούτου την απασχόληση. Συμπερασματικά, η απασχόληση των μεταναστών έχει πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα και στο εισόδημα και στην απασχόληση των γηγενών.

Δεύτερον, η εισροή μεταναστών αυξάνει την προσφορά εργασίας επιτρέποντας την αύξηση της παραγωγής. Το γεγονός αυτό ωφελεί αφενός τους γηγενείς εργαζόμενους (αγορά φτηνών προϊόντων), περαιτέρω τους μετόχους (απόδοση του κεφαλαίου) καθώς και το κράτος (καταβολή φόρων).

4.2 ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΣΕΡΡΩΝ

Η διερεύνηση των συνεπειών της μετανάστευσης αφορά τόσο τη χώρα προέλευσης των μεταναστών, όσο και τη χώρα υποδοχής. Ειδικότερα, όταν γίνονται αναφορές στις οικονομικές επιπτώσεις της μετανάστευσης εννοούνται οι επιδράσεις στην αγορά εργασίας.

Οι συνέπειες για τη χώρα τους είναι θετικές. Περιορίζεται η πίεση από την πληθυσμιακή αύξηση, μειώνεται ο αριθμός των ατόμων που αναζητούν εργασία, εισρέει εισόδημα στη χώρα το οποίο είτε διοχετεύεται στην κατανάλωση είτε αποταμιεύεται με σκοπό την επένδυση. Σε κάθε περίπτωση τα μεταναστευτικά εμβάσματα επηρεάζουν θετικά την οικονομία της χώρας και σε αρκετές περιπτώσεις η επιστροφή των μεταναστών συνδέεται και με τη μεταφορά γνώσεων.

Σ' ότι αφορά τον τρόπο υποδοχής, οι οικονομικές συνέπειες από την είσοδο των μεταναστών πρέπει να διερευνηθούν σε επίπεδο θεωρίας για να διαπιστωθεί ποιες είναι οι επιδράσεις που επιφέρει η χρησιμοποίησή τους σε διάφορους οικονομικούς τομείς.

Γενικά, η οικονομική δραστηριότητα των μεταναστών συμβάλλει στην αύξηση του ΑΕΠ, ενισχύει την ευελιξία στην αγορά εργασίας, συντελεί στη συγκράτηση του κόστους εργασίας και επιβραδύνει τη γήρανση του πληθυσμού. Οι μακροχρόνιες επιδράσεις της μετανάστευσης στην ανάπτυξη της σερραϊκής οικονομίας θα εξαρτηθούν από το μέγεθος των μελλοντικών μεταναστευτικών ροών σε συνδυασμό με τις συνθήκες που θα επικρατήσουν στην αγορά εργασίας. Στον βαθμό που οι μετανάστες θα ενσωματωθούν στην τοπική κοινωνία και που θα αναβαθμιστούν οι δεξιότητες και το εκπαιδευτικό

επίπεδό τους, θα ενισχυθεί η συμβολή τους στην άνοδο της παραγωγικότητας και στην ανάπτυξη και άλλων κλάδων δραστηριότητας πέραν αυτών στους οποίους τώρα είναι συγκεντρωμένοι.

Οι συνέπειες της μετανάστευσης για την οικονομία του Νομού μας περιγράφονται ως πολύ θετικές. Οι μετανάστες προσλαμβάνονται γιατί δέχονται να εργαστούν με χαμηλούς μισθούς οι οποίοι παραμένουν χαμηλά γιατί υπάρχουν εργαζόμενοι (μετανάστες) που λόγω εξαθλιωμένων οικονομικών συνθηκών τους αποδέχονται. Ο αριθμός απασχόλησής τους καλύπτει ορισμένες μόνο και όχι όλες τις παραοικονομικές δραστηριότητες. ~~Αποτελούν την πλειοψηφία σε επαγγέλματα που πολλά από αυτά δεν ασκούνται από ντόπιους εργαζόμενους (βλ. Κεφ. 2) είτε λόγω του υποτιμητικού τους χαρακτήρα είτε λόγω της προτίμησης του ημεδαπού πληθυσμού στην απασχόληση περισσότερο κερδοφόρων δραστηριοτήτων.~~

Η χαμηλή αμοιβή των παράνομων ή μη αλλοδαπών εργαζομένων που καμία φορά φτάνει και στο 50 - 60% ενός κανονικού ημερομισθίου, συμβάλλει θετικά στην οικονομία του Νομού, τόσο στην αύξηση του προϊόντος όσο και της απασχόλησης.

Με την απασχόληση των αλλοδαπών έχουμε μείωση του κόστους παραγωγής, με αποτέλεσμα να έχουμε οικονομικότερο τελικό προϊόν και δυνάμωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας στο σύνολο του Νομού, επίσης με την αύξηση του πληθυσμού λόγω της μετανάστευσης, έχουμε και αντίστοιχη αύξηση της κατανάλωσης, κάτι που κλείνει θετικά τον κύκλο παραγωγή – διάθεση – κατανάλωση.

Η μετανάστευση δημιουργεί επενδυτικές ευκαιρίες στον τόπο μας η παραγωγή αυξάνεται και μαζί με αυτήν και η απασχόληση των αυτοχθόνων εργαζομένων.

Οι μετανάστες συνήθως χρησιμοποιούνται ως εργασιακή δύναμη χαμηλής ειδίκευσης, και επομένως δέχονται χαμηλότερες αμοιβές. Στον βαθμό που η παραγωγικότητα της εργασίας τους είναι κατά πολύ μεγαλύτερη από τις

αποδοχές τους, το όφελος της οικονομίας υποδοχής είναι μεγάλο. Το εν λόγω όφελος μεγιστοποιείται όταν η εργασία των μεταναστών έχει χαρακτηριστικά διαφορετικά από αυτά των αυτοχθόνων εργαζομένων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Το βασικότερο πρόβλημα που αφορά τη μελέτη του φαινομένου της μετανάστευσης στο Νομό είναι η έλλειψη ικανού αριθμού στατιστικών στοιχείων σχετικά με το φαινόμενο αυτό. Η έλλειψη στοιχείων επηρεάζει σημαντικά τη διερεύνηση των επιπτώσεων που έχει η ύπαρξη μεταναστών στην τοπική οικονομία και κοινωνία και κατά συνέπεια τη χάραξη σοβαρής και αξιόπιστης πολιτικής.

Ποια πρέπει να είναι λοιπόν η πολιτική της κυβέρνησης σ' ότι αφορά το φαινόμενο της μετανάστευσης; Να ενθαρρύνει ή να αποθαρρύνει τη μετανάστευση; Με ποιο τρόπο μπορεί να βοηθηθεί καλύτερα η τοπική κοινωνία και ειδικότερα οι αγροτικές περιοχές; Αν δεν παρέμβει καθόλου η κυβέρνηση, πως θα εξελιχθεί η κατάσταση στον αγροτικό χώρο; Είναι σαφές ότι το πρώτο ζήτημα που τίθεται είναι να δημιουργηθεί μία αξιόπιστη βάση πληροφοριών σχετικά με τους μετανάστες για να μπορεί η κυβέρνηση να στηρίζει την όποια της πολιτική σε πραγματικά και όχι υποθετικά δεδομένα. Λόγω του ότι η Ελλάδα έχει πλέον μετατραπεί σε χώρα υποδοχής μεταναστών και ότι ο αριθμός των μεταναστών στην Ελλάδα δεν πρόκειται να μειωθεί, είναι ανάγκη να υπάρχει αυτή η βάση δεδομένων. Για να δημιουργηθεί αυτή η βάση, να τροφοδοτείται με στοιχεία σε τακτικά διαστήματα και να μπορεί επίσης σε τακτικά διαστήματα να υπάρχει ένα έντυπο πληροφόρησης σχετικά με τους μετανάστες, είναι αναγκαίο να υπάρχει ένας φορέας ο οποίος θα αναλάβει την ανάπτυξη, συντήρηση και λειτουργία της βάσης.

Επιπλέον υπάρχει σημαντικό έλλειμμα στατιστικών στοιχείων που σχετίζονται με τους μετανάστες σε επίπεδο Νομού. Είναι αναγκαίο να δημιουργηθούν αξιόπιστες στατιστικές χρονολογικές σειρές που να καλύπτουν επαρκώς όλες τις εκφράσεις της οικονομικής και κοινωνικής ζωής. Εφόσον η μετανάστευση στον αγροτικό τομέα δεν επηρεάζει αρνητικά το παραγόμενο σε αυτή προϊόν και την απασχόληση, δεν τίθεται άμεσα θέμα κυβερνητικής παρέμβασης για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων. Η συγκέντρωση των μεταναστών στα αστικά κέντρα δημιουργεί ορισμένες θετικές ή και αρνητικές επιπτώσεις. Οι θετικές επιπτώσεις από την ύπαρξη των μεταναστών οφείλεται σε μεγάλο βαθμό: α) στη συμμετοχή τους στο παραγόμενο προϊόν β) στην ενίσχυση της καταναλωτική-ζήτησης και γ) στη μεταβολή της δημογραφικής σχέσης. Εκτός όμως από τις προαναφερόμενες επιπτώσεις πρέπει να επισημάνουμε ότι: 1) δημιουργούνται σημαντικές πιέσεις για την ανεύρεση στέγης και μάλιστα χαμηλού ενοικίου μ' αποτέλεσμα ορισμένες περιοχές των αστικών κέντρων να αλλάζουν εντελώς τη φυσιογνωμία τους, 2) δημιουργούνται σημαντικές πιέσεις στο εκπαιδευτικό σύστημα και γενικότερα στο σύστημα υγείας και πρόνοιας και 3) πιθανόν λόγω της μεγάλης συγκέντρωσής τους σε ορισμένες περιοχές να παρατηρείται και μία ένταση των ξενόφοβων αντιλήψεων προς αυτούς. Το ποια πολιτική θέλει να ακολουθήσει η κυβέρνηση, ως προς το θέμα της μετανάστευσης, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το τι επιθυμεί η ίδια η κυβέρνηση να πράξει.

Σενάριο πρώτο: η κυβέρνηση επιθυμεί να διοχετεύσει τους μετανάστες από τα αστικά κέντρα προς τις αγροτικές περιοχές. Οι μετανάστες αποφασίζουν σε ποια περιοχή θα εγκατασταθούν με διάφορα κριτήρια: όπως το ύψος του ΑΕΠ της περιοχής, το ποσοστό ανεργίας την απόσταση από τα σύνορα κ.α. Πιστεύουν ότι ευκολότερα θα βρουν εργασία σε περιοχές που είναι πλουσιότερες οικονομικά, έχουν μικρή ανεργία και βρίσκονται στην ενδοχώρα και δεν είναι παραμεθόριες περιοχές. Ίσως ένας επιπλέον παράγοντας που έχει ρόλο είναι αν ο μετανάστης είναι μόνος του ή με την οικογένειά του. Αν είναι μαζί με την οικογένειά του, τότε πιστεύει ότι ολοένα και περισσότερες ευκαιρίες δημιουργούνται στα αστικά κέντρα και γι αυτόν, αλλά και για τη γυναίκα του σε σχέση με τις αγροτικές περιοχές. Στην περίπτωση αυτή η κυβέρνηση θα πρέπει να οργανώσει τη μετακίνηση των μεταναστών προς τις αγροτικές περιοχές «εξασφαλίζοντας» σε αυτούς εκ των προτέρων εργασία

στον αγροτικό χώρο (π.χ. στις καλλιέργειες) και ειδικά σε περιοχές όπου υπάρχουν καλλιέργειες χαμηλής έντασης εργασίας. Ένα άλλο σημείο το οποίο προφανώς επηρεάζει την απόφαση του μετανάστη να μετακινηθεί προς μία αγροτική περιοχή, είναι το θέμα της ασφάλισης. Είναι ευκολότερο στο αστικό κέντρο να βρει μία εργασία στον οικοδομικό χώρο, σε μία βιοτεχνία ή οπουδήποτε αλλού και ο εργοδότης να τον ασφαλίσει στο ΙΚΑ παρά στον αγροτικό χώρο. Είναι μάλλον αρκετά δαπανηρό σε ένα μικρο-αγρότη να ασφαλίσει τον μετανάστη. Αλλά ακόμη και αν τον ασφαλίσει, η ασφάλεια αυτή θα είναι για λίγες ημέρες, όσο τον χρειάζεται στην εργασία του, οπότε και για τον μετανάστη δεν είναι σημαντικό κίνητρο για να μετακινηθεί στον αγροτικό χώρο. Ως εκ τούτου θα πρέπει να υπάρξει συγκεκριμένη πολιτική λύση και σε αυτό το θέμα, αλλιώς δύσκολα οι μετανάστες θα μετακινηθούν σε αυτές τις περιοχές. Η μετακίνηση δε των μεταναστών προς τις αγροτικές περιφέρειες θα αναζωογονήσει οικονομικά, αλλά και δημογραφικά αυτές τις περιφέρειες.

Σενάριο δεύτερο: Η κυβέρνηση επιθυμεί να μειώσει τον αριθμό των μεταναστών στις αγροτικές περιοχές με σκοπό να συγκεντρωθούν στα αστικά κέντρα και σε οικονομικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται σε αυτά. Στη συγκεκριμένη περίπτωση η κυβέρνηση δε χρειάζεται να αναλάβει συγκεκριμένες πρωτοβουλίες, όταν έτσι και αλλιώς οι μετανάστες ενδιαφέρονται να μετακινηθούν προς τα αστικά κέντρα. Αν δε η κυβέρνηση βοηθήσει τους μετανάστες σε θέματα πληροφόρησης, ανεύρεσης εργασίας και ένταξής τους στα αστικά κέντρα, τότε ο αριθμός των μεταναστών στον αγροτικό χώρο θα μειωθεί ακόμη περισσότερο. Όμως στην περίπτωση αυτή πρέπει η κυβέρνηση να παρέμβει αποφασιστικά για να επιλύσει πολύ σημαντικά ζητήματα που έχουν να κάνουν με τη συγκέντρωση των μεταναστών σε συγκεκριμένες περιοχές και σχετίζονται με το εκπαιδευτικό σύστημα, το σύστημα υγείας και πρόνοιας και γενικότερα με την ένταξη αυτών στην ελληνική κοινωνία.

Χρειαζόμαστε ή όχι τους μετανάστες; Μας είναι ή όχι χρήσιμοι; Είναι δύο κρίσιμα ερωτήματα που πρέπει να απαντήσουμε. Με βάση τα στοιχεία απ' ότι φαίνεται οι μετανάστες τουλάχιστον δεν επιδρούν αρνητικά ούτε στην παραγωγή ούτε στην οικονομία. Η ένταξη των μεταναστών στην τοπική κοινωνία φαντάζει να είναι ευκολότερη απ' ότι είναι στα αστικά κέντρα. Ένα

επιπλέον στοιχείο, ενισχυτικό για την παρουσία των μεταναστών, είναι ότι μπορούν να αποτελέσουν αντίβαρο στην ερήμωσή τους που είναι πλέον πραγματικότητα. Σ' αρκετές περιοχές η εύρεση νέων ανθρώπων είναι αρκετά δύσκολη. Βέβαια η πολιτική της κυβέρνησης στο θέμα της μετανάστευσης πρέπει να είναι ολοκληρωμένη και να μην είναι αποσπασματική. Σ' αυτό είναι απαραίτητη, όπως ήδη αναφέραμε, η ύπαρξη τακτικής πληροφόρησης σε θέματα μεταναστών.

Τελειώνοντας, θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι η διερεύνηση των επιπτώσεων της μετανάστευσης στο Νομό Σερρών, που επιχειρήσαμε, είναι ενδεικτική. Πρέπει να συμπληρωθεί και από περαιτέρω έρευνα πεδίου που θα παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες για περαιτέρω οικονομετρικές διερευνήσεις.

Τα αποτελέσματα μπορούν σε στατικό επίπεδο να υποβοηθήσουν το σχεδιασμό της επικοινωνιακής πολιτικής για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και την καταπολέμηση της ξενοφοβίας τις τοπικές κοινωνίες.

Βιβλιογραφία

Βούλγαρης Γ., Δωδός Δ., Καφετζής Π., Λυριντζής Χ., Μιχαλοπούλου Κ., Νικολακόπουλος Η., Σπυρδαλάκης Μ., Τσουκαλάς Κ., <<Η πρόσληψη και η αντιμετώπιση του "άλλου" στη σημερινή Ελλάδα. Πορίσματα εμπειρικής έρευνας>>, Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, 1995.

Ιωακείμογλου Η., <<Οι μετανάστες και η απασχόληση>>, στο Μαρβάκης, Αθ., Παρσανόγλου, Δ., Παύλου, Μ. επ., Μετανάστες στην Ελλάδα, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2001.

Καφετζής Π., Μιχαλοπούλου Α., Μανώλογλου Ε., Τσάρτας Π., <<Εμπειρικές διαστάσεις της ξενοφοβίας>>, στη Μακεδονία και στα Βαλκάνια: ξενοφοβία και ανάπτυξη.

Λυμπεράκη Α., Πελαγίδης Θ, <<Ο φόβος του ξένου>> στην αγορά εργασίας: ανοχές και προκαταλήψεις στην ανάπτυξη, πόλις, Αθήνα, 2000.

Τριανταφυλλίδου Α., <<Οι άλλοι αναμεσά μας, ελληνική εθνική ταυτότητα και στάσεις προς τους μετανάστες>>, στο Ίδρυμα Καράγιωργα, Κοινωνικές Ανισότητες και Αποκλεισμός, Αθήνα: Εξάντας, 1998.

Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής, <<Οικονομικές διαστάσεις της μετανάστευσης. Επιπτώσεις στον αγροτικό τομέα>> Αθήνα, Ιανουάριος 2005

Δικτυακοί τόποι

www.eves.gr

www.statistics.gr

www.cedefop.com

www.eview.gr